

juny 2006 / Any 42 / Època V
Número 23 / P.V.P. quiosc: 3 Euros

Revista de la

FEDERACIÓ
CATALANA
D'ENTITATS
CORALS

aquatreveus

CONCERTS DEMARCACIONS 2006

Dues propostes d'assaig i lleure al bell mig de la natura

Rectoria de la Selva

És un llogarret d'alta muntanya, a 1059 m. d'altitud, en un dels llocs més bonics i desconeguts de Catalunya, sota els majestuosos cingles de Busa.

Població: Navés.

Comarca: el Solsonès.

Distància: A 111 km de Barcelona, 113 km de Lleida, 154 km de Girona i 165 km de Tarragona

Equipaments: Places: 110 Menjador: 274

Habitacions de: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 19 i 26 places.

Calefacció.

Disposa de pista poliesportiva, rocòdrom, piscina, tennis taula, sala d'audiovisuals amb pantalla panoràmica, diferents sales-tallers i extensos espais exteriors.

Terreny d'acampada per a 85 persones amb una cuina totalment equipada per a grups.

Viladoms de Baix

En una zona de bosc i muntanya amb una extraordinària panoràmica de la muntanya de Montserrat.

Població: Castellbell i el Vilar

Comarca: el Bages.

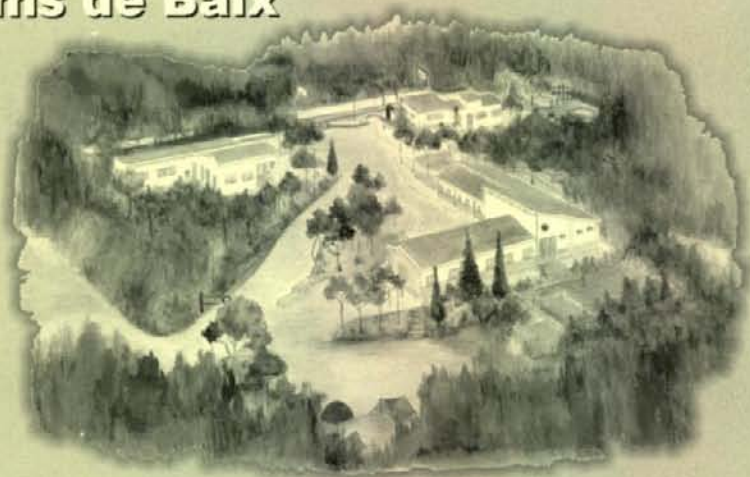
Distància: A 40 km de Barcelona, 110 km de Tarragona, 110 km de Girona, 165 km de Lleida

Equipaments: Places: 90 Menjador: 100

Habitacions: 10 de 4, 1 de 6 i 1 de 44 llits.

Calefacció.

Compta amb capella, bugaderia, sales-tallers, vídeo, pista de bàsquet, tennis taula, piscina, zones de bosc i terreny d'acampada.

i reserves

FUNDACIÓ TORRE DEL PALAU

Rambla d'Ègara, 340, 2n (Centre Cultural) - Apartat 145, 08220 Terrassa

Telèfons 937 899 085 605 688 661 Fax 937 805 299

e.mail: fundacio@torredelpalau.org - www.torredelpalau.org

FUNDACIÓ TORRE DEL PALAU és una entitat declarada d'interès cultural pel Govern de la Generalitat de Catalunya. Dedicava tots els seus esforços a activitats culturals i de lleure sobretot adreçades a nois i noies. Algunes de les activitats que agrupa van iniciar-se ja fa més de vint-i-cinc anys. L'àmbit de la seva actuació és principalment als països de parla catalana, però amb una projecció que apunta vers l'Europa comunitària.

Us hi esperem !!

Editorial

4

Què hem fet?

Assemblea Vila-Seca
Cursos de direcció
Programes Corals a Catalunya Música

Què fem

41 Jornades Internacionals de Cant Coral
Trobada a Montserrat
Catalunya Coral 2006
Mantenim la web
Debats a la web
Carnet del cantaire
Cursos de Direcció 2006-2007

Demarcacions i Corals

Bages-Berguedà
Baix Llobregat
Barcelonès
Comarques de Girona
Maresme
Osona-Ripollès-Cerdanya
Penedès-Anoia-Garraf-Baixa Segarra
Terres de l'Ebre
Terres de Lleida
Vallès
Entitats adherides

Equip tècnic

Concurs de Composició
El ball de Sant Ferriol
CD del 2n Premi "Catalunya" de
Composició Coral
Cant Gregorià

Moviment Coral Català

Santa Cecília
Advent Nadal

Més sobre el món coral

Foro Coral a Sevilla
A la memòria de Helmut Lips
Trobada de cors de terres de parla catalana
El misteri de La Selva
Certamen Coral de Cocentaina
Europa i els seus cants
Polyfolia

Articles

A la memòria del Pare Ireneu Segarra
Reverend Pare Abad de Montserrat
Joaquim Miranda
Bernat Vivancos
Adolf Cabané. Orfeó de Sabadell
Deu anys de la mort d'Oriol Martorell.
M. Teresa Giménez
Catalunya Música. Àlex Robles
Musicoteràpia

Entrevistes

Pierre Cao
Josep M. Descarga

47

Calaix de Música

Llibres: Sidokus - el sudoku musical
Els ensenyaments musicals a Catalunya.
Maria Serrat
La forja de un director. Alberto Grau.
Les respostes a la música.
Joan de la Creu Godoy
Concert per a cors, orquestra...
i papers de caramel.

54

Encreuats

57

aquatreveus

*és una publicació de la Federació Catalana
d'Entitats Corals.*

Taula de redacció:

Montserrat Cadevall, Montserrat Lluveras,
Maria Josep Udina i Joan Benito.

Secretària de redacció:

Bàrbara Anglí

Fotografies:

Arxiu de la FCEC, cantaires i corals
Montserrat Cadevall, Sergi Valls, Lluís Garcia,
Javier Carrasco, Canetti.

Entretenicors:

Pep Solé.

Portada:

Catalunya Coral, 2006.

La FCEC i la revista **aquatreveus** no
comparteixen necessàriament les opinions
dels articles signats.

Dipòsit legal: B-27093/93

Edició, compaginació i impressió:
Gràfiques Barfar, S.L.

Amb el suport de la Generalitat de
Catalunya

En primer lloc, en aquest nou número d'A Quatre Veus volem donar la benvinguda als nous membres del Consell que s'hi van incorporar en la passada assemblea, celebrada a Vila-seca. Com sabeu, ha estat la primera renovació de la meitat del Consell d'acord amb els nous estatuts. Així mateix, volem agrair als membres sortints la tasca que han efectuat a favor de la FCEC. Molt especialment, volem destacar-ne en Jordi Subirà, que en aquesta assemblea va ser nomenat per aclamació membre d'honor de la FCEC. En Jordi ha estat durant tots els anys d'existència de la FCEC (i abans també) un membre imprescindible: creador i cap durant molts anys de la Demarcació del Barcelonès i, per tant, membre del Consell, president i sots president de la Federació i una persona sempre disposada a treballar i a lluitar per millorar el cant coral del nostre país i obrir als directors camins per a la seva formació (ho veureu també en els articles inclosos en aquest número de la revista). Moltes gràcies, Jordi! I, tal com tu mateix has dit, continuem comptant amb la teva col·laboració.

Aquest 2006, just quan està a punt de fer deu anys de les morts d'Oriol Martorell i d'Enric Ribó, hem patit la pèrdua d'una persona que també ha significat molt per al cant coral: en Josep Maria Descarga, que va ser un dels creadors i cap de la Demarcació del Bages-Berguedà, a més de ser director durant molts anys de l'Orfeó Manresà, i que actualment, i fins pocs dies abans de la seva mort, continuava dirigint l'Agrupació de Cantaires de Navarres. També va ser una persona preocupada per la formació dels directors, i des de la FCEC li volem agrair l'aportació i la dedicació que ha ofert al cant coral del nostre país.

Pròximament acabarem un altre curs, i hem de posar en relleu la quantitat de concerts que totes les entitats corals han presentat (mireu a la web l'agenda de concerts de tots els mesos del curs 2005-2006), que estan realitzant o que tenen programats com a resultat del treball de cada dia. Cal subratllar l'esforç dels cantaires, dels directors i de les entitats, i novament cal agrair la presentació de repertoris plens de novetats dins d'una gran varietat d'estils musicals. Convé esmentar ara la Setmana de Cant Coral de l'Hospitalet de

Llobregat, que des de fa molts anys organitzen tres corals de la ciutat, i el gran nombre de col·laboracions entre corals per a oferir obres més complexes conjuntament.

Pel que fa a les activitats organitzades per la mateixa Federació, estan acabant tots els cicles de concerts i activitats que s'organitzen a les diferents demarcacions, i també els cursos de direcció, que creiem que són fonamentals per a millorar la qualitat de les nostres entitats. També hem editat un nou CD amb l'enregistrament de les obres guanyadores dels segons Premis Catalunya de Composició Coral, que es completa amb altres obres catalanes, i s'ha convocat la tercera edició del concurs, al qual s'han presentat seixanta-nou obres. Des del Consell volem agrair a les corals que han participat en l'enregistrament la seva col·laboració desinteressada, i al jurat del nou concurs la seva dedicació, també totalment voluntària; així, des de la FCEC continuem incrementant el patrimoni coral català. També cal reportar la incorporació de cors especialitzats en el conreu del cant gregorià i la creació dins de la FCEC d'un departament dedicat a aquesta música.

Hem de fer esment d'una tasca que no podem pas abandonar: aconseguir que la música coral tingui el ressò i ocupi el lloc que es mereix en els mitjans de comunicació. Aquests darrers mesos hem fet sentir la nostra veu davant la desaparició a Catalunya Música del programa "A tot cor" i hem recuperat per un cantó un espai coral els divendres i per un altre un breu espai informatiu els dijous. Però ens mereixem una atenció molt més àmplia a tots els mitjans. I no tan sols en l'àmbit dels mitjans, sinó que també hem de treballar davant de la poca consideració que com a món amateur rebem, de vegades, d'altres àmbits musicals.

I, mirant endavant, som a les portes de la celebració d'unes noves Jornades Internacionals. Aquest any hi haurà quatre tallers, i en el dedicat a música catalana s'estrenarà una obra encarregada per la mateixa FCEC: *Càntic dels càntics*, en la seva versió orquestral. També hem editat la partitura de la versió per a piano, que pot fer-ne més assequible la interpretació per les corals. El concert final serà el dia 8 de juliol al

Palau de la Música Catalana, de Barcelona.

Tal com ja us havíem informat, i en ocasió del cinquantenari de la romeria a Montserrat que van organitzar l'any 1956 els orfeons llavors cinquantenaris, i que va significar l'inici de contactes per a la creació d'un òrgan comú de les nostres entitats, el Secretariat d'Orfeons de Catalunya, predecessor de la FCEC, us convoquem a participar en la gran Trobada d'Entitats Corals a Montserrat, que s'efectuarà el diumenge 22 d'octubre. Amb aquest acte també volem expressar la nostra gratitud als orfeons que van organitzar aquell esdeveniment i a les persones que van treballar per reprendre aquest camí de treball conjunt. El mateix dia 22 d'octubre, alguns d'aquests orfeons oferiran un petit concert extraordinari, dins del cicle Catalunya Coral, a la basílica de Montserrat. També hem obert un espai de debat a la nostra web: "Parlem del món coral", sobre els temes que interessen a les corals, als directors i als cantaires. Us animem a fer-hi arribar les vostres opinions.

També hi ha convocat un nou cicle Catalunya Coral, que farà compartir, arreu de Catalunya, la dedicació i el treball de moltes corals. Així mateix, hem de destacar el centenari que aquest any celebra l'Orfeó Català de Mèxic.

Per acabar, us volem desitjar un bon estiu, en el qual torna a haver-hi un Festival Europa Cantat, aquesta vegada a Mainz. Serà un moment per a reviuere el que vàrem organitzar a Barcelona fa tres anys i per a copsar la vitalitat i les línies de treball de les corals de diferents països. Aquí a Catalunya, a més de les Jornades i dels concerts que organitzen les corals, dels festivals d'estiu i del Festival de Cantonigròs, el setembre començarà amb el Festival Catalunya Centre, que organitzen des de fa molts anys la Capella de Música Burés, de Castellbell i el Vilar, i la Coral Polifònica de Puig-reig. L'assistència a tots aquests concerts ens permetrà conèixer repertoris nous i persones d'altres països que, com nosaltres, es dediquen al món coral i ens acosten altres repertoris i altres cultures.

Montserrat Cadevall i Vigués
Maig del 2006

ASSEMBLEA A VILA-SECA

El passat dia 4 de març es va celebrar l'assemblea general de la FCEC a Vila-seca. Com en anys anteriors, l'assemblea es va fer a la tarda, i al matí es van organitzar unes activitats extraordinàries que permeten aprofundir en algun tema i amb les quals, al mateix temps, els participants poden conèixer coses noves i expressar la seva opinió sobre les qüestions que hi han estat objecte de treball. En aquesta ocasió, les activitats van versar sobre els temes següents:

- "El valor del cant coral com a identitat cultural davant de la globalització", xerrada a càrrec de Xavier Baulies. La diversitat de la història musical, vinculada a les realitats geogràfiques i sociològiques pròpies, constitueix la base des de la qual el cant coral preserva, a escala local, identitats culturals i maneres de pensar, sentir i cantar.
- "Les subvencions com a finançament de les corals. Nova llei de subvencions; requisits i justificacions". Va ser una xerrada explicativa sobre la nova llei de subvencions, sobre els requisits que les entitats han de reunir i sobre com ha de ser la docu-

La presidència dirigeix l'Assemblea perquè hi hagi harmonia

mentació que cal aportar per a justificar les subvencions que es reben de les institucions (ajuntaments, diputacions, Generalitat).

Al migdia, la Coral Sant Esteve, de Vila-seca, sota la direcció de Xavier Pastrana, va oferir un concert excel·lent a tots els participants en l'assemblea.

Durant l'assemblea es va procedir, d'acord amb els estatuts, a la renovació dels càrrecs en el Consell Directiu, el qual va quedar constituït de la manera següent (en negreta, els nous integrants):

Presidenta:	Montserrat Cadevall
Vicepresidenta:	Montserrat Lluveras
Secretari:	Joan Jordana
Tresorer:	Josep Antonio
Vocals:	Lluís Gómez, Rosa Guerola i Toni Prat
Equip Tècnic:	Enric Navàs, Xavier Baulies, Montserrat Rios , Sergi Valls i Ramon Vilar

I els membres de l'Equip Territorial:

Bages-Berguedà:	Carme Quintana
Baix Llobregat:	Josep M. Pinyot
Barcelonès:	Mariona Ardèvol
Camp de Tarragona:	Josep M. Bru
Comarques de Girona:	Antoni Amorós
Maresme:	Montserrat Grau
Osona-Ripollès-Cerdanya:	Jaume Vilarrasa
Penedès-Anoia-Garraf-Baixa Segarra:	Teresa Ribosa
Terres de l'Ebre:	Josep Vaqué
Terres de Lleida:	Elisabet Talavera (cap de l'Equip Territorial)
Vallès:	Joan Martínez

Cal destacar que durant l'assemblea, i pel fet que deixava de ser membre del Consell Directiu (actualment n'era el vicepresident), es va nomenar

MEMBRE D'HONOR DE LA FCEC

el Sr. **Jordi Subirà i Rocamora,**

en prova d'agraïment i reconeixement de la gran tasca en favor del cant coral a Catalunya que ha desenvolupat al llarg de la seva vida. En Jordi Subirà ha estat membre de pràcticament tots els consells directius de la FCEC i, ja abans, del Secretariat dels Orfeons de Catalunya (SOC), i en tots ha ocupat càrrecs de responsabilitat, entre els quals destaquem els de delegat del Barcelonès, cap de l'Equip Territorial, president i vicepresident. Tot i que ara ha deixat el Consell Directiu, continuem comptant amb ell i no descartem que en un futur, si n'és el cas, s'hi torni a incorporar per seguir treballant.

Jordi Subirà i Andreu Martínez,
han deixat el Consell Directiu.
Moltes gràcies per la bona feina feta!

CURSOS DE DIRECCIÓ

Novament, durant el curs 2005-2006 s'han realitzat els cursos de direcció que organitza la Federació. L'any passat vam demanar l'opinió a alumnes i professors del curs que s'imparteix a Barcelona. Aquest any ho hem fet a participants en els altres tres cursos: el de la Sénia, el de les comarques de Girona i el de les terres de Lleida:

"És la primera vegada que participo en un curs de direcció coral. Estic vinculada a la música, ja que estudio cinquè de violí a Benicarló. No canto a cap coral; he assistit a molts concerts, però no he dirigit mai en públic. He volgut fer aquest curs perquè va bé tenir nocions de tot i ampliar els coneixements. El curs m'ha semblat molt interessant, i el fet d'haver-hi diversos directors ha permès veure punts de vista diferents, i cada un ha aportat

Tot a punt? Doncs endavant!

coses diferents. M'ha agradat molt poder treballar amb un cor pilot. Ara que ja he dirigit en públic puc dir que m'he posat nerviosa com quan surto a tocar, però m'he sentit molt còmoda

dirigint, ja que el cor pilot, la Coral Joventuts Unides de la Sénia, ha respost molt bé." (*Patricia Muiños, de Vinaròs, alumna del curs efectuat a la Sénia.*)

"El que jo vaig aprendre, primer als cursos d'aquí, a la Sènia, i després als de Barcelona, on vaig cursar tots els nivells, és el que intento transmetre als alumnes; sempre amb la finalitat de millorar el nivell dels directors i de les corals. Aquest any hi ha pocs alumnes, però han sigut molt regulars i han treballat amb moltes ganes. El setanta per cent dels alumnes canta en corals i el perfil general de les persones que assisteixen a aquests cursos correspon a directors de bandes, sotsdirectors de corals i mestres. Pel que fa a la procedència, hi assisteix molta gent de la rodalia de Castelló." (Raül Martínez, professor del curs celebrat a la Sènia.)

"Tinc una escola a Figueres i sóc director de la coral infantil de l'escola. Porto nens de set a onze anys. M'he apuntat al curs perquè veia que tenia unes mancances a l'hora de dirigir i hi havia coses que no tenia clares, i vaig considerar molt interessant aprendre direc-

ció, ja que abans havia assistit a classes però sense aprofundir-hi. La meva valoració del curs és que ha estat molt interessant per tots els mestres que hi han passat; tècnicament m'ha agradat molt, ja que ells tenen les coses molt clares. Hi va haver un apartat de tècnica Alexander que, com que es va fer en molt poc temps, no sé si n'hem pogut treure el profit suficient per l'interès que realment tenia, però en general estic molt content d'haver vingut. Amb vista a l'any vinent, m'agradaria practicar amb un cor pilot per a poder dirigir, i potser caldria disposar d'un lloc una mica més espaiós." (Aleix Tarrés, de Figueres, alumne del curs organitzat a Girona.)

"Jo m'hi vaig apuntar perquè crec que la formació que donen mentre fas la carrera (jo sóc mestra de música de primària) no és suficient, i em sentia molt insegura en aquest sentit. Només en el primer dia ja vaig aprendre molt més que en tota la carrera. Durant el

curs hi ha hagut molta evolució, i practicant a casa i assistint al curs amb molta atenció i participant, realment millores. Estic molt contenta i sé que haig d'aprendre molt més de tot." (Gemma Gusi, de Terrassa, alumna del curs realitzat a les terres de Lleida.)

M'hi he apuntat perquè ara dirigeixo una coral en una població veïna, Montblanc, i tinc mancances en la formació de direcció coral. També he estudiat magisteri, i a l'escola de mestres només et donen una formació bàsica i elemental que cal ampliar si vols dirigir una coral. És un curs molt aprofitable, però penso que és insuficient si vols tenir una bona preparació. Sí que serveix per a adonar-te de tot el que et fa falta. Amb un curs com aquest no ho aconsegueixes, ja que això requereix molt de pràctica." (Joana Cervelló, de l'Espluga de Francolí, alumna del curs realitzat a les terres de Lleida.)

A Lleida, La Sènia, Girona, Barcelona... qui no es posa a dirigir és perquè no vol

PROGRAMES CORALS A CATALUNYA MÚSICA

La modificació de la programació de Catalunya Música ha ocasionat l'eliminació del programa dedicat al cant coral, "A tot cor". Amb aquest motiu s'han produït una sèrie de contactes entre la FCEC i la direcció de Catalunya Música, amb l'objectiu de vetllar per la presència del cant coral, i sobretot del cant coral català, en la programació de l'emissora.

Per això us recomanem que llegiu l'article "Quan la veu surt del cor", d'Àlex Robles, que trobareu en l'apartat d'articles d'aquest número de la nostra revista.

Catalunya Música i el cant coral

Com tots ja sabeu, aquest any 2006 es va iniciar amb una "sorpresa" negativa, pel que fa al món coral, a Catalunya Música. Després de sentir a bastament que començaria una nova programació i després de la presentació que se'n va fer al Palau de la Música Catalana, vam comprovar que havia desaparegut l'únic programa dedicat exclusivament al cant coral, anomenat "A tot cor". Realment, al llarg del període d'emissió d'aquest programa s'hi havien anat produint canvis, tant de continguts com de presen-

tació i d'horaris, i, de fet, des del setembre del 2005 es limitava a emetre obres corals de llarga durada, mentre que s'hi havia anat reduint la informació sobre el cant coral a casa nostra.

Quan vam tenir la certesa que no hi havia cap programa nou dedicat al cant coral es va iniciar la recollida de signatures per a reclamar la presència del cant coral, català o no i, en general, de tota la música catalana, a les emissores públiques catalanes. I simultàniament vam demanar una entrevista amb el Sr. Oleguer Sarsanedas, director de les

emissores de ràdio de la Corporació Catalana de Radiotelevisió, que ens va ser concedida per al dia 25 de gener propassat.

Prèviament a aquesta entrevista, i com que vam parlar d'aquest tema amb el Sr. Ferran Bello, director del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional de Catalunya (CPCPTC), i com que també li havia arribat la queixa formulada pel món sardanista, va tramejtre un correu electrònic al Sr. Oleguer Sarsanedas. La resposta que li va enviar, el Sr. Bello ens la va reenviar; bàsicament, hi explicava que la nova etapa es fonamenta en tres grans objectius:

- simplificar la graella i fer més clara l'oferta,
- incrementar les transmissions i garantir-ne la qualitat i l'interès,
- oferir una posada en antena més dinàmica,

i que, d'acord amb aquests objectius, es prioritza la música per damunt de la paraula i s'orienta l'emissora cap al que es considera música clàssica, dins la qual figura, evidentment, el cant coral. També hi deia que no sempre s'havia disposat de programes específics i que a partir d'ara la música coral tindria dos espais dins la graella de Catalunya Música:

- un espai de format breu que es reemet diverses vegades durant la setmana i que s'anomena "Microtò",
- un espai de llarga durada, "Macroto", que s'emetria els divendres a partir de la una del migdia dins del programa "Tonalitats".

A més, deia que estaven treballant per fer molt més per la cultura popular.

L'opinió sobre aquest escrit la vam enviar al Sr. Ferran Bello, tot agraint les seves gestions, i, tal com imaginàvem, ell la va trametre a Catalunya Música. Resumint, la nostra resposta anava en el sentit que de la lectura de la programació en cap cas no es podia deduir que dins del programa "Tonalitats" hi hagués aquest espai coral, i que, si això era així, per què a l'hora d'eliminar el programa "A tot cor" no havien reconduït els oients cap a aquest nou espai, i que pensàvem que aquest programa tan breu era una primera concessió que esperàvem que no fos l'última, tot reclamant la presència que creiem que el món coral es mereix. També puntualitzàvem que si la informació es comunicés realment als col·lec-

tius afectats abans de fer els canvis, s'evitarien reaccions i malentesos.

En la reunió que vam mantenir uns quants membres del Consell de la FCEC amb el Sr. Sarsanedas i a la qual també va assistir el Sr. Àlex Robles, com a responsable de Catalunya Música, coneixíem molt bé, per tant, el que pensàvem els uns i els altres. Ells van defensar que el cant coral arribaria a més gent si s'emetia en tots els programes, barrejat en totes les franges de la programació, que no pas dedicant-hi un programa especial. També ens van dir que una gran part de la música coral que l'emissora ha enregistrat per mitjà dels serveis tècnics propis no reuneix la qualitat necessària per a ser emesa, que la informació coral es faria en el programa "Línies addicionals" i que estaven oberts a les nostres propostes i que treballarien per donar més ressò al món coral. Pel que fa a aquests punts, creiem que cal que hi hagi cant coral en tots els programes, a més d'haver-n'hi d'específics, atesa la important producció d'obres corals que hi ha en totes les èpoques; pel que fa a la qualitat dels seus enregistraments, cal considerar-ne l'aspecte tècnic i no pas tan sols la qualitat de les corals; també vam demanar un punt de referència per a la informació sobre el cant coral i, finalment, van decidir que fos els dijous al començament del programa "Línies addicionals". Continuen els contactes i, evidentment, el seguiment de la programació.

La programació de Catalunya Música podríem dir que s'estructura en tres tipus de programes:

- aquells la programació dels quals depèn del presentador, i els que són temàtics i no se sap a l'avançada quines obres emetran ("Preludi", "La setmana de...", "Solistes", "Atentament, Amadeus", "MP Clàssics"...),
- els que es fan a petició de l'oient ("Entrada lliure"),
- els que estan previstos prèviament, les obres programades en els quals es publiquen en la revista que edita Catalunya Música, la qual inclou la programació de cada mes ("Tonalitats", "Interludi", "Els concerts", "Les grans obres"...).

En els dos primers tipus de programes només podem demanar que tant els responsables dels programes com els oients programin i sol·licitin més cant coral,

però és amb aquells dels quals coneixem la programació, que us comuniquem cada setmana, que podem fer un seguiment acurat. I tal com heu vist, ja hi ha hagut dies sense ni una sola obra de cant coral, d'altres amb una de sola, o dues...; i els caps de setmana solen ser els més fluixos, si no tenim la sort que el programa del dissabte a la tarda "Les grans obres" hi dediqui tot l'espai o una part.

I des de la FCEC també anem fent altres seguiments:

- Si mirem els minutatges, realment hi ha dies en què no s'han superat els dos o tres minuts d'emissió d'una sola cançó, i, en canvi, en algun dissabte, gràcies al programa esmentat, s'han superat els 170 minuts.
- Si mirem la distribució (tot i que pot canviar molt, depenent del repertori del programa "Les grans obres") del tipus d'obres, compositors i intèrprets de les peces emeses, quasi un 70 % és música no catalana, amb intèrprets no catalans i directors no catalans; al voltant d'un 23 % és música no catalana cantada per intèrprets catalans; no arriba al 6 % la música catalana cantada per intèrprets catalans, i és pràcticament nul·la la música coral catalana interpretada per cantaires no catalans.

Però és realment suficient, això? Creiem que no. Creiem que les emissores i antenes de la Corporació Catalana de Radiotelevisió, que són "les nostres", han d'estar al costat de la cultura del nostre país i n'han de fer la difusió que es mereix; és un dels objectius que en la mateixa web de l'entitat, i també en molts altres documents, s'assenyalen entre les missions que li són pròpies i els principis de la programació: "la promoció de la llengua i de la cultura catalanes".

Des de la FCEC els hem ofert tota la nostra col·laboració, i de les nostres reunions i converses hem aconseguit avançar, però el camí l'estem continuant. De fet, en el canvi de Catalunya Cultura a iCat fm, les formes ja han estat diferents, tot i que pel que fa als continguts encara és aviat per a avaluar-ho. I pel que fa a Catalunya Música, encara no hi ha dades fiables d'audiència des del canvi de programació.

Cal dir, finalment, que en aquest mateix número de la revista hem ofert un espai als responsables de l'emissora perquè ens facin arribar la seva opinió.

41. JORNADES INTERNACIONALS DE CANT CORAL

Enguany, les Jornades Internacionals de Cant Coral es fan del 2 al 8 de juliol al Seminari Salesià Martí Codolar, de Barcelona.

Els tallers programats són els següents:

- Taller A) *Càntic dels càntics*, de Josep Lluís Guzmán i Antich, cantata per a cor mixt i orquestra de cambra, director Xavier Puig.
- Taller B) Música dels països bàltics, director Raul Talmar.
- Taller C) Música coral argentina, directo Néstor Andrenacci.
- Taller D) Música romàntica, directora Éva Kollár.

Han confirmat la seva presència els següents cors estrangers:

Cor Lira de Lipova (Romania);

Cor de Cambra Collegium Musicum, d'Olsztyn (Polònia);

Cor Yevshan de Lviv (Ucraïna).

I també hi participaran 154 cantaires catalans pertanyents a 70 cors d'arreu del nostre país.

Els concerts seran els següents:

DIMARTS 4		
21:00 h.	Barcelona Església del Pi	Romania - Cor Lira de Lipova Cor Yevshan de Lviv (Ucraïna)
21:30 h.	Sant Boi Cal Ninyo Joan Bardina, 44-46	Polònia - Cor de Cambra d'Olsztyn
DIMECRES 5		
21:00 h.	Barcelona Església del Pi	Coral Lavínia de Barcelona Polònia - Cor de Cambra d'Olsztyn
DIJOUS 6		
21:30 h.	Castelldefels Església de Santa Maria	Polònia - Cor de Cambra d'Olsztyn
DIVENDRES 7		
21:00 h.	Barcelona Església de Sant Felip Neri	Catalunya - Coral Cantiga
DISSABTE 8		
21:00 h.	Barcelona Palau de la Música Catalana	Concert de cloenda de les Jornades

TROBADA A MONTSERRAT

El diumenge dia 22 d'octubre esteu tots convidats a participar en la trobada general que es farà a Montserrat en commemoració del cinquantè aniversari de la romeria dels orfeons a Montserrat.

Aquella romeria, que es va fer a Montserrat el 14 d'octubre del 1956, va significar la represa del nostre moviment associatiu, aturat durant la guerra.

En aquesta trobada hi tindran un relleu especial els orfeons que van organitzar l'esdeveniment que ara volem recordar: l'Orfeó de Sants, l'Orfeó Català, l'Orfeó Barcelonès, l'Orfeó Gracienc, l'Orfeó Atlàntida, l'Orfeó de Sabadell, l'Orfeó Vigatà i l'Orfeó Manresà.

La trobada continuarà els actes següents:

- A 2/4 de 10, reunió dels cantaires participants en la trobada (hi

esteu tots convidats), a la plaça, davant del monestir.

- A les 10, assaig del programa comú (que es comunicarà pròximament).
- Entre les 11 i les 12, cantades a diversos llocs de la muntanya a càrrec dels cors participants; o bé, participació en la missa conventual.
- A un quart d'11, cantada del programa comú a la plaça, davant del monestir.

- Temps lliure per a dinar.
- A les 4, Catalunya Coral: concert dins de la basílica a càrrec dels orfeons organitzadors de l'aplec de fa cinquanta anys.

S'estan gestionant preus reduïts del cremallera de Montserrat per tal de facilitar-hi l'accés a tots els participants i evitar així que els autocars hagin de pujar fins a dalt.

CATALUNYA CORAL 2006

Ja s'ha enviat a les entitats la convocatòria del cicle Catalunya Coral 2006. Aquest cicle, que es va iniciar ara fa nou anys, ja figura com una de les activitats més importants de la Federació i vol ser una mostra del treball de cada dia de les nostres entitats, un treball curós, de qualitat i de defensa de la nostra identitat en tots els àmbits.

Volem que, com en els darrers anys, aquest cicle es realitzi per tot Catalunya amb un concert a cada una de les onze demarcacions.

Tots estem convidats, doncs, a participar-hi i a compartir el concert amb corals de diferents indrets del nostre país, en un esdeveniment que ens permetrà escoltar repertoris nous i diferents, noves interpretacions i noves versions, i fer conèixer arreu el cant coral.

MANTENIM LA WEB

Cada dia s'actualitzen les dades de la nostra web:
www.fcec.cat

Feu-la servir. Hi trobareu tot el que podeu necessitar:

- Concerts de les entitats federades.
- Cursos i cursets de formació.
- Activitats de la Federació.
- Possibilitats d'intercanvis i viatges.
- Possibilitats de concerts.
- Contactes amb altres federacions del nostre país i de fora.
- Contactes amb altres entitats.
- Catàlegs de partitures.
- Fòrums.

**Convocatòria
Catalunya Coral 2006**

DATES POSSIBLES PER ALS CONCERTS

OCTUBRE
14, 15, 21, 22, 28 i 29

NOVEMBRE
4, 5, 11, 12, 18, 19, 25 i 26

dissabtes a la nit
diumenges a la tarda

Organitza:

www.fcec.cat

FEDERACIÓ CATALANA D'ENTITATS CORALS

[correu web](#)

[mapa](#)
[informació](#)

ENTITATS

CONCERTS

REPERTORI COMÚ

PARTITURES

BUTLLETÍ

REVISTA

41enes JORNADES INTERNACIONALS DE CANT CORAL

Barcelona, del 2 al 8 de juliol de 2006

Notícies

1 de juny de 2006 - Veredict del Concurs Catalunya de Composició

Activitats del Baix Llobregat Inscripcions al 2n Taller de Gospel

Resum d'activitats de la Demarcació de Terres de Lleida (2005/06)

1 Curs d'Àfrica de direcció coral Descomptes amb el carnet cantaire

El valor del cant coral com a identitat cultural davant la globalització per X.Baulieu

Festival Int de Cant Coral Catalunya Centre - del 28/08 al 03/09

Curs Int. de Cant Sant Cugat 2006 Descomptes amb el Carnet Cantaire

1r Concurs de cançons polifòniques Premi "Jaume Dotràs". Fins el 31/08

Relació de cursos que sabem que es realitzaran els propers mesos

Calendari d'activitats d'Europa Cantat 2005/06

Novetats

- Nous cursos i descomptes Car. Cantaire
- Actualitzada la llista de corals membres
- Actualitzada la Borsa de directors i e
- Festival Cant Coral Catalunya Cen
- Cors de les 41enes Jornades Int.
- Xerrada d'en Xander Baulieu

CARNET DEL CANTAIRE

- Consulta tots els descomptes

Altres notícies

- Festival Europa i els seus cors
- Fotos Jornades 2005
- Fons Casteller Emili Miró

FÒRUM DE LA FCEC

Ben aviat obrirem nova secció a la pàgina web de la FCEC, un fòrum, on podreu donar la vostra opinió sobre diversos temes, proposar-ne de nous... Molt aviat www.fcec.cat

Debats a la web

Tal com hem anat anunciant, volem copsar l'estat i la vitalitat del món coral. És per això que, aprofitant les noves tecnologies, hem obert un fòrum a la nostra web on hem començat a proposar temes que algunes persones ens han suggerit. Us convidem a participar-hi, ja que amb les opinions de tots aconseguirem saber com està, què necessita i què volem que sigui el món coral del futur. Si teniu més temes que vulgueu que es posin a debat, ens els feu arribar.

www.fcec.cat

CARNET DEL CANTAIRE

Tal com sabeu, l'actual carnet del cantaire caduca aquest any. Per això, a partir del mes d'agost es començarà a distribuir el nou carnet, que serà igual que fins ara però amb color.

Us informarem quan estaran preparats i els podreu retirar directament a la Secretaria de la FCEC (Via Laietana, 52, 2n. pis, despatx 213) o a través del vostre delegat territorial.

FEDERACIÓ CATALANA D'ENTITATS CORALS

CARNET DEL CANTAIRE
Caduca el 31/8/2008

No serà vàlid sense fotografia

Nom i cognoms _____

Entitat _____

Població _____

DESCOMPTES AMB EL CARNET DE CANTAIRE DE LA FCEC

A totes les activitats organitzades per la FCEC i el MCC.

Festival Internacional de Cant Coral Catalunya Centre

20 % de descompte concerts normals, 10% de descompte concert cloenda
L'empresa **Meridià Viatges** ofereix els següents descomptes als cantaires de la FCEC:

7 % de descompte en la programació de Club Català de Viatges;
5 % de descompte en els paquets turístics de les agències majoristes presentant el carnet de cantaire (el cantaire pot portar un acompanyant).

Les corals que s'animin a fer viatges organitzats o necessitin autocars per als seus desplaçaments es beneficiaran d'un preu especial. En teniu més informació a www.meridiaviatges.com

10 % de descompte a les botigues **Balil-1** i **Balil-2** (Rambla Catalunya, 121, de Barcelona) en moda d'home i moda jove.

20 % de descompte per la campanya **Dijous Clàssics al Poliorama i Viu el Teatre** (programació familiar al Teatre Poliorama de Barcelona). Recordeu que per a beneficiar-se del descompte cal fer la reserva d'entrades directament al telèfon de la Productora Actes Únics, 932 966 800 (no al Teatre Poliorama).

Botigues ADAGIO: 1) descomptes i condicions de venda i de lloguer especials; 2) lloguer gratuït de cabines d'estudi equipades amb piano i orgue.

Orquestra Simfònica del Vallès (OSV): 1) 40 % de descompte per als Concerts Simfònics al Palau; 2) 50 % de descompte per als Concerts Simfònics a La Faràndula.

www.fcec.cat

I RECORDEU !!!

S'estan negociant més descomptes.
Us anirem informant...

Us demano que quan organitzeu un concert i feu pagar, feu un descompte als qui em portin.

Perquè em pugueu fer servir hi heu d'enganxar una foto vostra i posar-hi el segell de la vostra coral.

CURSOS DE DIRECCIÓ 2006-2007

Una vegada finalitzats els cursos de direcció de la temporada 2005-2006, es comencen a preparar els del nou curs 2006-2007, que també tindran lloc a la Sénia, Girona, Lleida i Barcelona.

Així que estiguin enllestides les convocatòries us les farem arribar, i també en podreu trobar informació a la web de la FCEC.

BAGES BERGUEDÀ

La demarcació de Bages-Berguedà realitza actualment la X Roda Coral recordant Josep M. Descarga.

Manresa	7/5/06 Església de Crist Rei 18:00 h	Coral L'Albada del Caravàning Club del Bages de Manresa	Josep Guiteres
		Coral Czarda de Sant Joan de Vilatorrada	Glòria Comallonga
		Coral Estel de Gironella	Joan Alsina
		Coral Al Vent de Sant Vicenç de Castellet	Pere Díez
Avià	14/5/06 Església Parroquial 18:00 h	Coral Santa Maria d'Avià	Xavier Llobet
		Coral Sant Bartomeu de Casserres	Anna Canal
		Coral La Nova Harmonia de Sallent	Joan Camprubí Puig
Navarcles	21/5/06 Auditori Agustí Soler i Mas 18:00 h	Agrupació Cantaires de Navarcles	Josep Guiteres
		Coral L'Esplai de Súria	Montserrat Fàbregas
		Coral Font del Fil de Manresa	Anna M. Riera
		Coral Sant Esteve de Balsareny	Joan Bajona
Castellbell i el Vilar	28/5/06 Casino Burés 18:00 h	Capella de Música Burés de Castellbell i el Vilar	Daniel Antolí
		Coral de Salelles	Montserrat Perramon
		Orfeó Monistrolenc de Monistrol de Montserrat	Jordi Usan
		Coral La Fònica de Freixinet (Solsonès)	Cristina Koch

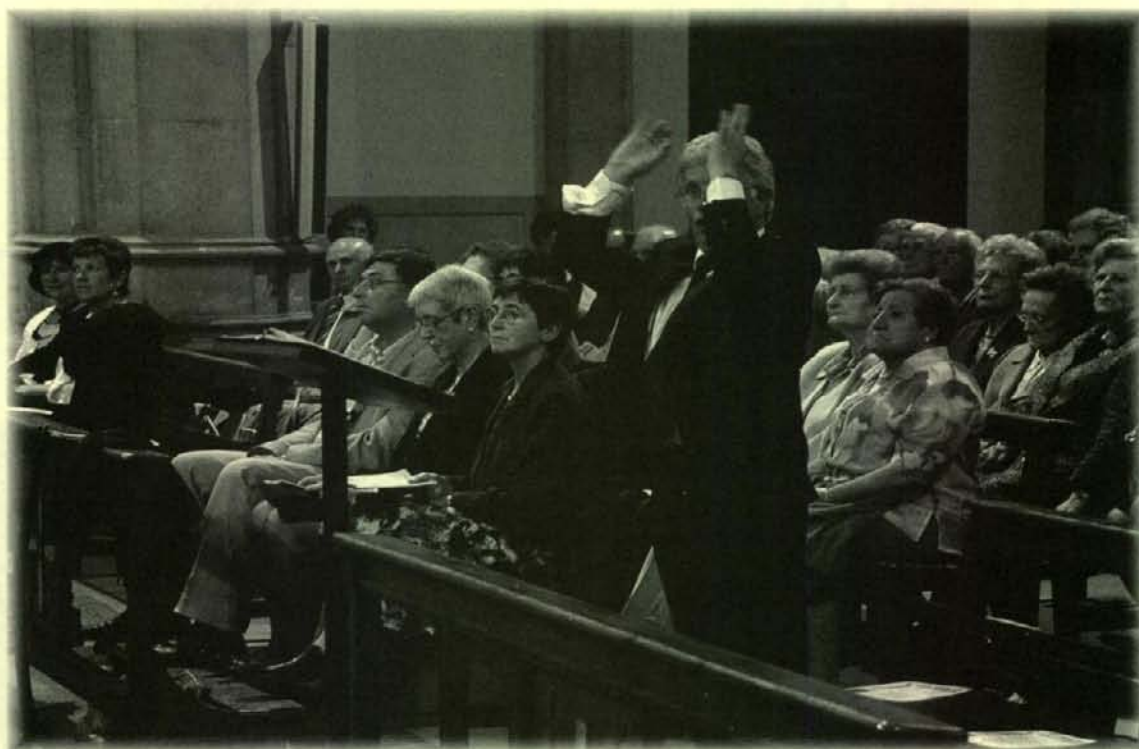
El dia 11 de juny es va fer a la Cova de Sant Ignasi l'Aplec Extraordinari X Roda Coral.

Ha estat la III Trobada de Germanor de les corals de la demarcació, i s'hi ha cele-

brat el desè aniversari de la Roda Coral.

Al matí, els cantaires van cantar a la missa de dotze. Després els va rebre pel prior i a continuació vam celebrar un dinar de germanor.

A les sis de la tarda es va fer el concert a l'església de la Cova.

En plena feina la direcció... i l'expectació

Estel Irish Pub de Gironella

La coral Estel Irish Pub ha preparat un interessantíssim programa especial. Us mostrem a continuació un extracte del seu dossier de presentació.

Estel Irish Pub Un pub irlandès amb tot l'ambient

Dossier de presentació

A l'**Estel Irish Pub** trobareu l'ambient típic dels pubs irlandesos, amb la seva música en directe, en què tot-hom, incloent-hi el públic, canta les velles melodies tradicionals i patriòtiques d'**Irlanda**, acompanyades, és clar, d'una pinta de **cervesa negra** o d'un bon **whiskey**, que és l'element

que acaba de crear el clima tan acollidor que es viu en aquests locals, autèntics punts de trobada de gent de tota mena i de totes les classes socials, des dels més nobles *sirs*, amb els seus *kilts* (faldilles de quadres), i *ladies*, passant per la **classe mitjana treballadora**, que abans, després i, a vegades,

durant la feina, no es descuiden mai de passar pel pub, la gent de mar (no oblidem que Irlanda és una illa), **pecadors i mariners**, sempre de gresca, i fins a arribar als **perdularis** de taverna, que ja no es mouen del pub en tot el dia, si no és que els en fan fora a l'hora de tancar...

Molt més que un concert!

A l'**Estel Irish Pub** podeu beure, cantar i gaudir, com fem els irlandesos... Ah, a la **primera ronda convidem nosaltres!!**

SLAINTE!!

A l'**Estel Irish Pub** podreu gaudir de les meravelloses melodies i danses irlandeses, i, per descomptat, del bon whiskey i de cervesa negra de la bona..., ja que està ambientat com si

fos realment un pub irlandès, obert tot el vespre, i, com a bons irlandesos, no ens podríem perdonar mai que algú patís de set...

Les cançons que solem cantar en aquest pub parlen d'Irlanda, de com ens ho hem fet els irlandesos per ser com som..., parlen d'un país verd de cap a cap..., on plou sempre!! (potser per això els pubs sempre són plens de gent fins dalt...). I som un país

envoltat d'aigua pels quatre costats... Cantarem cançons de gent senzilla, de pescadors, d'emigrants, de nostàlgies, de whiskey...

Però a Irlanda també hem tingut i tenim grans escriptors, poetes i músics que formen part d'una cultura prou rica que..., com la vostra, ha sabut resistir i tirar endavant, malgrat tot i malgrat tots els impediments.

Coral L'Esplai de Súria

La Coral L'Esplai, conjuntament amb la Coral de Montmeló, vam presentar durant les festes de Nadal passades l'espectacle *Nadal, llum i misteri*, amb música de Francesc Vila i lletra de Joan Farràs. Hi van participar cinquanta cantaires, amb solistes, rap-sodes i acompanyament de piano, sota la direcció de Montserrat Fàbrega i Mercè Bertran.

FESTIVAL INTERNACIONAL DE CANT CORAL CATALUNYA CENTRE PUIG-REIG - CASTELLBELL I EL VILAR

Es realitzarà del 29/08/2006 al 03/09/2006.

Vegeu-ne l'anunci en aquesta revista.

BAIX LLOBREGAT

Coral Jove del Centre Catòlic de Sant Vicenç dels Horts

La Coral Jove del Centre Catòlic de Sant Vicenç dels Horts ha preparat un programa especial titulat:

ELS MISERABLES

La Coral Jove s'ha proposat, com a treball per al curs 2005/2006, efectuar la posada en escena de la novel·la de Victor Hugo *Els miserables*, creant un espectacle que té com a referència el musical del mateix nom que fa tants anys que es manté en cartell i amb èxit a Londres.

No és pròpiament un musical, ja que l'eix del treball és un guió teatral elaborat a partir de la mateixa novel·la, en el qual s'han inclòs les cançons.

El motiu de triar *Els miserables* és que l'obra ens permet enfocar diferents aspectes socials que no han canviat des de la publicació de la novel·la, ara fa cent trenta anys: la pobresa social, la marginació, la injustícia, així com l'honoradesa, la caritat i l'amor com a camins per aconseguir un canvi de vida i una millora en les relacions humanes.

Hi participen, tant en el vessant teatral com en el musical, tots els components de la Coral Jove, als quals s'han afegit membres de la secció de teatre, músics vinculats a l'entitat i altres persones que han volgut col·laborar en el projecte (en qüestions de vestuari, llum, so, etc.). Cal remarcar que també hi prenen part alguns nens i nenes de la Coral Xerinola i del grup de teatre infantil del Centre Catòlic.

Els textos són tots exclusivament en català. La música serà interpretada en directe per un equip de set músics (pia-

no, teclats, baix elèctric, guitarra, percussió, flauta de bec i oboè).

L'objectiu principal que la Coral Jove s'ha proposat assolir amb aquest projecte és de combinar el cant coral amb el teatre com a expressió. En els dos cursos anteriors, la Coral Jove va portar a terme sengles projectes que ja incloïen una certa teatralitat en la interpretació: en el curs 2003/2004, temes de pel·lícules, i en el curs 2004/2005, temes de *gospel*.

Una vegada obtingut el nivell adequat, s'han iniciat als assaigs conjunts de les diferents parts. L'última part consistirà a incloure el vestuari i els músics en els assaigs globals, així com l'equip de llums i de so. Amb aquest propòsit estan previstos dies intensius de treball, com també una preestrena que tindrà lloc el divendres 26 de maig, amb públic.

Les actuacions seran el dissabte 27 a les deu de la nit, i el diumenge 28 a les set del vespre, a la seu del Centre Catòlic de Sant Vicenç dels Horts.

Coral Margalló, de Castelldefels

L'any 2005, la Coral Margalló, de Castelldefels, va celebrar el seu vint-i-cinquè aniversari amb un seguit d'activitats, una de les quals fou la redacció i presentació del llibret *Coral Margalló, 25 anys de música*, escrit per Pep Solé i Maria Josep Udina, dos dels fundadors de la Coral el 1980 i cantaires actuals. L'edició l'ha feta la Coral amb la col·laboració de l'Ajuntament de Castelldefels i de la FCEC.

El llibre recull la petita història d'una coral que, com tantes altres, representa un granet de sorra en l'arenys de la cultura popular musical de la nostra terra.

L'edició és força acurada i, sobretot, fàcil de llegir perquè aprofita els marges per ampliar detalls d'allò que s'explica en el text. Acompanya el treball una bona profusió de fotografies, gairebé totes en color, com també algun dibuix i facsímils de programes i cartells. A la pàgina 33 s'hi pot veure la reproducció d'una nota manuscrita del mestre Oriol Martorell dedicada a la Coral.

La història de les corals forma part de la història dels pobles, i la dels pobles és una mica la del país. Gairebé podríem dir que cada vegada que un conjunt de dones i homes (generalment, més dones que homes) es posen d'acord per cantar plegats, estan modelant una mica la història de tothom.

Si us interessa el llibre, demaneu-lo a: coral_margallo@yahoo.es

Pel que fa a la coral que ens ocupa, diuen que el margalló és una planta de creixement lent, d'arrel forta i de vida llarga. Doncs això.

BARCELONÈS

Cicle Divendres Corals

Substitut del cicle Primavera Coral, que es va fer el curs anterior, el cicle Divendres Corals es va estructurar a partir de quatre concerts celebrats els dies 17 de febrer, 31 de març i 7 i 21 d'abril. Les audicions es van efectuar a la Capella de l'Esperança, de Barcelona, i en cada sessió van participar-hi tres corals, cadascuna de les quals va fer una intervenció d'una mitja hora, aproximadament.

17 de febrer

Orfeó de Sants
Coral Baluern
Orfeó de les Corts

31 de març

Coral Jesús Maria de Sant Gervasi
Cor Actea, cor femení del Conservatori Municipal de Música de Barcelona
Cor de Cambra I Dilettanti

7 d'abril

Cor Signum de l'Agrupació Cor Madrigal
Coral dels Enginyers
Cor Aura de l'Escola de Música del Palau

21 d'abril

Capella Gramalla
Agrupació Coral Cardedeuena
Schola Cantorum Universitaria Barcinonensis

Cicle Maig Coral

Com altres anys, el cicle Maig Coral va tenir lloc els divendres del mes de maig i consistí en quatre concerts de molta qualitat, tant per les corals participants com pels repertoris que van proposar. Enguany, el cicle es va efectuar a l'església de Sant Felip Neri, al cor mateix de la ciutat de Barcelona, els divendres 5, 12 i 19, i la cloenda, el divendres 26, se celebrà a l'Auditori Winterthur.

Maig Coral 2006

5 de maig

Cor de la Universitat Pompeu Fabra
Cor de la Universitat de Barcelona
Coral Sant Jordi

12 de maig

Cor de Cambra Anton Bruckner (amb el Quartet Discorda)
Ars Rei Choralis

In Hora Sexta

19 de maig

La Fuga, dels Lluïsos de Gràcia
Contrapunto Vocale
Cor de Cambra Ars Animae

26 de maig

Capella de Música de Santa Maria del Pi
Orfeó Gracienc
Cor de Cambra Fòrum Vocal

23a. Setmana de Cant Coral a l'Hospitalet de Llobregat

La 23a. Setmana de Cant Coral a l'Hospitalet de Llobregat, organitzada per l'entitat que dona nom a l'esdeveniment, que és formada per les corals Heura, Elisard Sala i Xalesta, i amb la col·laboració de l'Ajuntament de la ciutat, s'ha celebrat del 23 al 28 de maig del 2006 al Centre Cultural Barradas.

Enguany hi han participat les entitats següents:

- Coral Sant Jordi. Direcció: Lluís Vila.
- Cor de Cambra Ars Animae. Direcció: Eugenio Malm.
- Cor Jove Zetzània. Direcció: Freddy Lafont.
- Cor Ariadna de l'Agrupació Cor Madrigal. Direcció: Gemma Tatay.
- Coral Sant Esteve, de Sant Esteve Sesrovires. Direcció: Anna Gascón.
- Ensemble Vocal-Instrumental Cambra 16. Direcció: Esteve Nabona.

La programació ha estat realment interessant, gràcies a la gran varietat de repertoris: hi hem pogut sentir música d'autors clàssics i contemporanis, i també música ortodoxa russa, gospel i repertori sud-americà.

Hem de destacar el gran rigor en la interpretació i que, si bé en uns cors més que en altres, s'ha aconseguit una comunicació excel·lent amb el públic, cosa que ens ha fet gaudir moltíssim en els concerts d'aquest cicle.

És una programació oberta a totes les entitats catalanes. Si esteu interessats a participar-hi l'any que ve, adreceu-vos a Jesús Rocosa, correu electrònic rocovila@terra.es

Cinquantè aniversari de la Coral Sant Medir, de Barcelona

Dins de les celebracions del cinquantè aniversari de la Coral Sant Medir, actualment tenen lloc els actes següents:

El dia 13/5/2006, a l'església de Sant Esteve, de Cervelló, intervenció en el Concert de Primavera juntament amb el Cor de Cambra de Cervelló.

El dia 19/5/2006, a l'església parroquial de Sant Medir, de Barcelona, concert a càrrec de M. Àngels Miró (soprano) i M. Rosa Ribas (piano). El programa l'integren diverses obres de dones compositores.

Tants caps... tantes veus!

COMARQUES DE GIRONA

El dia 29 de març es va clausurar el Curs de Formació Vocal aplicada al cant coral, desenvolupat en vuit sessions a partir del dia 8 de febrer. Es va realitzar a Palafrugell i s'hi van inscriure vint-i-cinc participants. El professor va ser Xavier Baulies, que hi va utilitzar la tècnica Alexander.

Les corals Maetre Sirés, Polifònica de Figueres i Montjuïc van iniciar el Cicle Coral d'aquesta demarcació amb un concert celebrat el dia 2 d'abril a l'església de Sant Martí, de Palafrugell. Aquest és el primer dels quinze concerts que s'han previst per a aquest any.

El dia 19 d'abril es va inaugurar un altre curs de formació vocal, vist l'èxit de l'anterior. En aquest cas es va realitzar al local de l'Associació de Veïns de Montjuïc (Girona); va anar igualment a cura del professor Xavier Baulies i van assistir-hi un total de vint-i-quatre alumnes.

El dia 22 d'abril es va clausurar el II Curs de Direcció Coral, realitzat a Girona durant cinc dissabtes, matí i tarda, amb divuit participants. Els professors van ser Alfred Cañamero, Gemma Tàtay, Rita Ferrer i Stuart Gutman, i s'hi van fer sessions específiques per a cors d'adults i per a cors infantils. Atenent els bons resultats obtinguts, ja es prepara el tercer curs, que començarà passat l'estiu.

El Curs de Direcció Coral al Centre Cívic de Sant Narcís, un dissabte de primavera del 2006

Com s'ha publicat i dit en diverses informacions de la Delegació de les Comarques de Girona, enguany s'ha organitzat, una vegada més, el Curs de Direcció Coral. El curs s'ha portat a terme en diversos caps de setmana de la tardor del 2005 i la primavera del 2006.

Alfred Cañamero n'ha estat el coordinador i el professor, i hem col·laborat amb ell alguns professors més: Gemma Tàtay, Stuart Gutman i jo

mateixa. Sembla, segons l'opinió dels alumnes, que ha estat profitós i interessant, i això per si mateix ja és una bona notícia.

Des d'aquestes planes voldria fer una breu crònica de la meua aportació i explicar sincerament les impressions que en vaig extreure.

Com sempre passa, quan arribes a un curs que ja funciona, sents que hi ha una expectació envers la persona que ha de venir; la prudència s'imposa, però va de bracet amb l'atenció i fins i tot amb l'anàlisi, m'atreveiria a dir. Aquesta fou la meua sensació el dissabte 25 de març del 2006.

No sabia ben bé on anava i vaig arribar-hi amb temps. Després de trobar l'indret sota les voltes de la plaça de l'església de Sant Narcís, em vaig esperar a la porta. Va arribar una noia que s'ocupava del bar, i de mica en mica van anar compareixent els alumnes. Tots a la porta, esperant que vingués la persona que tenia la clau per a poder obrir i donar-nos la benvinguda. Finalment, a les deu, puntualment, començàvem a pujar les escales per anar al primer pis i posar-nos a treballar.

Aquell dia el teníem destinat als cors d'infants. L'organització del curs havia establert dos grups, segons el nivell i l'interès dels matriculats, però la primera sessió d'aquest dissabte la dedicaríem a desvetllar la veu, el cos i, en general, la persona. D'aquesta manera vam començar la feina amb tots els participants. Haig de dir que la resposta va ser satisfactòria, tot i que, en un primer moment, una mica distant; a mesura que anava avançant, les pors i les vergonyes desapareixien i es va crear un bon clima, marcat per l'interès. Sovint, fer tècnica vocal amb infants no és el mateix que fer-ne amb persones grans: als adults ens costa trobar el punt d'infant que hi ha dins de cadascú. Aquesta sessió va durar aproximadament una horeta, i després ens van repartir per grups.

Val a dir que tots tenien les partitures per a estudiar i que les havien rebut

amb temps. Les d'aquest dissabte anaven dirigides a cors infantils de diferents edats i possibilitats. Es va treballar bé, sempre amb la precarietat natural i normal de disposar de poc temps per a tantes coses que volíem i necessitàvem dir. Vull fer constar que la dinàmica que vam desplegar va resultar satisfactòria gràcies a la bona disposició i la col·laboració atenta i interessada dels alumnes. És un gust veure com els motivava el tema de la sessió!

La gana i l'hora de dinar ens van portar a la pausa del migdia, que tothom va aprofitar com va voler; uns quants vam anar a dinar plegats, continuant la feina de coneixença i apropament entre els membres del grup.

A la tarda es continuà el treball per grups; ara eren els més avançats en la matèria, i vaig poder constatar que és del tot necessari que en un curs de direcció coral hi hagi un espai destinat a la pedagogia de grup adreçada a corals infantils. No sempre la tècnica del gest ens augura uns resultats feliços. S'ha de saber què cal fer i com cal fer-ho, i sobretot el perquè i el moment adequat de proposar unes activitats determinades, a fi de treure el millor rendiment del públic que farem treballar.

Els infants no tenen tan sols un perfil, sinó que en tenen uns quants, i les edats, les circumstàncies, els coneixements, i fins i tot la climatologia, poden actuar a favor o en contra dels resultats. S'ha de ser psicòleg, dinamitzador i, sobretot, un bon mestre/a. Estimar els infants, saber-los motivar, crear uns hàbits i ser un bon líder, capaç de fer-ne "una de freda i una de calenta". L'ordre i el bon treball han de ser l'estrella.

La darrera hora la vam destinar a la qüestió del material bibliogràfic. Es van poder veure llibres, cançoners, partitures, revistes, amb la intenció de donar eines per a treballar i, sobretot, de sensibilitzar els alumnes sobre la importància de conèixer material i d'estimular la necessitat de tenir curiositat per a poder fer la tria adequada a l'hora d'escollir repertori.

Estic contenta de com va anar la jornada i del bon *feeling* que es va crear entre els directores-alumnes i els professors. Crec que és del tot imprescindible que s'estableixi una bona entesa i se sigui receptiu, per totes dues bandes. La tasca que tenim entre mans és molt important i hem de procurar fer-la amb exigència, rigor i alegria.

Felicitats a tots els participants, alumnes i professors. Seria bo, per a un proper curs, estudiar la manera de poder disposar d'un cor pilot de nens. La sorpresa seria notable. Ho estudiarem. Els nens són nens, i les seves reaccions sempre ens sorprenen.

Rita Ferrer i Miquel

Directora de la Coral Els Virolets i de la Coral Nit de Juny, de Palafrugell

La Coral Nit de Juny, al Quebec

Durant la Setmana Santa del 2006, els membres de la Coral Nit de Juny, de Palafrugell, hem tingut la sort de poder portar la nostra música a l'altra banda de l'Atlàntic, a terres canadenques. La nostra estada a la regió del Quebec es va materialitzar entre els dies 7 i 16 d'abril. Durant aquells dies hi vam oferir dos concerts i vam participar en la missa de Dijous Sant.

direcció a Montreal feia escala a Frankfurt, on, per cert, tingueren l'"amabilitat" de perdre'ns les maletes durant tres dies (!). Arribats a Montreal, ens esperava un altre autocar, que ens va dur a la Ferme Cinq Étoiles, un alberg situat a 230 km al nord de la ciutat de Quebec. Primera parada del viatge: Sacre-Coeur, un llogaret perdut enmig de les muntanyes.

Sacre-Coeur

L'arribada de nit ens va impedir d'apreciar la bellesa d'aquell indret. La immensa tranquil·litat sols era trencada per uns udols compassats. Efectivament, és terra de llops. Però l'endemà, de bon matí, el panorama va canviar radicalment. De seguida vam poder observar que hi havia molta més neu que no ens pensàvem. Davant nostre s'estenia una vall farcida d'avets enfarinats sota un cel clar. Ara, la remor de fons era diferent: la calma de la nit anterior havia estat substituïda pel soroll de la cuina, les veus dels qui ja esmorzaven i els lladrucs d'uns *huskies* impacients per arrossegar trineus. Acabat l'àpat, sumament proteic, anàrem a La Cabane à Sucre, on ens explicaren com es fa el *sirop d'érable*, aquesta mena de xaropacaramel obtingut a partir de l'evaporació i l'ebullició de la saba de l'erable, l'arbre que produeix la típica fulla que és l'emblema del Canadà. Visitarem la granja. Parades obligatòries: bisons,

altres menges ens donà forces per al concert de la tarda. La coral local Gens de Mon Pays, nom que al·ludeix a l'himne dels quebequesos, ens acollí amb els braços oberts. El fet d'haver de cantar sense uniformes no va fer minvar la concentració i la tensió del concert. Les cançons populars catalanes deixaren pas a *El tríptic nadalenc* de Bibiloni precios, per a acabar amb *La sardana eterna*, del mestre Josep Viader. Aquell dia va sortir brodada. Pocs cops recordo haver sentit la coral tan unida i amb les veus totes a l'una. Acabat el concert, i per completar el dia, visita a Tadoussac: l'església més antiga (de fusta) de l'Amèrica del Nord i el museu de les balenes. L'endemà al matí, més activitats "de muntanya": *moto-niège* i trineus de gossos. El paisatge, espectacular. Al migdia sortírem amb autocar en direcció a Quebec. Amb parada prèvia a Chicoutimi, les cascades de Montmorency i l'església de Sainte-Anne-de-Beaupré, arribarem a l'Hotel du Nord du Québec, on retrobarem... les maletes!

Quebec

Durant tot el dimarts vam visitar el centre històric de la ciutat: Place Royale, Chateau Frontenac, el ferri, etc. L'endemà visitarem l'Assemblea Nacional, la Terrasse Dufferin, la Citadelle, l'observatori de la capital i els Plans d'Abraham. A la tarda tingué lloc el segon dels concerts, aquest, amb la coral Choeur en Voyage. Un altre concert per a recordar: la coral, extraordinàriament motivada, finalitzà l'actuació interpretant l'himne del Quebec (*Gens du Pays*) i *Els segadors*. Sensacions indescriptibles: pell de gallina, i alguna llàgrima d'emoció caigué entre els assistents. El dijous, a mig matí, prenguérem la marxa; ara, en direcció a l'alberg Vacances-Canada, a Montreal.

Montreal

En arribar-hi, ens esperava una guia impacient per explicar la història de la ciutat i conduir-nos als llocs de més interès: la basílica de Notre-Dame, Chinatown, Underground City ('la ciutat interior'), el Mont-Royal, la Biosfera, amb la seva torre-mirador, el circuit de F-1... La vista dels gratacels des d'altra riba del riu Saint-Laurent és impressionant. Cap al vespre participarem en la

Els de la Nit de juny porten el solstici d'estiu al Canadà

El divendres dia 7, a la nit, emprenguérem la marxa amb autocar cap a l'aeroport de Barcelona. El nostre vol en

llops, cérvols, *huskies* acabats de néixer, un ós bru i tres óssos rentadors molt simpàtics. El dinar carn de caribú, entre

missa de Dijous Sant a l'església de la missió espanyola. Èxit rotund, si l'hem de jutjar per la gran quantitat d'enregistraments de *The music of the night* i del *Té Deum* (Haydn) i del *Gloria* (Vivaldi) que vam aconseguir vendre-hi. L'endemà, divendres, gaudirem d'un dia lliure per a continuar visitant la ciutat. El viatge va acabar el dissabte amb la marxa en direcció a Barcelona, amb escala altre cop a Frankfurt. Aquest cop no ens van perdre les maletes.

Cantar lluny de casa és sempre quelcom diferent, i més encara en una terra germana, com és el cas del Quebec. La música que tants cops has interpretat adquireix inevitablement un sentiment especial, quasi màgic. Ambaixadors per moments de la cultura catalana, les nostres cançons esdevenen himnes corejats als quatre vents. Els nostres càntics porten un clar missatge: ens agrada cantar, ens estimem les nostres cançons i les interpretem amb tot el sentiment de què som capaços. És el més important. La comunicació salta les barreres de la llengua i flueix sense entrebancs. Segurament, aquells qui ens van escoltar mai no sabran de què parlaven les nostres cançons, però... tampoc no calia: la música parlava per si sola.

Coral Cypsella del C.E. Montclar

El diumenge 28 de maig va tenir lloc a la nostra ciutat l'onzena edició de la Mostra de Cant Coral de Sant Feliu de Guíxols.

El concert es va fer a la parròquia de Santa Maria amb la participació de les corals següents:

- Coral Santa Cecília, de l'Esplai de Santa Cristina d'Aro;
- Coral L'Harmonia Antoniense, de Sant Antoni de Calonge;
- Coral Cypsella del C.E. Montclar.

La Coral Santa Cecília, de creació recent, actuava a Sant Feliu per primera vegada. Sota la direcció de Joan Evangelista Sánchez, que va tenir cura de l'acompanyament musical de totes les peces amb el piano, la coral ens interpretà algunes cançons del seu repertori habitual, entre les quals *Ave verum* de Mozart, o *Signore delle cime* de Giuseppe di Marzi, passant per peces marineres com *La bella Lola*, en un arranjament del seu director, i cloent el concert amb *És la Moreneta*, de Carceller.

La Coral L'Harmonia Antoniense, de

Sant Antoni de Calonge, ja són vells coneguts de casa nostra: una coral entusiasta i plena d'energia, que una vegada més ens va delectar amb unes peces ben preparades i treballades que van fer fruir el públic assistent.

La seva directora, Francina Ribot, dirigí amb entusiasme les diverses peces, entre les quals caldria destacar el *gospel Per la ruta del cel* i *Over the rainbow*, de la pel·lícula *Desdejuni a Tiffany's*.

I respecte a la Coral Cypsella, convé indicar que en aquest concert estrenàvem dues peces, que eren *New York, New York*, amb arranjament del nostre director, Josep Ramon Llobet, i *Alfonsina*, un poema de Félix Luna musicat per Ariel Ramírez.

Cal esmentar l'assistència al concert d'un nombrós públic que, malgrat la calor que feia dins la sala, va poder gaudir de bona música coral.

Finalment, la regidora de l'Ajuntament Sra. M. Victòria Ortega va lliurar dues plaques a les corals convidades, com a record del concert.

Tot seguit, i com és habitual en aquests casos, els cantaires van ser obsequiats amb un ressopò.

MARESME

Coral Mareny, de Vilassar de Dalt

La Coral Mareny, de Vilassar de Dalt, amb la col·laboració de la Coral Xalesta, de l'Hospitalet del Llobregat, i sota la direcció de Joaquim Miranda, va interpretar la Missa de la Coronació de Mozart dins del marc de la Festa Major dels Sants Màrtirs de Vilassar de Dalt, durant la missa, el dia 29 d'abril del 2006.

En aquests moments està previst que aquesta obra es tornarà a interpretar el dia 9 de juny al Foment Mataroní, de Mataró, i el dia 1 d'octubre, a les 7 de la tarda, al Teatre Joventut, de l'Hospitalet del Llobregat.

Orquestra i veus omplen l'espai

OSONA-RIPOLLÈS-CERDANYA

Missa alemanya de Schubert

La Coral Lloriana i l'Orfeó Vigatà, a punt de sortir a cantar a Torelló, el 12 de març del 2006

L'activitat comuna a la nostra demarcació Osona-Ripollès-Cerdanya s'ha vist incrementada aquest curs, ja que, com

a projecte de tercer any, sis de les nou corals federades estem preparant conjuntament la interpretació de la *Missa alemanya* de Schubert per a presentar-la al públic el mes de juliol pròxim en tres reconeguts temples de les nostres comarques, que són l'església de Sant Domènec, a Vic, el monestir de Santa Maria, a Ripoll, i l'església romànica de Sant Pere, a Camprodon. Aquests dos anys darrers hem organitzat dues sèries de concerts d'intercanvi entre corals de la mateixa demarcació, l'un a la primavera i l'altre a la tardor; tot i així, la primavera passada ja vam dedicar una jornada a descobrir junts aquesta obra, que, amb el compromís d'anar-la rodant, hem introduït en els nostres repertoris i que anem cantant les diverses corals separadament. Al juny l'assajarem amb els catorze músics de vent que ens acompanyaran, i el juliol viurem la culminació del projecte amb l'estrena i els concerts itinerants per la demarcació, en una mena d'aplec triple. El concert es completarà amb cançons d'autors contemporanis de Schubert,

que seran interpretades per tres grups de dues corals. Per a la preparació d'aquesta producció ens ha calgut, però, buscar més recursos i parlar amb ajuntaments, consells comarcals i la mateixa FCEC.

Per altra banda, s'ha viscut la polèmica del canvi de demarcació d'una de les corals de la Cerdanya, que es troba millor participant en el Bages-Berguedà, tot demanant que es traspasés tota la comarca. No veiem pas malament que participi allà on es trobi més bé, però que no condicioni cap de les altres entitats. Pel bé del cant coral, el cas és que molta gent ens avinguem des de la base que tenim com a punt en comú que ens agrada cantar, que hi posem esforç i que trobem la manera de participar adaptant-nos a la realitat de la vida pròpia de cada coral, amb l'objectiu de millorar cada dia i valorant alhora com a experiència viscuda l'obertura i les possibilitats que ens ofereix la Federació.

Jaume Vilarrasa

PENEDÈS-ANOIA-GARRAF- BAIXA SEGARRA

La Coral Mixta d'Igualada ha fet cinquanta anys

El 26 de desembre del 2005, la Coral Mixta d'Igualada va celebrar el seu cinquantè concert de Sant Esteve i, de fet, els seus cinquanta anys. Per a celebrar-ho, a la primera part del concert d'aquest any, els membres actuals de la Coral van interpretar diverses peces compostes durant les últimes cinc dècades. A la segona part hi van participar els excantaires que es van voler afegir a la crida que va fer la Coral a tothom que hi havia cantat. Unes cent seixanta persones van interpretar les obres que havien preparat amb el director actual de la Coral, Alfred Cañamero, durant una sèrie d'assajos en què van poder tornar a cantar amb els seus antics companys. Les obres de la segona part eren una selecció que els excantaires havien escollit entre les més tradicionals d'aquest concert. Tot l'acte va ser molt emotiu i molt agradable per a tothom.

Coral Harmonia, de Llorenç del Penedès

La Coral Harmonia som un grup de

cantaires a qui ens agrada creure que podem fer moltíssimes coses a través de la música, ja que aquesta és flexible, adaptable, s'emmotlla a molts medis i travessa fronteres de totes menes. Aquest curs ens ho hem volgut demostrar de nou, i per això vam decidir cantar el dia de Sant Esteve per als llorencencs i llorençenques que volen escoltar música viva però que per motius de salut no poden sortir de casa seva. Entre les persones a qui vam adreçar els nostres cants hi havia un matrimoni de noranta-vuit i noranta-sis anys. Ens van acollir a casa seva i aquell matí vam cantar-los cançons de Nadal: *El noi de la mare*, *Joia en el món*, *Nadal blanc*, entre altres. Aquesta experiència ens va omplir de satisfacció per molts motius, però sobretot perquè la reacció de totes aquestes persones va ser molt positiva, i ho vam notar en les seves cares d'alegria i les seves expressions d'agraïment. Ho repetirem!

Una altra de les activitats estrella d'aquest principi de temporada va ser la sortida a la residència de Tarragona per a acostar-nos a la gent discapacitada

mitjançant els nostres cants. A més a més de cantar, vam parlar amb tots ells mentre ens oferien un berenar deliciós!

Per acabar, Reus va ser la destinació escollida per a recaptar fons per a la Marató de TV3, enguany dedicada a ajudar persones afectades per la malaltia d'Alzheimer. Al bell mig del centre comercial vam arrebregar força caleçons tot oferint les nostres nades a les persones que anaven i venien pels carrers del centre de la ciutat. I que bé que ens ho vam passar!!

El dia 29 de desembre, com ja és tradicional, vam celebrar el concert de Nadal, compartint l'escenari amb la coral de joves del nostre poble, Quatre Temps.

Aquestes ratlles són una breu pinzellada del que hem fet durant les festes nadal·lenques, i esperem fer moltes coses més!

Maria Guillén

TERRES DE L'EBRE

Orfeó Tortosí

Amb motiu del centenari, Josep M. Bertomeu ha escrit el llibre *Orfeó Tortosí, 100 anys d'història*, l'any 2005.

L'autor és tortosí i cantaire de la corda de baixos de l'Orfeó, i ha dedicat tres anys a preparar aquesta monumental història de la seva entitat coral. L'obra consta de dues parts, aplegades en un sol volum, amb un total de 706 pàgines. Aquest detall ja ens diu alguna cosa de la profunditat i la minuciositat del treball. Darrere d'aquestes pàgines hi ha una excel·lent labor de recerca i recopilació de dades, amb la inclusió de nombrosos testimonis gràfics. Algunes de les fotografies són tan antigues com l'Orfeó i n'hi ha d'altres de les seves primeres dècades, que són també les primeres del segle XX. Tan importants o més són les reproduccions de documents, alguns manuscrits, com ara notes i cartes, entre les quals algunes de Felip Pedrell, així com facsímils de programes de concerts, d'actes d'assemblees, etc.

L'autor enriqueix encara més l'obra amb les biografies del fundador, Joan Moreira, i dels presidents i directors que al llarg dels anys ha tingut l'Orfeó.

De la lectura del llibre se'n segueix que en nombroses ocasions l'entitat ha estat *més que un orfeó*, perquè s'ha relacio-

nat i ha treballat activament amb altres organitzacions locals, tals com l'Escola Municipal de Música de Tortosa, l'Esbart Dansaire i l'Ateneu Tortosí. A més, a la ciutat i en diferents èpoques hi ha hagut grups instrumentals diversos rondalla, tuna, etc., que sovint han col·laborat amb l'Orfeó. Fins s'ha donat el cas que en certs períodes compartien direcció i membres.

L'abast del llibre, del 1905 al 2005, el converteix en un referent històric, no solament de l'Orfeó Tortosí, sinó també d'una ciutat, Tortosa, de la seva evolució social i cultural al llarg del segle, i al mateix temps de la vida musical, sobretot en la seva vessant vocal, no tan sols de la seva ciutat, sinó de Catalunya i més enllà. Llarga vida a l'autor i a l'Orfeó Tortosí!

Aplec de Corals de les Terres de Parla Catalana

La Unió Filharmònica va rebre, de la Regidoria de Cultura d'Ampostà, l'ofer-ta de participar en l'organització de qual-sevol acte que fos oportú per a donar brillantor i ressò, durant tot l'any 2006, a la iniciativa anomenada genèricament "Ampostà, pont de la cultura catalana".

Els cantaires que formen la Coral Aquae, de la Filha, van proposar la realització d'un aplec de corals de les terres de l'Ebre. Aquest esdeveniment, però, ja havíem tingut l'honor de portar-lo a terme l'any 2004, amb molt d'èxit, tant de participació com de qualitat musical.

Per tal de no repetir, doncs, i assumint un projecte més ambiciós, vàrem considerar d'ampliar el radi d'acció de la convocatòria, a fi que abastés tots els territoris de parla catalana, en una línia molt adient a l'ideari de la capitalitat.

Posats a la feina, vam fer una gran quantitat de gestions per a contactar amb corals de tots els territoris de parla catalana i assabentar-los de la nostra pensada, la qual fou molt ben acollida per totes: fins i tot es van oferir més

d'una coral per territori.

Malgrat que hem fet molt sacrifici, tots plegats, tant l'organització com les corals participants, hem anat donant forma a un acte molt engrescador per al conjunt de les persones implicades.

El dia 30 d'abril del 2006 és la data en què les corals participants van tenir el gust de compartir un dia de cant i germanor.

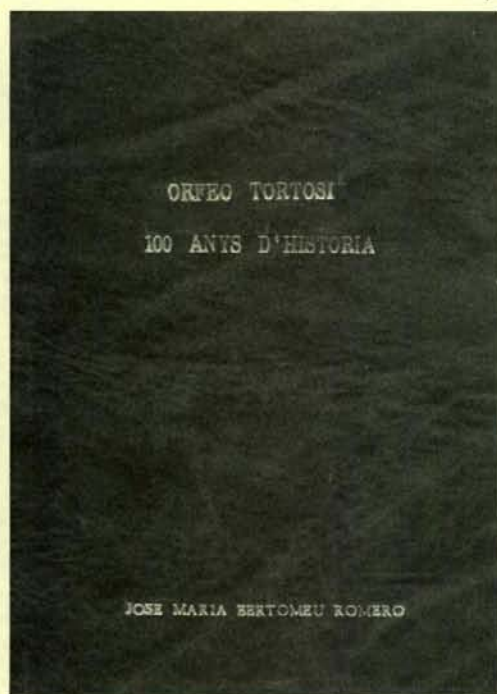
El punt de trobada de les corals, a les 10 del matí, eren els locals de la Filha, on les autoritats, els membres de la junta, els cantaires de la Coral Aquae i tots els socis van donar la benvinguda a tot-hom que havia decidit d'acompanyar-nos.

Des de la benvinguda fins a l'hora del concert es va succeir tota una sèrie d'activitats programades, com ara una passejada pel delta i una visita a llocs d'interès de la nostra ciutat. A continuació, dinar de germanor a la zona del castell. A les sis de la tarda, el concert, en el qual van prendre part les entitats corals següents:

- Coral Sant Antoni, de la Maçana (Principat d'Andorra);
- Cor Matilde Salvador, de l'Alguer (Sardenya);
- Coral Fraga, de Fraga (Baix Cinca, Franja de Ponent);
- Coral Camilleres, de Sallagosa (Cerdanya, Catalunya del Nord);
- Cor de Cambra Eufonia, d'Alfarrasí (País Valencià);
- Orfeó L'Arpa d'Inca, d'Inca (Mallorca, Illes Balears);
- Madrigalistes de Catalunya, de Barcelona (Principat de Catalunya);
- Coral Aquae, d'Ampostà (Principat de Catalunya).

El cant comú d'aquest memorable concert comprenia les obres següents: *Pare*, música de Joan Manuel Serrat (n. 1943), en la versió coral de Francesc Vila; *L'estaca*, lletra i música de Lluís Llach (n. 1948), en la versió coral d'Antoni Ros Marbà; *Al vent*, lletra i música de Raimon (n. 1940), en la versió coral d'Antoni Ros Marbà, i *El cant de la senyera*, poema de Joan Maragall (1860-1911) musicat per Lluís Millet.

Coral Aquae de la Filha

TERRES DE LLEIDA

L'Equip de Treball de les Terres de Lleida hem treballat, i ho continuem fent, per oferir a les corals de la Demarcació, tot un seguit d'activitats. En aquesta pàgina trobareu totes les activitats que s'han realitzat a la nostra demarcació que hem realitzat durant aquest curs, que són moltes.

Ara, ja a les acaballes del curs, estem orgullosos i satisfets de la feina feta, però sense descans ja estem preparant noves propostes pel proper curs.

Com una bestreta de les activitats del curs 2006/07, ja us podem avançar algunes coses:

- Assemblea General Ordinària de les Terres de Lleida. 8 d'octubre de 2006 a Verdú a les 11 del matí.
- Octubre 2006. Jornada de Tècnica Vocal a Agramunt. Organitza Coral d'Avui.
- Novembre 2006. Jornada de Descoberta de Repertori Nadalenc a Ponts. Organitza Coral Pontsicana.
- Tardor 2006. Jornada de Tècnica Vocal a Lleida.
- V Curs de Direcció Coral de les Terres de Lleida. Professors: Enric Navàs, Sergi Valls, Montserrat Ríos i Josep Lluís Guzman. Lloc: Artesa de Segre. Dates: 24 de febrer, 10 i

24 de març, 14 i 21 d'abril i 5 maig (39 hores lectives).

- VI Primavera Coral de les Terres de Lleida. Dates dels concerts: 17/18 de març, 24/25 de març, 14/15 d'abril, 21/22 d'abril i 5/6 de maig.

Bon final de curs a tots i totes.

Elisabet Talavera
Cap de Demarcació de les
Terres de Lleida
terresdelleida@fcec.cat

Jornada de Tècnica Vocal

Data: 17 de setembre de 2005

Lloc: Centre Cívic del Secà de Sant Pere de Lleida

Horari: de 18 a 21 hores

Professora: Montserrat Virgili i Trilla

Ressenya de l'activitat: L'activitat es va realitzar segons tot el previst. Van assistir-hi un total de 35 membres d'un total de 4 corals de la demarcació (Coral del Secà de Sant Pere de Lleida, Coral l'Olivera de Castellldans, Capella de Música de Sant Llorenç de Lleida i l'Orfeó Nova Tàrrrega).

Jornada de descoberta de repertori nadalenc i Concert

Data: 16 d'octubre de 2005

Lloc: Escola Municipal de Música de Ponts (organitza Coral Pontsicana de Ponts)

Horari: de 10 a 13 hores (jornada de descoberta); 14 hores dinar; 16 hores assaig concert; 17 hores concert a l'Església Parroquial de Ponts ofert pels mateixos participants al taller.

Professor: Josep Lluís Guzman i Antich

Ressenya de l'activitat: L'activitat es va realitzar segons el que estava previst. Van assistir-hi 34 membres d'un total de 8 corals de la demarcació (Coral Pontsicana de Ponts, Orfeó Artesenc d'Artesa de Segre, Coral l'Olivera de Castellldans, Coral d'Avui d'Agramunt, Orfeó Nova Tàrrrega, Capella de Música de Sant Llorenç de Lleida, Cor de Cambra Joliu de Lleida i Coral La Gavella). L'activitat va ser organitzada conjuntament amb la Coral Pontsicana de Ponts en el marc dels actes del 30è aniversari d'aquesta coral.

Primer descobrim... després apliquem

Jornada de descoberta del Repertori Comú de la FCEC 2005/06

Descripció de l'activitat: Continuant amb la iniciativa del curs passat (fins al moment som l'única demarcació que presentem el repertori comú de la FCEC), enguany tornem a presentar el repertori comú de la FCEC que l'Equip Tècnic a preparat per aquest curs. Es pot consultar el repertori que es treballarà fent clic [aquí](#).

Data: 6 de novembre de 2005

Lloc: Escola Municipal de Música de Tàrrega

Horari: de 10 a 13 hores

Professora: Dolors Ricart i Amanós

IV Curs de Direcció Coral de la Demarcació de Terres de Lleida de la FCEC

Data: 25 de febrer, 11 i 18 de març, 1 i 22 d'abril i 6 de maig de 2006 (ampliat una sessió més el 21 de maig)

Lloc: Aula Municipal de Música d'Artesa de Segre (organitza FCEC amb la col·laboració de l'Orfeó Artesenc i l'Ajuntament d'Artesa de Segre)

Horari: de 10 a 14 i de 15:30 a 18

Professors: Sergi Valls, Enric Navàs, Josep Lluís Guzman (dues tardes) i Elisenda Carrasco (darrera sessió del curs)

Ressenya de l'activitat: El curs s'ha desenvolupat segons el previst amb un total de 11 alumnes, dels quals nou han acabat el curs. Degut a la bona marxa del curs s'ha ampliat una sessió, la darrera el 21 de maig amb Elisenda Carrasco.

Jornada de tècnica vocal

Data: 13 de novembre de 2005

Lloc: Centre Cívic de Raimat (organitza Coral l'Estel de Lleida amb la col·laboració de la Coral Montserratina i l'Ajuntament de Raimat)

Horari: de 10 a 14 hores

Professora: Montserrat Virgili i Trilla

Entre vocal i vocal, foto amb la geganta

Treballant amb Josep Lluís Guzman.

Jornada de descoberta de repertori

Data: 12 de març

Lloc: Secà de Sant Pere de Lleida, Local Social.

Horari: 11:30 a 13:30 (amb una parada)

Professors: Narcís Cercós i Divina Melé

Jornada de descoberta de repertori

Data: 2 d'abril

Lloc: Raimat

Horari: 17 a 21 hores

Professors: Montserrat Virgili

Aquí, amb Elisenda Carrasco

V Primavera Coral de les Terres de Lleida

25 de març de 2006 - Tàrrega

26 de març de 2006 - Agramunt

2 d'abril de 2006 - Secà de Sant Pere de Lleida

8 d'abril de 2006 - Cubells

22 d'abril de 2006 - Raimat

23 d'abril de 2006 - La Granja d'Escarp

7 de maig de 2006 - Artesa de Segre

7 de maig de 2006 - Castellldans

PRIMAVERA CORAL DE LES TERRES DE LLEIDA
www.fcec.cat

25 de març de 2006
Tàrrega (Organitza Coral Nova Tàrrega)
Lloc: Esplai del Centre de Tàrrega
Hora: 20:30h.

26 de març de 2006
Agramunt (Organitza Coral d'Amunt d'Agramunt)
Lloc: Esplai Parròquia d'Agramunt
Hora: 18:30h.

2 d'abril de 2006
Lleida (Organitza Coral Estel de Sant Pere de Lleida)
Lloc: Esplai Virge dels Patres del Sacre de Sant Pere
Hora: 18:00h.

8 d'abril de 2006
Cubells (Organitza Demarcació de Terres de Lleida FCEC)
Lloc: Esplai Parròquia de Cubells
Hora: 21:00h.

22 d'abril de 2006
Raimat (Organitza Coral Montserratina de Raimat)
Lloc: Esplai del Sagrat Cor de Raimat.
Hora: 20:30h.

23 d'abril de 2006
La Granja d'Escarp (Organitza Coral Granja de la Granja d'Escarp)
Lloc: Centre Cívic de la Granja d'Escarp
Hora: 18:00h.

7 de maig de 2006
Artesa de Segre (Organitza Coral Artesa d'Artesa de Segre)
Lloc: Esplai Parròquia d'Artesa de Segre
Hora: 17:00h.

7 de maig de 2006
Castellldans (Organitza Coral l'Ombra de Castellldans)
Lloc: Esplai Parròquia de Castellldans.
Hora: 19:00h.

Departament de Cultura
Departament de Cultura
Oficina de Promoció i Difusió
Foment i Tradicional Catalana

la Mañana

INSTITUT D'ESTUDIS LLEIDANES

XXVII Aplec de Corals de la Zona Nord de Terres de Lleida

Descripció de l'activitat: En la seua XXV edició, les corals de la Zona Nord de Terres de Lleida van determinar d'organitzar uns tallers amb directors /es convidats durant el matí. El 2004 vam comptar amb Abel Castilla i Xavier Cervera, el 2005 amb Pep Prats i Xavier Baulies, i enguany ja hem tingut l'assistència d'en Manuel Cabero que treballarà els Notturni de Mozart. La jornada ha començat a les 11 del matí amb el taller amb Manuel Cabero, fins la una de migdia,

després la coral organitzadora va preparar un esplèndid dinar de germanor. A la tarda les corals de la Zona Nord es van realitzar els darrers assatjos i, finalment a les sis de la tarda va començar el concert, que va finalitzar prop les 8 del vespre.

Data: 14 de maig de 2006

Lloc: Organyà (organitza Coral Bordonera d'Organyà)

Horari: de 11 a 13 hores els tallers i participació en el concert de l'Aplec a les 6 de la tarda

Professors: Manuel Cabero (Nocturni Mozart)

Treballant amb Manuel Cabero

El cant comú del concert de la tarda

VALLÈS

III Jornades Musicals de la Demarcació del Vallès

Aquestes darreres setmanes s'han realitzat les activitats impulsades per la Demarcació del Vallès.

És oportú de fer constar en aquestes línies l'alt nivell del professorat que hi ha intervingut. Prou sabem que es tractava de persones d'àmplia experiència i professionalitat, però el factor que ha significat una grata sorpresa ha estat el seu sentit pedagògic i la saviesa amb què

han adaptat els seus coneixements al públic que han trobat en cada sessió. Volem adreçar a tots els docents, doncs, el nostre agraïment més sincer per la manera com han desenvolupat les activitats que tenien encomanades. El segon mot d'agraïment ha de ser per a totes les entitats que hi han col·laborat cedint espais propis o responsabilitzant-se de trobar-ne un d'adient. Finalment, expressarem també la nostra gratitud a tots els cantaires que han aprofitat aquestes autèntiques classes magistrals,

els quals, amb la seva assistència, han demostrat que els integrants de les corals estan cada dia més conscienciats de com és de necessari el treball individual per a assolir objectius en el conjunt.

Continuarem apostant per aquest tipus d'activitats, tot intentant que coneguem alguns dels grans professionals de la veu que sens dubte tenim al nostre país.

Joan Martínez Colás

ENTITATS ADHERIDES

Les corals dels casals catalans

Com sabeu, dins la FCEC tenim unes quantes entitats adherides, bàsicament perquè estan situades fora de l'àmbit geogràfic català, però que són igualment corals catalanes. Entre aquestes trobem les corals dels casals catalans i d'altres entitats catalanes radicades a l'exterior.

En el pròxim número dedicarem aquesta secció exclusivament a l'Orfeó Català de Mèxic, que el 15 de setembre vindrà assolirà el centenari de la seva constitució, de la qual ja s'han iniciat els actes commemoratius.

Per a tenir contacte amb totes aquestes entitats i assabentar-nos de si se n'han creat d'altres, vam enviar una enquesta a tots els casals i entitats catalanes a l'exterior demanant-los si tenien corals o orfeons. En el cas que en tinguessin, els demanàvem si volien fer intercanvis amb corals d'aquí, i a totes les entitats, tant si tenen coral com si no, si estaven disposades a organitzar concerts per a corals de Catalunya a les seves entitats o a les ciutats o països on radiquen, a col·laborar en l'organització de gires pels països on estan establertes i a allotjar o proporcionar allotjament en cases particulars als cors que els visitessin.

Els cors que ens han contestat, a més de l'Orfeó Català de Mèxic, són els següents:

- Cor Anselm Clavé, del Centre Català de Rosario (Argentina);
- Coral Pau Casals, de l'Agrupació Cultural Catalana de Mendoza (Argentina);
- Coro Montserrat, del Casal Català de La Plata (Argentina), i
- Quatuor Catalonia, del Casal Català de Grenoble (França).

A més, ens consta que hi ha cors en les entitats següents:

- Casal de Catalunya de Buenos Aires (Argentina);
- Centre Català d'Asunción (Paraguai);
- Centre Català de Córdoba (Argentina), i
- Centre Català de Xile (Orfeó Català).

També hi ha casals o entitats que en aquests moments estan creant corals; són les següents:

- Agrupació Catalana Pergamino (Argentina);
- Casal de Catalunya de Santa Fe (Argentina);
- Centre Català de Caracas (Veneçuela);
- Centre Català de Kansai (Japó), i
- Centre Català de Mendoza.

COR ANSELM CLAVÉ, DEL CENTRE CATALÀ DE ROSARIO

El Cor Anselm Clavé es va crear l'any 1984. Actualment, el seu director és Mario Zeppa i el seu president, Àngel Peralà i Puig.

El cor està obert a realitzar intercanvis amb corals de Catalunya i també a la col·laboració en tots aspectes per a organitzar concerts i gires i per a allotjar els cantaires que vagin a l'Argentina i vulguin visitar la seva ciutat.

CORAL PAU CASALS, DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL CATALANA DE MENDOZA

La Coral Pau Casals es va constituir l'any 1983. Actualment es compon d'un cor d'adults i un de nens, tots dos dirigits per Núria Ginesta Gómez. El seu president és en Joan Carles Muñoz i Soler.

La coral d'adults ha actuat per tot el sud d'Amèrica, ha fet dues gires per Catalunya i també ha cantat a les illes Balears i a França.

El cor vol concertar intercanvis amb corals de Catalunya i també s'ofereix a col·laborar en tots els aspectes de l'organització de concerts i gires i de l'allotjament dels cantaires, si el nombre de viatgers els permet fer-se'n càrrec.

CORO MONTSERRAT, DEL CASAL CATALÀ DE LA PLATA

El Coro Montserrat va ser creat l'any 1996, i des del 2003 ha intensificat les activitats participant en festivals i trobades corals, com ara els Encuentros Corales Platenses, la Fiesta del Immigrante i la 8a. Trobada Cultural de

Casals Catalans del Con Sud d'Amèrica, entre altres.

Sota la direcció d'Hernán Gatti i la presidència de Mercè Quixal, el cor aplega 37 cantaires adults i assaja dos cops per setmana. El seu repertori consta de cançons del Renaixement, peces del folklore argentí, havaneres i cançons catalanes.

Hernán Gatti s'ha graduat recentment en direcció coral a la Universidad Nacional de La Plata, a més de tenir estudis de cant i guitarra i de participar en diverses jornades de perfeccionament de la direcció. Ha cantat en el cor juvenil de la Universidad i també dirigeix altres corals.

El Coro Montserrat vol fer intercanvis amb corals de Catalunya i també està disposat a col·laborar en tots els aspectes de l'organització de concerts i gires i de l'allotjament dels cantaires que vagin a l'Argentina i vulguin visitar la seva ciutat.

QUATUOR CATALONIA, DE GRENOBLE

El grup vocal Quatuor Catalonia va ser creat l'any 2003; el dirigeix Pascal Bongiraud i la seva presidenta és Montserrat Aymamí.

Els seus integrants estan disposats a concertar intercanvis i buscarien recintes per a fer-hi concerts i places d'allotjament per als visitants, perquè ells no disposen de local i, com que són molt pocs cantaires, no podrien hostatjar tota una coral.

CENTRE CATALÀ DE CARACAS

Tot i que encara estan formant la coral, podrien col·laborar en l'organització de gires per Veneçuela i en l'allotjament de cantaires.

CONCURS DE COMPOSICIÓ

El dia 20 de maig proppassat, els membres del jurat dels Premis Catalunya de Composició Coral 2006, format pels senyors Pierre Cao, Baltasar Bibiloni, Benet Casablanca, Josep Lluís Valdecabres i Enric Navàs, van decidir premiar les obres següents:

Modalitat A1. Composicions de música coral *a cappella* per a cors de veus mixtes, sobre un text en llengua catalana. Nivell de dificultat interpretativa: mitjà.

Premis: *Cap al camí de la font*, de Jordi Sansa i Llovich.

Accèssits: *Figuera*, de Josep Navàs i Mariné;
Nina nineta, d'Antoni de Villasante i Tàpias.

Modalitat A2. Composicions com les anteriors, de nivell de dificultat interpretativa baix.

Premis: *El Noi de la Mare*, de Fabio Fresi;
Neu, de Diego Lenger.

Modalitat A3. Composicions de música coral *a cappella* per a cors de veus iguals, sobre un text en llengua catalana. Nivell de dificultat interpretativa: mitjà/baix.

Premis: *Clara i la bicicleta blava*, de David Gàlvez i Pintado;
La rosa marcida, de Josep Lluís Guzmán i Antich.

Accèssits: *Divisa*, de Rafel Aragonès i Fort;
La nit pàl·lida, de David Gàlvez i Pintado.

Modalitat B1. Harmonitzacions *a cappella* per a cors de veus mixtes de cançons tradicionals dels Països Catalans. Nivell de dificultat interpretativa: mitjà.

Premis: *L'hostal de la Peira*, de Joaquín Ángel Lecumberri Muñoz;
El testament d'Amèlia, de Xalorn Cucurella i Vidal.

Accèssit: *Eixa nit*, de Daniel Turró i Llopart.

Modalitat B2. Harmonitzacions *a cappella* per a cors de veus mixtes de cançons tradicionals dels Països Catalans. Nivell de dificultat interpretativa: baix.

Premis: *Cançó del Carnestoltes*, de Joan Casas Pagerols;
El desembre congelat, de Rafel Aragonès i Fort.

Accèssits: *Ball de l'àliga*, de Joan Casas i Pagerols;
La senyora Isabel, de Jordi Sansa i Llovich.

Modalitat B3. Harmonitzacions *a cappella* per a cors de veus iguals de cançons tradicionals dels Països Catalans. Nivell de dificultat interpretativa: mitjà/baix.

Premi: *La Margarideta*, de Rafel Aragonès i Fort.

Tot i que sobrepassen lleument el nivell de dificultat indicat en les bases, el jurat recomana la publicació de les següents obres:

Vella Sepharad, de José Vicente Asensi Seva;
Transparències, d'Antoni de Villasante i Tàpias;
No el vulgueu, el fals marit, de Joan Carles Blanch i Anguera.

Les obres guanyadores dels premis seran editades per la FCEC i formaran part de la nostra col·lecció d'edicions.

També es procedirà a la selecció de les corals que enregistran aquestes obres, les quals, juntament amb altres peces de les nostres edicions, configuraran el CD Premis Catalunya de Composició Coral 2006.

Membres del jurat preparant el veredict.

EL BALL DE SANT FERRIOL (FCEC-194)

Segons les pautes d'anàlisi musical que ens donà el P. Ireneu Segarra en el seu mètode, la tonada d'El ball de Sant Ferriol que presentem, correspon a un període doble negatiu, format per dues frases de quatre compassos cada període. En diem negatiu perquè els dos períodes són diferents l'un de l'altre.

Es tracta d'una dansa tradicional de la Catalunya del Nord, ben coneguda també a Besalú i a Olot. Sant Ferriol (festivitat, el dia 18 de setembre) era fill de terres de França i fou capità de lladres; arran del seu penediment i conversió fou assassinat pels seus propis homes. Enterrat a corre-cuita en un celler, dessota una bóta que no va parar mai de donar bon vi, el seu cos va ser trobat incorrupte. Sant Ferriol és el patró de Ceret.

Aquesta tonada abasta l'àmbit d'una novena major, des de la dominant inferior fins al sisè grau de l'escala.

Una de les particularitats rítmiques del primer període és donada per l'alternança dels inicis tètic i anacrúsic de cada semifrase, configurant així un aire melòdic que afirma amb contundència el primer motiu i alhora introdueix el joc de la rèplica en el segon.

El ritme i la melodia del segon període ens fan recordar el ball de *L'hereu Riera*, com si ambdós fossin versions d'una mateixa idea musical exposada en mètrica binària i ternària.

Al llarg dels anys he pogut comprovar amb quina facilitat i felicitat l'aprenen els més menuts, a causa de la claredat formal d'aquesta dansa i d'un balanceig tonal contundent.

Com en altres balls catalans, el seu diatonisme pur es manifesta joiós i triomfant, ple de bondat, lluminós i serè.

En el meu treball, el primer període apareix harmonitzat de tres maneres diferents, i el segon ("Ara ve Sant Ferriol...") només el faig canviar la darrera vegada.

Els set compassos introductoris serveixen per a crear un clima plàcid i con-

templatiu que afavoreix un bon contrast amb l'inici enèrgic de la dansa.

De bell antuvi vaig imaginar un contrapunt independent per a la veu dels tenors. Un contrapunt que apareix com una història paral·lela al cant principal, de les sopranos, creant així un rerefons que ens proporciona una perspectiva nova.

En el moment de presentar la partitura caldrà fer notar aquest fet; del compàs 8 al compàs 15 hem de tenir la sensació, com a cantaires, que no sabem ben bé quin és el cant principal.

Amb l'anacrusi del compàs 16, segon període, comença el joc de les imitacions per moviment contrari; la interpretació ha de ser viva i alhora continguda, ben afermada.

En el compàs 24 recomença la cançó harmonitzada homofònicament, sobre el pedal rítmic dels baixos.

En la primera frase (compassos 24-27) veurem que la línia melòdica dels tenors és justament la inversió del cant de les sopranos.

A partir del compàs 28 haurem de posar l'atenció en el moviment de terceres paral·leles que dibuixen els tenors i les contralts. Ha de sonar molt dolç, i ben afinat!

La tercera versió de l'harmonització comença en el compàs 40, situant el cant principal de la primera frase en la veu dels baixos (compàs 41). Just a la represa de la segona frase (compàs 45) es produeix una cadència trencada. Haurem de procurar que tingui una presència auditiva contun-

dent, cuidant molt bé el retard de la fonamental, que duen les contralts en la mateixa caiguda del compàs 45, i la dissonància que es produeix amb les sopranos.

Sentim després (segon temps del compàs 45) l'acord de dominant del relatiu menor, amb la presència expressiva de la sensible re#. Caldrà aprofitar aquesta única insinuació de modulació just en aquest compàs 45, quan les sopranos reprenen novament el cant principal.

En el darrer període de la partitura tenim la veu principal en els tenors, que és contestada amb breus imitacions canòniques per les sopranos.

D'aquesta manera acabem, fins a arribar a l'esclat de la darrera frase, que fa pujar les primeres sopranos fins a la nota més aguda de tota la partitura.

Josep Lluís Guzman i Antich
Novembre del 2005

EDICIONS DE LA
FEDERACIÓ
CATALANA
D'ENTITATS
CORALS
VJM 194 a - Juny 05 2006

EL BALL DE SANT FERRIOL
TRADICIONAL CATALANA

Harm.: J. L. Guzman i Antich (n. 1954)

♩ = 90

S
Canta-rem la vi-da d'un pas-tor 1. Jo i el pas- 3. Tots en te -
A
Da-vo-
T
Da-vo-
B
Dam dam

tor que vi - vi - em d'a - mo - re - les; jo i el pas - tor que vi -
nim de pi - cor] de pes - si - go - lles, tots en te - nim si som

dam dam dam dam dam dam dam do-va - dam dam dam dam

dam dam dam dam vo-da-va dam dam dam do-va dam do-va dam dam

dam dam dam dam dam dam dam dam dam dam dam dam

NOTA: Aquesta versió a 4 vms. es pot interpretar conjuntament amb la versió a 3 v. (FCEC-194 b), si es disposa d'un cor infantil.

Federació Catalana d'Entitats Corals - Barcelona
Tel. 932 893 888 - info@fcec.org - www.fcec.org

FCEC-194 a

CD DEL 2N. PREMI CATALUNYA DE COMPOSICIÓ CORAL

Ha aparegut el CD del Premi Catalunya de Composició Coral corresponent a l'any 2002. Hi podem sentir el Cor Vox Alba, de Barcelona, dirigit per Elisenda Carrasco i Ribot; l'Agrupació Polifònica de Vilafranca, amb Xavier Cervera i David Hernández al capdavant; el Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados de Lleida, que dirigeix Xavier Puig i Ortiz, i la Coral de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, sota la direcció de Montserrat Rios i Hevia.

Cadascuna d'aquestes formacions hi canta un programa propi i una de les composicions que van obtenir-hi premi: *Mareta*, harmonitzada per Francesc Xavier Costa Ciscar; *Camí de segons*, de Xavier Pagès i Corella, sobre text de Joan Brossa; *Hivern*, de Xavier Pagès i Corella, amb text de William Shakespeare, i *El somni i la rosada*, de Daniel Antolí Plaza, sobre text de Joan Salvat-Papasseit.

CANT GREGORIÀ

VII Jornada de Cant Gregorià

El diumenge 28 de maig d'enguany va tenir lloc a Vilafranca del Penedès la VII Jornada de Cant Gregorià, organitzada per la FCEC.

La Jornada es va desenvolupar en dues parts: al matí, a l'Auditori Montserrat Junyent, es va realitzar un taller destinat a verificar la presència i el tractament del cant gregorià en la polifonia. Va anar a càrrec de Ramon Vilar i Herms, que va analitzar i experimentar, amb molt d'encert i d'acceptació dels assistents -per mitjà de l'audició i del cant- la relació entre ambdós llenguatges, el monòdic i el polifònic, a través d'algunes obres de diferents èpoques (de Victòria, Bach, Brahms, Duruflé, Kodaly...) i la seva aplicació a la pràctica coral.

El taller es va cloure amb una magnífica audició a càrrec del quartet de cant gregorià i polifonia popular i religiosa Veus del Pirineu.

La VII Jornada va continuar a la tarda a la sala d'actes del Col·legi del Carme Sant Elies, on va tenir lloc la constitució del Departament de Gregorià de la Federació Catalana d'Entitats Corals, amb la presència del cap de l'Equip Tècnic de la FCEC, Enric Navàs, i els representats de les entitats adherides, que van delegar-ne la representació, davant dels òrgans de la Federació, en la persona de Josep Quintana i Cortès,

membre de la Schola Gregoriana de Vilafranca.

Aquest Departament de Gregorià, llargament esperat per tots els grups que practiquen aquesta modalitat musical, es constitueix amb la voluntat de posar en comú les activitats dels seus membres i de potenciar la mútua coneixença, la difusió de les seves audicions i l'organització de trobades periòdiques que facilitin aquest contacte i l'intercanvi d'experiències, tot recordant la magnífica trobada realitzada el 2005 a Sant Cugat del Vallès.

A més d'aquesta dedicació als grups existents i els que puguin adherir-s'hi en el futur, el Departament de Gregorià de la FCEC ja prepara seminaris destinats a l'ensenyament de la teoria i la pràctica d'aquesta modalitat, precursora de la polifonia, que seran impartits per especialistes de reconeguda vàlua internacional, que seran oberts al públic en general i aniran destinats de manera específica als directors i als membres de les entitats de la FCEC. Així mateix, es prepara la realització d'un taller de gregorià dins les Jornades Internacionals del 2007.

Cal dir que la constitució del Departament de Gregorià en el si de la FCEC ha estat el resultat de la constatació de la importància de preservar aquest tresor vivent de la música de transmissió oral entre les *scholae* de les

nostres parròquies -les quals, malgrat els canvis en la litúrgia, n'han mantingut la tradició- i entre els que també s'hi han sumat per tal de mantenir-la com a manifestació de la pervivència d'aquest llegat cultural -base absoluta de la nostra música actual- fins als nostres dies.

Per bé que ha estat un propòsit compartit, cal destacar la voluntat expressada llargament pel senyor Manel Cervera i Fita, director de la Schola Gregoriana de Vilafranca, que va suggerir la possibilitat de "dur a terme alguna iniciativa encaminada a afavorir la trobada i la coneixença dels qui maldem per la supervivència del cant gregorià, el cant oficial de l'Església catòlica, en aquest segle XXI".

Els grups que a hores d'ara (juny del 2006) formen part del Departament de Gregorià de la FCEC són els següents: Antics Escolans de Sant Cugat del Vallès, Antics Escolans de Montserrat, Capella de Música de Santa Maria de la Tossa (Igualada), Cor del Taller d'Estudis Medievals (Barcelona), Schola Cantorum Amics de la Catedral (Tarragona), Schola Cantorum de Terrassa, Grup de Cant Gregorià de l'Ateneu (Sant Just Desvern), Schola Gregoriana de Vilafranca (Vilafranca del Penedès) i Schola Gregoriana de Mallorca.

Josep Quintana i Cortès
Delegat del Departament de Cant Gregorià

MOVIMENT CORAL CATALÀ

Les entitats rebran oportunament la convocatòria de les activitats habituals. De moment, n'avancem les dates:

Santa Cecília

26 de novembre

Al matí, les corals participants faran concerts a diverses places del Barri Gòtic de Barcelona. La Federació de Puericantors organitza una cantada a la catedral de Sant Feliu de Llobregat.

Advent-Nadal

Els concerts seran els dies 30 de novembre, 14, i 28 de desembre del 2006 i 11 de gener del 2007, a la nit, a la Capella de Santa Àgata, de Barcelona.

La trobada s'estructurarà en tres taules rodones:

Dissabte matí:
(sessió conjunta)

VIDA CORAL AL TEU PAÍS

- * Nombre d'organitzacions corals existents
- * Nombre de corals federades
- * Nombre de cantaires
- * Tipus de corals
 - de cambra
 - de gran format
 - homes/dones/ mixtes /infantils
 - professionals/amateurs
 - independents, no federades (nombre, classe)
 - corals a les escoles (d'ensenyament general i de música)/conservatoris/universitats/empreses/esglésies
- * Repertori
 - folk
 - clàssic
 - música moderna o contemporània
 - compositors actuals

Dissabte tarda:
(Sessió en dos grups, a escollir pels participants)

MANIFESTACIÓ CORAL MÚSIQUES DE LA MEDITERRÀNIA

La intenció d'aquesta sessió és trobar la millor fórmula per presentar les músiques de les diverses cultures de la mediterrània i les seves corals.

- Punts a tractar:
- Dates (èpoques de l'any més oportunes i periodicitat)
 - Llocs (elecció de la ciutat de trobada)
 - Nombre de corals participants per país o cultura
 - Requisits a tenir presents per a la participació (nivell, significació...)
 - Definició de la manifestació: trobada, festival, simposium, conferència...
 - Divulgació i repercussió en els mitjans culturals de cada país
 - Responsabilitat de l'organització de la manifestació (organitzacions corals del país d'acollida, Ofena Internacional de Cant Coral de Barcelona, grup format per representants de diferents països...)

MÚSICA CORAL DEL MEDITERRANI

- Mostra de dues obres representatives del propi repertori
- Mostra sonora (CD, partitures)
- Tècnica vocal emprada
- Anàlisi harmònica
- Llengua (original/adaptació)
- Acompanyament instrumental

Diumenge matí:
(sessió conjunta)

- Posada en comú de les conclusions de les dues taules rodones del dissabte tarda.
- Clausura

Trobada d'Experts en Cant Coral de la MEDITERRÀNIA

Catalunya Euskadi Espanya França Grècia Israel Itàlia Líban Malta Marroc Portugal Xipre

Dies 10-11-12 de novembre de 2006

Museu d'Història de Catalunya - Barcelona

Palau de Mar, Pl. Pau Vila, 3 - 08003 BARCELONA

Divendres tarda:

Arribada a partir de les 19 h. Acte oficial de benvinguda a les 21 h.

Amb el suport de

"la Caixa"

Organitzador: Moviment Coral Català

Ofena Internacional de Cant Coral de Barcelona, ofena regional d'Europa Central

La millor companyia és la teva.

Una gran companyia és la que arriba al futur abans que les altres. A Endesa estem posant en marxa el futur de més de 22 milions de clients a 15 països d'arreu del món. Som la primera multinacional elèctrica espanyola i continuem creixent per generar progrés i benestar. Per això estem segurs que, amb la teva companyia, arribarem al futur abans que ningú.

E
endesa

PRIMER FORO CORAL DE SEVILLA

Els dies 26 i 27 de novembre del 2005 es va celebrar a Sevilla el Primer Foro Coral, organitzat per la Federació Sevillana de Coros (FESECO), sota el títol "Las federaciones corales: modelos y razones de ser". La FCEC hi va participar.

Amb aquesta iniciativa, la FESECO vol crear un espai de trobada no necessàriament anual per a la reflexió i el debat sobre tots els aspectes relacionats amb el cant coral.

Aquesta primera reunió anava orientada cap a la realització d'una autocrítica, per mitjà de la interrogació sobre el sentit actual de les federacions corals: Són necessàries? Quins models n'hi ha? Qui les ha de gestionar? Quines funcions principals han de tenir? Quina atenció reben de les administracions i de les institucions privades? Quines són les principals dificultats que troben?

El format del fòrum es va decidir que fos eminentment participatiu. Cada ponent disposava de tres quarts per a exposar la seva experiència i la valoració que en feia, i després de cada conferència s'obria un debat de mitja hora amb el públic. Les jornades es van acabar amb una taula rodona, moderada pel Sr. Horacio L. Soler Raffo, en què van participar tots els ponents.

Hi van intervenir com a ponents Manuel Gómez Raya, president de la FESECO, Javier Carrasco Cantero, president de la Confederación de Asociaciones Corales de España (COACE), Luis Bedmar Encinas, president de la Confederación Andaluza de

Coros (COANCO), Montserrat Cadevall, presidenta de la Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC), i José María Aierdi, secretari general de l'Euskalerriko Abesbatzen Elkarte (EAE).

Aquest fòrum, al qual van assistir directors i persones vinculades al cant coral andalús majoritàriament, sevillà va servir per a comprendre la realitat actual de les federacions corals participants.

Cada ponent va fer un breu repàs de la història de la federació pròpia i va descriure el tipus d'associació, l'organigrama amb què funciona, l'estructura de la junta directiva (funcions, duració en els càrrecs, hores de dedicació, remuneració dels càrrecs, etc.), les característiques i el finançament de la seu, el nombre i la tipologia dels cors federats, els serveis que ofereix als cors, les quotes i les obligacions de les entitats federades, la periodicitat de les assemblees, el finançament de la federació, les activitats que organitza, els objectius de futur, etc.

L'organització va demanar a cada ponent, doncs, que fes una autocrítica, que opinés sobre com es pot millorar el funcionament de les juntes i les federacions i que reflexionés en veu alta sobre la raó de ser de les federacions, sobre la necessitat de la seva existència, sobre l'aportació que fan, sobre les dificultats que troben per a exercir la seva funció i sobre les satisfaccions que n'extreuen les persones que hi treballen.

Tant els torns reservats al públic com els raonaments exposats en la taula rodona van tenir un caire decididament participatiu i, realment, el temps concedit a cada intervenció s'esgotava sense poder-hi encabir totes les consideracions previstes.

S'hi van tractar temes que sempre fan parlar molt: els requisits que han de complir els cors

per a formar part de les federacions, el perfil que han de tenir els càrrecs directius, l'existència o inexistència de controls de qualitat dels cors, la relació que hi ha entre els cors federats i els que no ho són, les obligacions dels cors i el compliment que en fan, l'import dels honoraris dels directors aquí i a la resta d'Europa, la competència dels directors, la utilitat de les trobades, les formes de fer conèixer el cant coral, com fer que els nens cantin des de petits, la conveniència de cobrar entrada en tots els concerts, els avantatges i desavantatges dels concursos, la conveniència de seleccionar els cantaires, i d'altres.

El Foro va posar de manifest la vitalitat de les federacions basca i catalana, principalment, i les greus dificultats que tenen les dues confederacions que hi eren presents: l'andaluza i l'espanyola, que han passat per moments de molt poca activitat i que, sortosament, les persones que ara en són responsables volen dinamitzar.

La nostra presidenta parlant al Foro Coral de Sevilla.

Realment, és molt interessant, de tant en tant, aturar la dinàmica de cada dia, que no permet ni tan sols pensar, i posar-se a reflexionar en veu alta tot compartint, amb altres persones que també estimen el cant coral i també hi treballen, les experiències, les dificultats i les inquietuds de cadascuna, a fi no sols d'aprendre'n, sinó també de prendre'n model per a millorar la feina dins l'àmbit de cada federació.

Finalment, cal agrair al Sr. Manuel Gómez Raya, president de la Federació Sevillana de Coros, l'organització d'aquesta reunió i la feina que va assumir per oferir-nos la possibilitat de reflexionar sobre el món coral i posar experiències en comú.

Una trobada que permet aprofundir en les relacions.

A LA MEMÒRIA DE HELMUT LIPS

En Lluís M. Virgili ens ha comunicat la mort de Helmut Lips, que es va produir el dia 4 de març del 2006 a Stuttgart.

Helmut Lips va ser el responsable de cant i tècnica vocal dels cursos de direcció de Lleida durant més de vint-i-cinc anys, i per la seva aula han passat molts directors i cantants de les nostres terres.

El mestre Lips va ser catedràtic de cant al Conservatori Superior de Stuttgart i es va vincular estretament amb l'ensenyament del cant en diversos indrets de la península Ibèrica fent cursets a ciutats com Lisboa, Valladolid i Barcelona.

Helmut Lips.

TROBADES D'ANIMADORS DE CANT PER A LA LITÚRGIA

Trobades d'estiu (2006)

- Del 24 al 29 de juliol. Director: Eduard Vila.
- Del 31 de juliol al 5 d'agost. Director: Raül Martínez.
- Del 7 al 12 d'agost. Directora: Montserrat Virgili.
- Del 21 al 26 d'agost. Director: Alfred Cañamero.

Instructors adjunts en totes les trobades: Gregori Estrada i Andreu M. Martínez.

El programa d'aquestes trobades és el següent:

- Animació i direcció del cant popular per a la litúrgia.
- Estudi de repertori.
- Ponència sobre un tema d'interès pastoral i litúrgic.

Aquest any la ponència serà:

- "Concili Vaticà II: vivència litúrgica a Montserrat", per Bernabé Dalmau.
- Participació en la pregària i en l'eucaristia del santuari.

Els participants han d'estar exercint l'animació i la direcció del cant en la litúrgia, o almenys preparant-se per fer-ho.

Han de tenir disset anys com a mínim, o acreditar una preparació musical avançada i venir avalat per algú que se'n faci responsable.

Més informació a:

Secretaria d'Animadors de Cant per a la Litúrgia
08199 Montserrat
Tel.: 93 877 77 66 (de 17:00 a 18:00 h)
Fax: 93 877 77 62
trobadescant@abadiamontserrat.net

Hi haurà un temps per a cada cosa

EL MISTERI DE LA SELVA

El *Misteri de la Selva* és la representació que es fa a la Selva del Camp (Baix Camp) cada 14 i 15 d'agost, sobre un text medieval que es va trobar a l'església parroquial de la mateixa població l'any 1951.

Vegeu a continuació un resum dels llibres i del vídeo que ens han fet arribar i que ens semblen molt il·lustratius i interessants.

Si voleu posar-vos-hi en contacte: misteri@tinet.org.

Web: www.tinet.org/~misteri

Pas a pas és el títol del llibre de Camil Ferrater editat per Cossetània a Valls el 2004, que explica al lector la gènesi de la representació moderna del *Misteri* medieval, datat el segle XIV, que escenifica el decés i l'assumpció de santa Maria, una representació que es va iniciar l'any 1980 i que d'aleshores ençà es repeteix el 14 i el 15 d'agost de cada any.

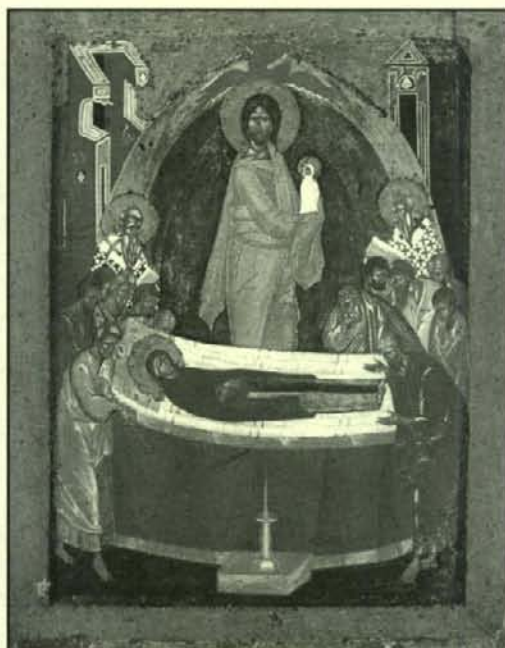
La història comença amb la troballa, l'any 1951, d'un text medieval, escrit en català, a l'arxiu de l'església parroquial de la Selva del Camp. L'any 1966, un petit grup de veïns inquiets dirigit per Amadeu J. Soberanas va dedicar hores a descabdellar el text i mecanografiar-lo. La música constituïa un problema gairebé insalvable: la major part de l'obra era cantada, però no se n'havia trobat la partitura, sinó indicacions tals com "gregorià", "semitonat", "monodia", "*discantus*", etc., segons el moment i el personatge. Se'n va fer càrrec Joan M. Aragonès, el qual va contactar amb l'Institut Espanyol de Musicologia, del CSIC, on es veu que va rebre un assessorament decisiu.

Un cop resoltes totes les dificultats -que no van ser pas poques, ja que l'autor ha necessitat 101 pàgines per a anar-les esgranant-, l'any 1980, finalment, el *Misteri de la Selva* es va estrenar (potser hauríem de dir reestrenar) a la mateixa església parroquial de Sant Andreu, de la Selva del Camp.

El llibre que ha rebut la FCEC, escrit per un dels artífexs de la recuperació i

posada en escena d'aquest *Misteri*, és una forma de celebrar el vint-i-cinquè aniversari d'aquella primera representació. Ve il·lustrat amb fotografies de l'església, de les primeres representacions i de les més recents, en les quals se'n pot apreciar el vestuari i l'escenografia. Tot plegat, molt ben documentat i amb profusió de detalls i de referències històriques.

crit català medieval, i la música, per manca d'original, és de nova creació, obra de Joan M. Aragonès, que l'ha composta guiant-se pels criteris i els estils propis del segle XIV, amb l'ajut de musicòlegs experts en la matèria. Aquells que estiguin familiaritzats amb el *Llibre Vermell de Montserrat* de ben segur que n'hi trobaran algunes resonàncies. També s'hi reconeix el *Veni creator*.

Representació de l'Assumpció de Madona Sta. Maria

La representació s'inicia amb un preludi, a càrrec de tres flautes de bec i timbal, mentre els actors entren al temple i avancen en processó pel passadís central fins al presbiteri, que és on té lloc l'acció.

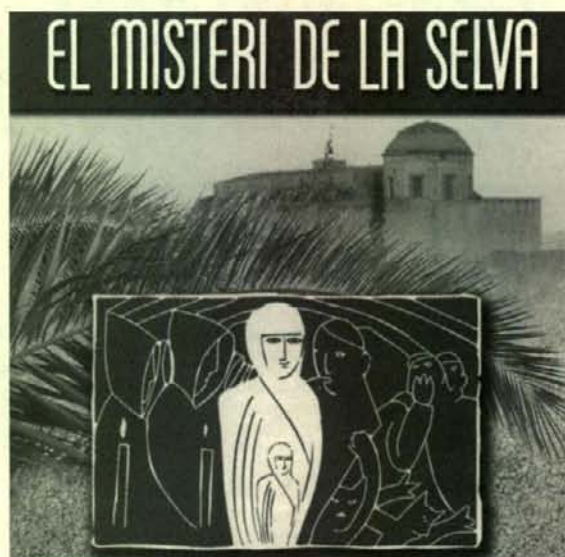
El *Misteri* es desenvolupa al llarg de 24 escenes, algunes declamades, però la majoria cantades. Hi participen nombrosos personatges: santa Maria, que n'és la protagonista; Jesús, que dialoga amb ella; els dotze apòstols; un grup de jueus coetanis i una cohort de dimonis en representació de les forces del mal. Les actrius i els actors, solistes inclosos, no són professionals, sinó veïns de la Selva. Darrere l'altar se situa el cor, que és la Schola Cantorum parroquial. El resultat musical i escènic assoleix una gran qualitat.

La cinta de vídeo *El Misteri de la Selva* la va editar el 1999 el Patronat de la Representació de l'Assumpció.

La durada de la cinta és de 78 minuts.

Aquesta representació va ser Premi Nacional de Cultura Popular el 1994. El vídeo conté la versió íntegra de la representació, enregistrada en directe a l'església de Sant Andreu, de la Selva del Camp.

El *Misteri* -la referència a l'homònim d'Elx és inevitable- representa el decés i la subseqüent assumpció de santa Maria al cel. El text és un original manus-

L'altre llibre, **Representació de l'Assumpció de Madona Santa Maria**, també editat pel Patronat de la Representació el 1983, conté el text del *Misteri* a doble columna: a la dreta, l'original en català antic, que és el que canten o declamen en la representació; i a l'esquerra, l'adaptació al català actual. Al començament de cada escena hi ha una explicació de les accions que seguiran.

En total són 24 escenes i 672 estrofes, però algunes no s'han pogut recuperar i en altres manquen algunes paraules. Els textos irrecuperables apareixen indicats amb els signes "[...]".

A les pàgines 34 i 35 es pot veure la reproducció facsímil de dues planes del document original del segle XIV. Aquest document avui és a l'Arxiu Diocesà de la catedral de Tarragona.

Personalment, com a músic i cantaire, hi trobo a faltar la partitura. Ja sé que no és original, sinó preparada per Joan M. Aragonès amb la col·laboració de musicòlegs de reconegut prestigi; tanmateix, el llibre amb el text i la música seria l'obra completa, i ara només n'és una part.

Text original

	188	A la mare vé de Jesucrist, qui ab dol me fa viure e trist; veges si la poràs aver ni metre-la en mon poder.
Astarot:	192	A tu responch de mantinent, vengut m'és gran tremolament, com dich-te yo per veritat, aqueixa à gran santedat; per què-t dich no-y gos anar, ni la porria derochar.
Llucifer:	196	Los meus vasals, a vós ho dich: batets-me aquest enamich qui no vol fer ma volentat e-n la cara m'à contrastat.
Llucifer:	200	Hoges diable, tu, Barit, qui entre-ls altres est ardit, fé tu ço que don Starot no sap tractar, ni fer-ho pot.
Barit:	204	Dich-te, senyor, no sò ardit ni sabré fer ço que m'as dit; per què fé ço que-t plau de mi, que ja no-m partiré d'açi.
Llucifer:	208	Levats-me davant don Barit, que no val .i. peu de cabrit. Metets-lo dins de mantinent! Donats-li pena turment!
Llucifer:	212	Escolta tu, don Beemot: prech-te que no sies mamot, e, si vols ésser mon amich, ffé ço que no pot don Barit.

Text adaptat

CERTAMEN CORAL DE COCENTAINA

Hodeiertz Abesbatza, primer cor per a la final del II Premi Firacor de Cocentaina.

De nou els bascos arrasen en el Certamen Coral Fira de Tots Sants 2005 de Cocentaina. En esta vint-i-cinquena edició, tres van ser les corals que hi van participar, omplint el Centre de Cultura El Teular de música i veu, i oferint un camí de cançons que conclouen estes bodes de plata de cant coral en la vila comtal.

Els primers d'actuar van ser els membres del Cor Cabanilles de la Schola Cantorum d'Algemesí, amb un programa que, igual com la resta de les corals, obriren amb la peça obligada, encarregada aquest any al director i compositor contestà Josep Robert Sellés i Camps: *Cor al cor*. Entre el seu repertori podem trobar obres de Tomás L. de Victoria, Claudio Monteverdi o Felix Mendelssohn, entre altres, i oferiren al públic un programa amb una clara vessant religiosa. El jurat va decidir que els d'Algemesí foren guardonats amb el

tercer premi, amb 18,11 punts i un 60,36 %, dotat de 1.200 euros i trofeu.

El Grupo Vocal Siglo XXI, de Madrid, van ser els segons d'actuar, dirigits per Manuel Dimbawadyo; van obrir la seua intervenció amb *Cor al cor* i van presentar un programa molt variat, amb música de Javi Busto, Jan Wincenty Hawel, Roberto Varela i Alberto Grau, entre altres, un repertori que els va fer mereixedors del premi del públic, dotat de 600 euros, havent aconseguit 194 vots dels 295 escrutats, a més de rebre

el segon premi, amb una puntuació global de 24,10 punts i un 80,33 %. El premi va consistir en 1.800 euros i trofeu.

Els tercers i últims a participar-hi van ser els integrants de la coral basca Hodeiertz Abesbatza, de Tolosa, els quals, dirigits per Enrique Azurza, van obtenir el guardó de campions amb una puntuació global de 25,49 i un 84,95 %. El premi, dotat de 3.000 euros i trofeu, serveix, a més, per a tornar a Cocentaina a prendre part en el II Premi Firacor, que se celebrarà en el 2008.

Mentre el jurat deliberava, el públic present va poder gaudir d'un audiovisual muntat per José Peris i amb la veu de Gabriel Francés, que feia un recorregut per estos vint-i-cinc anys de Certamen en Cocentaina, una mostra d'este camí de cançons que el Cor Joves Cantors va començar a l'any 1981.

És oportú destacar la brillant presentació d'Araceli González Campa, periodista especialitzada en el món de la música (cal assenyalar que condueix, amb Fernando Argenta, el programa radiofònic "Clásicos populares"), que va ser del gust i plaer de tots els presents, coralistes i públic en general.

En esta vint-i-cinquena edició, el jurat va estar format per Joan Company Florit, director del Coro de la Orquesta Sinfónica de Galicia i de la Coral Universitària Illes Balears; Ana Luisa Chova Rodríguez, catedràtica de cant del Conservatori Superior de Música de València; Eduardo Cifre Gallego, catedràtic de Direcció del Conservatori Superior de València; Josep Manel García i Company, director del Conservatori Professional de Música d'Ontinyent i director de cors, i Josep Robert Sellés i Camps, compositor, autor de l'obra obligada i director del Cor de Cambra Discantus i de L'Avet d'Albaida. Com a secretari tècnic, amb veu però sense vot, hi va participar Marc Vilaplana Calbo, sotsdirector del Cor de Cambra Discantus.

Segons Aureli Tormos, coordinador del Certamen, "este any hem celebrat una edició important i ho hem fet amb moltes activitats complementàries, com ha sigut la presentació d'un CD, «Un camí de cançons», que recull les obres

d'encàrrec compostes únicament i exclusivament per al Certamen i l'actuació més destacada d'estos darrers anys dels cors que han passat per Cocentaina; a més, hem presentat també un llibre de partitures i hem organitzat una mostra dels cartells que han servit per a anunciar este esdeveniment encarregat de concloure la Fira, així com una exposició fotogràfica que ha estat ubicada al *hall* del Teular perquè tots compartisquen amb nosaltres estos vint-i-cinc anys de cant coral. Però tot açò ha sigut possible, sens dubte, gràcies a la dedicació dels membres del Cor de Cambra Discantus, que, en realitat, són els encarregats de dur endavant este Certamen, destacant de manera especial el treball de Vicent Pascual, com a tresorer, Rafa Castelló com a vocal, Boel Scott, presidenta del Cor, i Josep Robert Sellés, director tècnic, que és l'*alma mater* d'este esdeveniment que ens omple tant".

Una edició més, el Certamen ha comptat amb la col·laboració de grans amics del Cor, com Moisès Díaz, encarregat de realitzar el cartell anunciador. Cal no oblidar el patrocini de l'Ajuntament de Cocentaina, a través de les seues regidories de Fira i Cultura, i la col·laboració de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport de la Generalitat Valenciana; de la Diputació Provincial d'Alacant; de la CAM, Obres Socials; de l'Institut Valencià de la Música; de les empreses Textisol, Herbes del Molí, Pascual Botella, Antecuir i el xicotet comerç contestà (un total de 46 establiments), que hi dóna el seu suport incondicional, i de Ràdio Cocentaina, La Veu del Comtat, que va transmetre tot el Certamen en directe i també a través d'Internet.

La nit va acabar amb cants, amb les veus de les tres corals participants i la del mateix Cor de Cambra Discantus, en el sopar que es va realitzar i que va unir Algemesí, Madrid, Tolosa i Cocentaina en este camí de cançons que ha complit vint-i-cinc anys.

Taller coral

A banda del Certamen Coral, els coralistes de la comarca van poder gaudir de la sisena edició del Taller Coral, dirigit este any per Joan Company Florit, director del Coro de la Orquesta Sinfónica de Galicia i de la Coral Universitària Illes Balears. Amb una gran experiència dintre del món coral,

Joan Company va mostrar la seua manera de treballar este instrument que tots duem damunt: la veu, i ho va fer amb obres com el *Canticum de Archa Noe*, de Janequin, evocant amb sons musicals el llenguatge dels animals, enquadrant-los rítmicament en la polifonia i mostrant-nos l'estil de música que ben bé podia sonar en els segles XV i XVI, i també amb autors més desconeguts i contemporanis que han deixat una gran empremta en el món coral, com és el cas d'Àngel Barja, amb *lam Sol*, i un cant mallorquí de Miquel Tortell sobre text de Marià Aguiló, *Aubada*, que ens portà els sons de les terres mallorquines d'on prové Joan Company.

Divendres 11 i dissabte 12, els presents van poder fruit del món del cant coral amb la manera de treballar de Joan Company, qui afirmava haver-se sentit molt a gust: "M'he quedat impressionat de la disponibilitat de tothom, a més de gaudir d'aquests dos dies de treball. No coneixia Cocentaina, però he quedat encisat d'aquest poble i de tota la riquesa que té, tant en termes patrimonials com en l'ordre cultural. No descarto de poder tornar i seguir visitant tot el que no he pogut veure. El certamen coral sí que el coneixia, perquè té molta tradició i molt de nivell dintre de l'àmbit coral, i aquesta activitat em sembla que és un gran encert. Per a mi ha estat un plaer de poder impartir el taller i també de poder formar part del jurat d'aquesta vint-i-cinquena edició".

El Taller Coral va ser patrocinat per l'Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert, de la Diputació Provincial d'Alacant.

I CURS DE DIRECCIÓ CORAL

Professor: Daniel Antolí i Plaza.

Cor pilot: Cor de Cambra Impromptu.

Dates: del 10 al 16 de juliol del 2006.

Lloc: C/Roger de Flor, 291, Barcelona.

El curs va destinat a tots els músics que es vulguin iniciar en la direcció, a estudiants de magisteri musical i als directors amb una certa experiència que vulguin ampliar els seus coneixements i la seva tècnica gestual i d'assaig.

Continguts

El curs estarà dividit en dues modalitat (A i B). La modalitat A l'han de cursar tots els alumnes del curs, oients i actius. En la modalitat B es treballarà el repertori d'una manera totalment pràctica, amb el cor pilot. A la modalitat B només podrà accedir-hi un màxim de dotze alumnes, que seran seleccionats pel professor del curs en funció del seu nivell. Els alumnes actius de l'etapa B hauran de poder dirigir el cor de memòria. La resta d'alumnes poden accedir a les sessions específiques amb el cor pilot, com a oients, de manera gratuïta.

Continguts de la modalitat A:

- Teoria de la direcció.
- Pedagogia d'assaig.
- Anàlisi fenomenològica del repertori.
- Formació vocal i auditiva.
- Tècnica del gest.
- Treball del repertori amb corepetidor.

Continguts específics de la modalitat B:

- Tècnica del gest aplicada al repertori davant del cor pilot.
- Pedagogia d'assaig aplicada al repertori davant del cor pilot.
- Treball del repertori amb el cor pilot.

Horari

Dilluns 10 i dimarts 11 de juliol, de 16:00 a 21:00 h.

Dimecres 12, dijous 13 i divendres 14 de juliol, de 16:00 a 21:00 h i de 21:30 a 23:30 h (cor pilot).

Dissabte 15 de juliol, de 10:00 a 14:30 h (tres hores i mitja amb el cor pilot), i de 19:30 a 21:00 h.

Diumenge 16 de juliol, de 10:00 a 14:30 h (tres hores i mitja amb el cor pilot), i de 18:30 a 20:00 h (una hora i mitja amb el cor pilot).

A les 20:30 h, concert final amb el Cor de Cambra Impromptu, dirigit pels alumnes del curs.

Total d'hores amb el cor pilot: 16.

Preus

Modalitat A: 200 €.

Modalitat A + B: 450 €.

Inscripció

La inscripció es podrà formalitzar a partir del 2 de maig del 2006. Per a fer efectiva la inscripció caldrà fer un ingrés de 120 € al número de compte del Banc de Sabadell 0081- 0556-74-0001143922, indicant-hi el nom i els cognoms i la llegenda "Curs de Direcció Coral".

La resta de l'import s'haurà d'abonar una vegada confirmada la inscripció per l'organització.

El material (partitures i dossiers) es faran arribar per correu als alumnes inscrits i confirmats.

Curs Internacional de Cant de Sant Cugat 2006

El Curs Internacional de Cant se celebrarà del 10 al 15 de juliol del 2006 a Sant Cugat del Vallès. Amb el carnet de cantaire de la FCEC podreu beneficiar-vos d'un 50 % de descompte si us hi inscriviu com a alumne oient. Les inscripcions es poden fer a través de la web de Camerata Sant Cugat:

<http://www.cameratasantcugat.com/cgi/inicio.aspx?i2=CAT&cat11=448&cat22=483>

Plaça del Centre Cultural, 1, Sant Cugat del Vallès (Barcelona).

Telèfon de l'Escola: 93 589 05 51.

Telèfon de la coordinació del curs: 690 125 024.

El curs l'organitza la Camerata Sant Cugat, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, l'Escola Municipal de Música Victòria dels Àngels i amb la col·laboració especial de la Fundació Clarós i la Fundació Jaume Aragall.

El Curs s'adreça a alumnes de cant i a professionals de la veu en general, amb un programa estructurat en dos nivells: de formació i de perfeccionament. El curs es basa en activitats orientades als alumnes actius, en les quals també podran participar els alumnes oients. Així mateix, es programaran conferències obertes al públic i un concert de final de curs.

Com a complement de les classes de cant, s'impartiran sessions individuals de tècnica Alexander i sessions col·lectives de moviment, que seran comentades per la professora especialista.

A càrrec de Francesca Roig (mezzosoprano) i Enrique Baquerizo (baix-baríton).

Dirigit a: Professionals del cant.

Estudiants de cant.

Directors de cors.

Professionals de l'educació musical.

Professionals de la comunicació oral.

Membres de cors.

Lloc: Escola Municipal de

I CURS dMÚSICA DE DIRECCIÓ CORAL

PROFESSOR: Daniel Antolí i Plaza

DATES: del 10 al 16 de juliol 2006

COR PILOT: Cor de Cambra "Impromptu"

Destinat a tots aquells músics que es vulguin iniciar en la Direcció, a estudiants de Magisteri Musical i als directors amb certa experiència que vulguin ampliar els seus coneixements i la seva tècnica gestual i d'assaig.

Música Victòria dels Àngels, Sant Cugat del Vallès (Barcelona).

Dates: del 10 al 15 de juliol del 2006.

Horaris: matí, de 10:00 a 13:00 h (sala oberta a partir de les 9:00 h); tarda, de 16:00 a 20:00 h (sala oberta a partir de les 14:30 h).

Professora de tècnica Alexander: Bibiana Goday.

Conferenciants convidats: Roger Alier, Dr. Pedro Clarós.

Professors assistents: Ana Belén (soprano), Xavier Baulies (baríton).
Pianistes: Marta Pujol, Olga Kharitonina, Elena Kolesnikova, Milen Panayóvov.

Coordinació: Carol García (Camerata Sant Cugat).

Direcció del curs: Xavier Baulies.

Contingut

Classes magistrals de cant.

Classes individuals de cant.

Treball individual i col·lectiu amb pianista.

Tallers de respiració i expressió corporal.

Sessions diàries individuals de tècnica Alexander.

Sessions Alexander de moviment.

Sessions de tècnica d'afinació dinàmica.

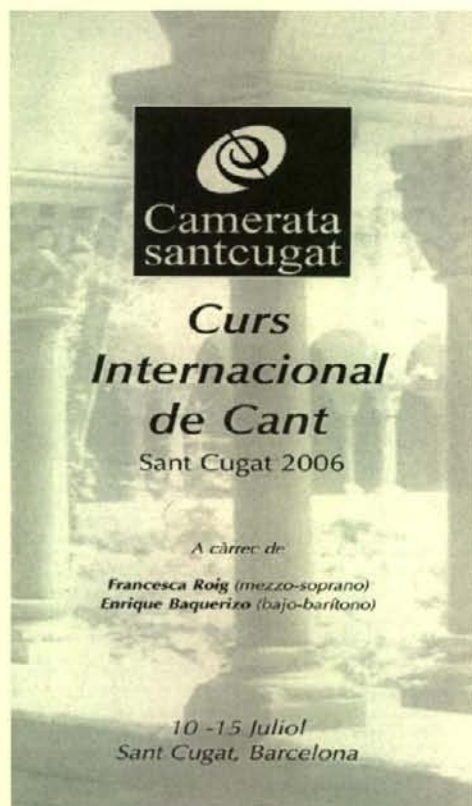
Seminaris d'interpretació escènica.

Conferències sobre interpretació i context de les obres.

Conferències sobre salut vocal.

Preu:

350 € per a alumnes actius i 150 € per a alumnes oients (50 % de descompte als oients amb carnet de cantaire de la FCEC); prepagament: 150 € els alumnes actius i 50 € els alumnes oients.

EUROPA I ELS SEUS CANTS

FESTIVAL INTERNACIONAL DE CANT CORAL, COMPETICIÓ I CONCERTS "EUROPA I ELS SEUS CANTS"

27 de setembre - 1 d'octubre 2006 Barcelona

Bases de la competició

1. Categories

Els participants en la competició es divideixen en diferents categories, totes sense nivell de dificultat ni cap peça obligada.

Categoria M1: cors masculins; mínim, 40 veus.

Categoria M2: cors masculins de 16 a 39 veus.

Categoria F1: cors femenins; mínim, 40 veus.

Categoria F2: cors femenins de 16 a 39 veus.

Categoria X1: cors mixtos; mínim, 40 veus.

Categoria X2: cors mixtos de 16 a 39 veus.

Categoria Y: cors joves; edat màxima, 21 anys.

Categoria V: grups fins a 12 veus.

Nota. Els cors participants s'han d'inscriure en la categoria corresponent al seu nombre de veus. No s'admet inscriure's a cada categoria. Tots els cors que vulguin participar en més d'una cate-

goria hauran de fer-ho amb un programa totalment diferent.

Els membres dels cors mixtos també podran cantar en les categories de cors masculins i femenins.

L'ordre de les actuacions en cadascuna de les categories es decidirà per sorteig davant del jurat.

2. Repertori

En totes les categories, el repertori inclou cançons populars *a cappella*, composicions originals que no hagin estat interpretades. Els cors han d'interpretar almenys una cançó popular del seu país d'origen i una cançó popular europea. Totes les cançons han de ser interpretades en la llengua original.

Els instruments d'acompanyament només estan permesos en una cançó i no són obligatoris.

La durada de l'actuació ha de ser entre un mínim de 12 minuts i un màxim de 20. Això inclou no solament la durada de cada obra per separat, sinó l'actuació completa des del començament de la

primera obra fins al final de l'última. Es permeten actuacions en una tonalitat diferent de la que assenyala la partitura original, però aquesta variació s'ha de comunicar prèviament al jurat.

3. Jurat

Les decisions del jurat són definitives i inapel·lables. No es pot fer cap apel·lació mentre el jurat es pronuncia. Les deliberacions del jurat no són públiques. Després que els premis s'hagin atorgat, els directors de cor podran parlar amb els membres del jurat per discutir els resultats. Tots els actes de la competició són públics.

4. Criteris d'avaluació

- tècnic,
- artístic.

5. Premis

Es lliuraran per cada categoria medalles d'or, plata i bronze. Prenent com a base un màxim de 100 punts, les medalles es lliuraran de la manera següent:

70,00 - 79,99 punts - **Bronze**

80,00 - 89,99 punts - **Plata**

90,00 - 100,00 punts - **Or**

S'atorgarà un únic premi en diners per cada categoria al cor que hagi aconseguit la puntuació més elevada. La quan-

titat econòmica dels premis vegeu les taules adjuntes dependrà del tipus de medalla en relació als resultats més elevats en la seva categoria. Aquests premis només es lliuraran si un mínim de tres cors participen en la categoria. Si hi

ha menys participants, els premis es poden reduir. A criteri del jurat, els premis es poden dividir o ser assignats en diverses vegades.

Premis als millors resultats

	Or	Plata	Bronze
Categoria M1	€ 500	250	125
Categoria M2	€ 350	150	100
Categoria F1	€ 500	250	125
Categoria F2	€ 350	150	100

	Or	Plata	Bronze
Categoria X1	€ 500	250	125
Categoria X2	€ 350	150	100
Categoria Y	€ 350	150	100
Categoria V	€ 350	150	100

Copa "Europa i els seus cants"

La copa Festival Internacional de Cant Coral "Europa i els seus cants" la guanyarà el cor que obtingui el resultat més elevats en totes les categories.

Premi Master Cor

El jurat pot atorgar el premi Master a la millor direcció, dotat amb 250 euros, com a reconeixement a la direcció més destacada.

Condicions de participació

1. S'hi poden inscriure cors d'homes, cors femenins, cors mixtos, cors joves i conjunts vocals. Tots els membres del cor, exceptuant el director, han de ser amateurs.

2. En el moment de la inscripció, cal aportar la documentació següent:

a) un currículum breu del cor en anglès (arxiu Word; màxim, una pàgina);

b) una foto del cor en blanc i negre (pdf-file, o un altre);

c) una casset o un CD amb un mínim de tres obres enregistrades en els dos darrers anys;

d) cinc còpies de les partitures de les obres que s'interpretaran en la competició;

e) còpia de la transferència bancària o l'autorització de la targeta de crèdit pel total de les quotes de matrícula i de les quotes de participació.

Aquesta documentació no serà retornada.

3. Els cors han de pagar-se el viatge fins a Barcelona i els desplaçaments durant el Festival. Si se sol·licita, els organitzadors concediran ajuda als cors a l'hora d'organitzar el viatge i els trasllats.

4. Quota d'inscripció i quota de participació.

Quota d'inscripció: 50 € per cada mem-

bre del cor (director + cantaires), que inclou la participació en tots els concerts del Festival.

Aquesta quota només es tornarà si el cor no és admès per la direcció artística i no serà retornada en cas de renúncia del cor o d'algun cantaire.

Quota de participació. Inclou la participació en tots els esdeveniments del Festival, i quatre nits en règim d'allotjament i esmorzar en hotels o pensions religioses de la ciutat de Barcelona o dels voltants, amb allotjament en habitacions individuals, dobles o compartides, festa i sopar de comiat amb tots els participants.

La quota de participació és la següent:

130 € per persona en habitació doble o múltiple (membre de cor);

185 € per persona en habitació individual (membre de cor);

155 € per persona en habitació doble o múltiple (acompanyants / conductor de l'autocar);

200 € per persona en habitació individual (acompanyants / conductor de l'autocar).

L'allotjament en hotels de tres o quatre estrelles es pot demanar a l'organització (amb suplement; consulteu el formulari d'inscripció). A més, l'estada es pot allargar, i també es poden organitzar trasllats, visites guiades i concerts.

Cal destacar que l'organització es reserva els drets exclusius de proporcionar aquests serveis, i que aquesta reserva forma part de les condicions de participació.

6. Quota d'inscripció i terminis de pagament

Les inscripcions s'han de ser fetes mitjan-

çant l'impres de sol·licitud que trobareu a

http://www.amicimusicasacra.com/BAR2006_inglese.pdf

http://www.amicimusicasacra.com/BAR2006_italiano.pdf

i s'ha d'enviar juntament amb el material demanat (consulteu el punt 2). La primera part del pagament s'ha d'ingressar abans de l'1 de juny (amb data del mata-segells).

L'import total de la quota d'inscripció (50 € per membre del cor -director + cantants-, i un 30 % de la quota de participació -si n'és el cas-) s'ha de pagar en el moment de formalitzar la matrícula, abans de l'1 de juny del 2006.

La resta de la quota de participació es pot pagar fins al 15 de juliol del 2006.

7. Drets fotogràfics i d'enregistrament

Tots els drets fotogràfics i d'enregistrament són d'ús exclusiu de l'organitzador.

Programa preliminar

Dimecres 27 de setembre del 2006

· Al llarg del matí: arribada de tots els participants als hotels i allotjaments religiosos de Barcelona i la rodalia.

· Tarda: reunió de tots els directors de cor i els membres de jurat, presentació del programa del Festival i sorteig de l'ordre de les actuacions en cada categoria, a l'església de Santa Maria del Pi.

· Tarda: desfílada de tots els cors pels carrers de Barcelona.

· Nit: concert inaugural a l'església de Santa Maria del Pi.

Dijous 28 de setembre del 2006

· Tarda: concert a la plaça Garriga i Bachs.

· Tarda: assaigs dels cors per al concurs.
· Nit: primera part del concert-concurs, a l'església de Santa Maria del Pi.

Divendres 29 de setembre del 2006

· Tarda: concert a la plaça Garriga i Bachs.

· Tarda: assaigs dels cors per al concurs.
· Nit: segona part del concert-concurs, a l'església de Santa Maria del Pi.

Dissabte 30 de setembre del 2006

· Matí: temps lliure per a visitar la ciutat.
· Vespre: concert final, anunci dels guanyadors i lliurament de premis, a l'església de Sant Felip Neri.

· Després del concert: festa i sopar de comiat amb tots els participants, al Moll de la Fusta de Barcelona.

Diumenge 1 d'octubre del 2006

· Sortida dels participants o possibilitat d'allargar l'estada a Barcelona o als voltants (cal demanar-ne informació i preus a l'organització).

L'organització es reserva el dret d'introduir canvis necessaris per raons tècniques en aquest programa preliminar.

Ho patrocina

Associazione Internazionale Amici della Musica Sacra

Via Paolo VI, 29 - 00193 Roma

Tel.: + 39 06 68805816

Fax: + 39 06 68210889

Ho organitza

Courtial International s.r.l.

Via Paolo VI, 29 - 00193 Roma

Tel.: + 39 06 6873170 - 6877614

Fax: + 39 06 68308568

Email: info@courtial-international.it

President del Festival

Dr. h.c. Hans Urrigshardt

Direcció artística

Michael Rinscheid, músic alemany i director de corals; president del jurat del Festival Internacional de Cant Coral "Europa i els seus cants".

Jurat internacional

El jurat l'integraran diverses personalitats del món coral internacional.

Secretariat permanent del Festival

c/o Courtial International s.r.l.

Via Paolo VI, 29 - 00193 Roma

Tel.: + 39 06 6873170 - 6877614

Fax: + 39 06 68308568

Localització dels concerts

Església de Santa Maria del Pi, plaça del Pi.

Església de Sant Felip Neri, plaça de Sant Felip Neri.

El Festival està organitzat amb la col·laboració de la Federació Catalana d'Entitats Corals.

POLYFOLLIA 2006

El Comitè Artístic de Polyfollia, en col·laboració amb la Federació Internacional de Música Coral, convoca la

**II Mostra i Mercat del Cant Coral,
del 27 d'octubre a l'1 de novembre,
a
Saint-Lô (França)**

La convocatòria ha arribat en forma de tríptic. Hi consta que hi participaran més de cinquanta formacions corals, les quals cobriran diversos gèneres i aspectes:

- Música tradicional i arrels.
- Música sacra europea.
- Música sacra de tres continents.
- Veus joves.
- Jazz i pop.
- Corals franceses.

51 concerts
100 miniconcerts
30 tallers

Contacte:

Tel.: 33 0231 73 69 19

Fax: 33 0231 05 15 90

Email: contact@polyfollia.org

Més informació a: www.polyfollia.org

Nota. Saint-Lô és a la comarca de La Manche, regió de la Baixa Normandia.

The 2nd showcase
& international market
for choral music

Polyfollia 2006
october 27th november 1st

SAINT-LÔ
Manche - Lower Normandy - France
www.polyfollia.org

EN LA MORT DEL PARE IRENEU SEGARRA

"Amb la seva fe i la seva música, el pare Ireneu ens ha ajudat a fer més agradable la precarietat d'aquesta vida." Són paraules del pare abat de Montserrat, Josep M. Soler.

Des de l'abadia de Montserrat ens han fet arribar aquestes notes, que ens complau de publicar en la revista A Quatre Veus:

El P. Ireneu Segarra va ser director de l'Escolania de Montserrat des del 1953 al 1997 i va dur a terme una importantíssima tasca en el camp de la composició i la pedagogia musical.

L'inici d'una llarga i completa trajectòria.

Al migdia del 21 de novembre del 2005 es va celebrar a Montserrat la missa exequial del P. Ireneu Segarra, que va morir

el dissabte 19 de novembre, i que va ser presidida pel pare abat de la comunitat, Josep M. Soler. Durant l'homilia, el pare abat de Montserrat va dir que la música del P. Ireneu "és expressió de la seva vida espiritual". De la figura del músic i compositor, el P. Josep M. Soler ha recordat que "era un home d'una gran finor espiritual i d'una gran fidelitat a la comunitat. Molts monjos el tenien com a confessor i com a confident espiritual; també era consultat per força altra gent. Era acollidor, amable, molt sovint amb un somriure als llavis, però alhora sabia ser exigent en el fons sota unes formes suaus. Tenia una gran capacitat de treball i volia ajudar

els altres a dur a terme una tasca ben feta. Estimava profundament els escolans i els tractava amb molt de respecte. També manifestava una joia especial envers els antics escolans.

»El pare Ireneu, amb la seva fe i la seva música, ens ha ajudat a fer més agradable la precarietat

d'aquesta vida, ens ha ajudat a pregar i ens ha fet intuir la bellesa i la fruïció futures quan, al final del temps, es revelarà la

glorificació dels fills de Déu. De tot això en donem gràcies a Déu. I recollim el testimoni que ens deixa el pare Ireneu; el seu exemple ens crida a una vida coherent, de treball fecund, tant en les coses grans com en les coses petites. Ens crida a viure una fe confiada i oberta als dons de Déu. Ens crida a lloar el Senyor amb el nostre cant i amb la nostra existència".

El pare abat de Montserrat també va indicar que l'ensenyament del pare Ireneu Segarra -que durant la seva etapa de director de l'Escolania va aconseguir-hi un nivell molt alt d'interpretació musical i la va obrir a fer concerts fora de Montserrat, al país i a l'estranger, fins a obtenir un ampli reconeixement internacional- no es va limitar a l'Escolania: "Va escriure un mètode d'educació de la veu que va ser traduït a altres llengües, així com altres llibres de pedagogia musical. La seva irradiació cristal·litza en diverses institucions". El pare Josep M. Soler va acabar recordant el treball del pare Ireneu per a afavorir la pregària del poble cristià i el cant litúrgic de l'assemblea, amb una música de qualitat i alhora relativament fàcil de cantar. Els salms i els himnes musicats pel pare Ireneu han ajudat i ajuden a pregar el nostre poble, i fins molts altres per mitjà de l'adaptació a altres llengües.

Pare Ireneu (Jesús) Segarra i Malla

El pare Ireneu Jesús, -nom de bateig- tenia vuitanta-vuit anys en morir. Va néixer a Ivars d'Urgell el 30 de setembre de 1917, i destaca per haver estat director de l'Escolania durant quaranta-cinc anys. Però la seva relació amb l'Escolania va començar molt abans, ja que del 1927 al 1931, el pare Ireneu va ser escolà de Montserrat. Llavors va rebre el mestratge, entre altres, del pare Anselm Ferrer, que aleshores n'era el director, i del pare Àngel Rodamilans, com a professor de piano.

El 1932, el pare Ireneu va ingressar al monestir de Montserrat, on va fer la professió monàstica el 6 d'agost del 1934. En els seus inicis de monjo, fins al 1936, els estudis musicals van passar a segon terme. El primer any de la guerra es va

refugiar a Barcelona, a casa d'una família amiga, i des del novembre del 1937 al setembre del 1939 visqué als monestirs benedictins belgues de Maredsous i Saint André, on va trobar un ambient intel·lectual i musical força propici.

Respecte a la seva formació musical cal destacar, a més del bagatge rebut en els seus anys d'escolà de Montserrat, les classes de piano amb Frank Marshall (1941-1950), d'harmonia i contrapunt amb el mestre Josep Barberà i de contrapunt, fuga i composició amb el mestre Cristòfor Taltabull (1949-1951), tot això completat amb l'estada a París el 1952 per a assistir a les classes de Nadia Boulanger. Pel que fa al coneixement d'altres cors de nois, va ser fonamental el contacte, durant el 1953, amb els

Nois Cantors de Viena i amb els Domspatzen de la catedral de Ratisbona -dirigits per Georg Ratzinger, germà del papa Benet XVI. Tot això preparava el pare Ireneu per a prendre les regnes de l'Escolania.

Del 1943 al 1947 ja n'havia estat prefecte, és a dir, responsable de l'internat i de la vida domèstica dels escolans. El 1941 i el curs 1950-1951 havia hagut de suplir com a director el pare David Pujol. Fou precisament a finals del 1950 que l'Escolania s'afegí al pelegrinatge de Montserrat a Roma, amb motiu de la proclamació del dogma de l'Assumpció de la Mare de Déu (1 de novembre del 1950). Amb la intervenció de l'Escolania, dirigida pel pare David Pujol, en la missa papal d'aquell dia, començava la

projecció exterior del cor montserratí, que en els anys següents el pare Ireneu portaria a fites molt notables, com és el cas de l'enregistrament de la *Missa Romana* de Pergolesi, el 1972 a Roma, la participació en els festivals de Salzburg amb la *Missa Salisburgensis* el 1974, o els concerts de les *Vespres de la Mare de Déu* de Claudio Monteverdi a Friburg, Lucerna i Stuttgart el 1976. Amb la direcció del pare Ireneu, l'Escolania féu concerts encara a Israel, al Japó i al Canadà, a més de visitar molts indrets de Catalunya i d'Europa. A ell es deu la millora substancial de l'estil de l'Escolania, així com el prestigi internacional que va adquirir.

Coincidint amb la seva tasca de director de l'Escolania, el pare Ireneu fundà la Coral d'Antics Escolans i va desplegar les seves aptituds musicals i la seva sensibilitat artística en dos altres camps: el de la pedagogia musical i el de la composició.

L'educació de la veu dels escolans, la lectura d'escrips i mètodes de cant, la col·laboració amb el Dr. Jordi Perelló i, sobretot, el contacte amb els Nois Cantors de Viena i els Domspatzen de Ratisbona, van animar el pare Ireneu a posar per escrit el seu mètode de cant. Així va néixer *La veu del nen cantor*, publicat en castellà per l'Editorial CCC de Sant Sebastià l'any 1963 i traduït al francès, a l'italià i al català. L'altra gran

El pare Ireneu Segarra

En la mort del pare Ireneu Segarra (nascut a Ivars d'Urgell el 30 de setembre del 1917, mort a Montserrat el 19 de novembre del 2005), penso que val la pena de donar testimoni de la seva gran personalitat.

Des de la seva opció de monjo es va lliurar de ple a la música i es va dedicar a la composició de moltes obres religioses per a dignificar la música al monestir de Montserrat i a les parròquies d'arreu de Catalunya. Tots hem cantat o hem escoltat en un moment o altre els salms, els himnes, les misses... especialment escrits per a ser cantats per tothom en la llengua materna. També va ser un dels impulsors de les trobades internacionals de compositors de música religiosa.

Com a director de l'Escolania de Montserrat (1953-1997), va conduir-la

obra pedagògica del pare Ireneu és la creació del mètode d'ensenyament musical plasmat en *El meu llibre de música*, en vuit graus, adreçat a les escoles, el qual ha trobat continuïtat en l'Escola de Pedagogia Musical Ireneu Segarra.

En la seva faceta de compositor, el pare Ireneu destaca tant per la seva capacitat d'oferir obres aptes per al cant de tota una assemblea litúrgica -ell fou un dels pioners de la composició de música per a la litúrgia en català- com per la qualitat i la gosadia d'algunes propostes seves de música coral. En aquesta línia, va promoure els Encontres Internacionals de Compositors per a la Litúrgia a Montserrat (1968-1973). Gràcies a la seva gran capacitat de treball, cal esmentar també la continuació de la col·lecció "Mestres de l'Escolania", per a la qual edità dos volums de composicions del pare Joan Cererols (1981) i un del pare Narcís Casanovas (1984).

El pare Ireneu havia rebut reconeixements molt diversos, entre els quals cal destacar la Creu de Sant Jordi (1986) i el concert-homenatge celebrat al Palau de la Música Catalana (1998) amb motiu del seu vuitantè aniversari.

Discografia més important

Tomás Luis de Victoria: *Responsoris de Setmana Santa i altres obres* I-XI (1954-1987); G. P. da Palestrina I-III (1956-

a fer concerts arreu del món i ha deixat un llegat discogràfic de gran vàlua. Una vida plena d'importants esdeveniments que va saber portar sempre amb naturalitat i, sobretot, amb una envejable modèstia.

Considero que un dels aspectes més importants del seu treball és que va saber transmetre la seva personalitat i la seva sensibilitat artística a molts "nois" (tal com ell deia) i va deixar-hi una empremta musical indiscutible. Molts exescolans som ara músics professionals (intèrprets, professors...) o bons amateurs.

El P. Ireneu també va ser un gran pedagog. Des del principi es va dedicar a la formació musical dels escolans i es va preocupar d'aconseguir que les veus s'empastessin segons el so que ell desit-

java. La recerca d'aquest so tan característic i de gran bellesa el va portar a la publicació del llibre *La voz de niño cantor* (1963), traduït a diversos idiomes i que més tard, el 1997, revisà i traduí al català.

Bibliografia

MASSOT i MUNTANER, Josep, "Segarra i Malla, Ireneu", en E. Casares, *Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*, Madrid, Sociedad General de Autores y Editores, 2002, vol. 9, pàg. 896-898.

MASSOT i MUNTANER, Josep, *Ireneu Segarra. Mig segle de mestratge musical*, "Biblioteca Serra d'Or", 206, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998, 152 pàg.

SEGARRA, Ireneu, *Quaranta-cinc anys de director de l'Escolania de Montserrat (1950-1951 i 1953-1997)*. *Memòries personals*, "Biblioteca Serra d'Or", 237, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000, 395 pàg.

SEGARRA, Ireneu, *Els concerts a l'estranger de l'Escolania de Montserrat (1982-1995)*, "Biblioteca Serra d'Or", 260, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001, 128 pàg.

En la seva dedicació docent, quan els escolans estudiàvem al "pis de música", sempre tenia la indicació adequada, en termes individuals, sobre com tocar o interpretar al piano, o amb qualsevol

El recordo molt de la meua etapa a l'Escolania: tot ell respirava música! Era summament exigent, però sense fer gens de soroll. En els assaigs de cada dia ens sabia transmetre, tocant al piano i amb el seu to de veu apassionat, que li sortia del fons del cor, com expressar millor la paraula de lloança al Senyor o de pregària a la Mare de Déu.

En la seva dedicació docent, quan els escolans estudiàvem al "pis de música", sempre tenia la indicació adequada, en termes individuals, sobre com tocar o interpretar al piano, o amb qualsevol

altre instrument, les obres dels grans compositors de totes les èpoques. Realment, la música anava endinsant-se en el nostre interior sense adonar-nos-en.

A partir de l'any 1973, moment en què el Dr. Vicent Villar Palasí, llavors rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, juntament amb altres músics i pedagogs (entre els quals, Oriol Martorell i Enric Ribó), li va encarregar un pla general d'estudis musicals, es va preocupar de conèixer personalment els diferents corrents pedagògics existents a Europa. Així va consolidar una metodologia pròpia, que va anar publicant en vuit volums titulats *El meu llibre de música*, fonamentat en l'aprenentatge global de la música, que parteix de l'experimentació, el desenvolupament de la veu i l'audició interior, amb la cançó tradicional catalana com a vertebradora del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Els seus criteris innovadors i oberts es concreten en una proposta: "Iniciació a la música", que comprèn des de l'apre-

nentatge dels elements més bàsics del llenguatge musical fins a les primeres experiències de creació musical. Així, doncs, per a transmetre aquesta metodologia calia una formació entusiasta i exigent, tant musical com didàctica, del professorat especialista en educació musical.

Es va crear l'Escola de Pedagogia Musical, entitat que va assumir la responsabilitat d'iniciar la formació de nou professorat i de la recerca d'alternatives pedagògiques a l'ensenyament immobilitista de la música. Molts de nosaltres ens vam adonar de la importància d'aprendre a buscar noves formes d'impartir el

En plena maduresa.

coneixement musical, d'intentar saber exigir a cada alumne segons les seves qualitats i necessitats, de ser creador a partir dels consells del mateix P. Ireneu i, sobretot, de descobrir en el fet musical una font de goig i de vida.

Pare Ireneu, per tot que el que ens heu donat, el meu agraïment més profund.

Joaquim Miranda

Ireneu Segarra: un músic complet

(Article publicat al *Butlletí del Santuari*, Monestir de Montserrat, gener del 2006.)

És ben sabut que l'Escolania de Montserrat és una institució força peculiar. M'atreviria a dir que, en molts aspectes, és i ha estat una escola de música privilegiada. Això és degut a diversos factors, que coneixem prou bé els qui hem tingut la sort de formar-ne part: la ubicació en una muntanya, no solament

santa, sinó portadora d'una naturalesa única; el suport d'una comunitat de monjos al servei d'una verge bruna i, encara actualment, la vivència i la convivència de nois cantors formats allà musicalment i humanament. Per si això fos poc, s'hi ha d'afegir, durant la segona meitat del segle XX, un factor enriquidor: la presència i la direcció de tot un músic, d'un home afable i bondadós com ha estat el P. Ireneu Segarra. Aquest ingredient valuós ha estat la base d'un "còctel"

més que saborós, que els qui hem tingut la sort d'assaborir-lo no oblidarem.

El pare Ireneu no sols era un músic, i un músic de soca-rel; era, sobretot, un músic complet, un músic de cap a peus-

peus, cap i... esperit! I és que en la figura del P. Ireneu coincideixen diversos vessants que han fet d'ell un músic total: director, pedagog, compositor -antic escolà-i, per damunt de tot, monjo enamorat de Déu. No totes les escolanies ni institucions corals que estan al servei de la litúrgia poden presumir d'haver tingut un director que complís tan bé totes aquestes facetes. A Montserrat l'hem tingut gairebé mig segle. És per això que, ara, en recordar-lo amb motiu de la seva mort, només em surten paraules d'admiració i agraïment. M'agrairà, tal com se m'ha demanat, explicar i reviure algunes vivències i pensaments sobre els vessants musicals del venerable mestre.

El pare Ireneu, director

Personalment, no m'agradaria deslligar la seva faceta de director de la seva faceta de monjo o, si ho voleu, d'home espiritual. El record que tinc del P. Ireneu com a director és, per damunt de tot, la imatge d'un home que no sols ens dirigia, sinó que ens portava, que conduïa les nostres veus de manera no tan sols

Incansable.

musical, sinó plena d'unció i de missatge. No cal dir que aquesta característica tan seva li anava com l'anell al dit, pel fet de dedicar-se, en gran part, a la direcció de música religiosa. Un dels records més vius que tinc d'aquest do del P. Ireneu va ser, als meus onze anys, l'enregistrament que vam fer dels *Responsoris de Setmana Santa* de Tomás Luis de Victoria. El considero un enregistrament únic. Únic per l'emotivitat espiritual que el P. Ireneu va saber transmetre a través de les nostres veus; únic per la unió perfecta entre els textos preciosos d'aquests motets i la música extraordinària de Victoria. Com a director va assolir grans fites: la gravació de la *Missa Romana*, de Pergolesi, l'any 1972 a Roma; la direcció de la *Missa Salisburgensis*, l'any 1974 a Salzburg; o, a Friburg, la interpretació de les *Vesperes* de Monteverdi. La discografia ha estat nombrosa i de qualitat, i la gran quantitat de concerts realitzats a Catalunya i a l'estranger són el testimoniatge de l'activitat que va desenvolupar l'Escolania sota la seva direcció. Sota el seu mestratge, l'Escolania va assolir, per primera vegada, un notable prestigi internacional. No cal dir que la seva estada a l'estranger, l'any 1953, devia ser important en la seva formació, pel fet d'entrar en contacte amb els Petits Cantors de Viena i amb els Domspatzen de Ratisbona, durant anys dirigits per Georg Ratzinger, germà de l'actual papa Benet XVI. A part d'aquestes fites destacables, però, m'agrada recordar del P. Ireneu aquell director constant i entregat de les Salves del migdia, la tenacitat i la paciència dels assajos diaris, aquell gest seu tan personal, amb una mà d'ossos pronunciats que s'envolava, sovint unint només dos dits, com si cosís un teixit daurat. Als assajos m'impressionava la seva capacitat de reduir les parts corals al piano, com també les parts d'acompanyament, sense deixar de dirigir-nos ni un sol instant.

El pare Ireneu, pedagog

Aquesta faceta, una de les més importants del P. Ireneu i que més maldecaps li devien causar, no ha estat important únicament amb relació a l'ensenyament musical dels escolans, sinó que també ha tingut un fort arrelament en moltes escoles i ensenyaments musicals del nostre país. La realització del llibre *La veu del noi cantor*, l'any 1963 (editat recentment en català per Edicions Amalgama),

va ser el tret de sortida de la seva dedicació pedagògica a l'ensenyament del cant i de la música a infants. Posteriorment, la realització, en vuit volums, del seu mètode d'ensenyament musical *El meu llibre de música* va ser una alenada d'aire fresc en l'ensenyament musical del país. Inspirat en els tractats i el *savoir faire* de músics com Zoltán Kodály, Catalunya disposa en aquests moments d'un dels mètodes d'ensenyament musical més imaginatius i que més bé afavoreixen la formació del jove músic. Amb un enfocament basat en la cançó tradicional catalana, el P. Ireneu ha sabut crear un mètode rigorós. I ho ha fet en català. Pocs països poden presumir de tenir un manual de música tan complet i formatiu. El P. Ireneu ens ha deixat aquesta obra, que cal que sigui reconeguda i respectada. En un vessant més musicològic, hauríem d'afegir-hi també l'interès i la dedicació del P. Ireneu en l'estudi i l'edició de la col·lecció "Mestres de l'Escolania", un tresor que de mica en mica hauria d'anar donant a llum la rica producció que ha sortit de les mans de monjos músics.

El pare Ireneu, compositor

Durant els últims anys de la seva vida, encara havíem pogut intercanviar opinions sobre la creació musical, sobre el fet de compondre, de com ell ho veia i vivia. El músic complet, ara compositor, tenia una gran consideració envers la persona que havia estat la seva mestra a París, la prestigiosa Nadia Boulanger, amb qui va estudiar durant l'any 1952. Dels seus mestres Josep Barberà i Cristòfor Taltabull me'n parlava menys, reconeixent, però, que havien estat els professors que l'havien dotat d'una molt bona base. De Nadia Boulanger explicava sempre algunes reflexions que li havia fet; per exemple, que ella considerava que la música litúrgica no havia de ser gaire extravagant, que havia d'alimentar l'esperit, sempre al servei d'allò a què estava destinada. No cal estranyar-se que, d'aquelles lliçons, en sortissin composicions com la *Salve Germinans*, dotada d'una gran inspiració i plena de seducció melòdica. Ell no es considerava un compositor amb totes les de la llei -deia que "feia el que podia"-, però la seva producció no deixa de ser molt prolífica, amb algunes obres d'una riquesa extraordinària. D'estil personal i característic, la seves obres, en gran part de caire religiós, combinen peces de música pensada per a la litúrgia, de dificultat

mitjana, sovint treballades de manera força tradicional, i altres de molt atrevides, com la famosa *Salve* de l'any 1978, tota una novetat en el panorama de la música litúrgica de l'època. De la seva estada a París, i gràcies al contacte amb Nadia Boulanger, destacava sempre la seva trobada, encara que fugissera, amb importants compositors del moment, com Poulenc, Stravinsky, Milhaud, Honegger, Kodály, un jove Boulez... Cal destacar també, durant els anys 1968-1973, la promoció dels Encontres Internacionals de Compositors per a la Litúrgia, que se celebraven a Montserrat. La faceta del P. Ireneu creador, i no únicament intèrpret, li dona una riquesa personal de gran valor. Les prop de dues-centes obres que ens ha deixat són un llegat valuósíssim que caldrà estudiar i a les quals caldrà donar el reconeixement que es mereixen.

Els records, les vivències i l'agraïment a la figura del pare Ireneu són tants i tan bonics, que podríem parlar hores i hores sobre ell i el seu llegat. Els llibres editats sobre la seva persona ens poden ajudar a conèixer-lo encara millor.

Fa pocs dies ens ha deixat el qui per a molts ha estat el nostre "pare" musical. Aquest músic complet, aquest, per sobre de tot, monjo exemplar, deixa una bona petjada a Montserrat i en tots els qui hem tingut la sort de tenir-lo per mestre. Montserrat diu adéu a un monjo ple de bondat; Catalunya, a través de totes els músics que l'han tingut com a mestre, que estan repartits per llocs ben diversos, perd unes mans que han donat molt de fruit, un fruit i un ensenyament que pot perdurar durant generacions.

M'agradaria acabar amb unes emotives paraules que el pare abat Josep Maria Soler va pronunciar en la missa exequial del P. Ireneu el 21 de novembre passat i que, al meu parer, resumeixen l'agraïment que li devem:

"El pare Ireneu [...] ens ha ajudat a pregar, i ens ha fet intuir la bellesa i la fruïció futures".

És ben cert! El qui va estar mig segle dirigint àngels, ara els té més a prop que mai... "Gràcies, pare Ireneu!"

Bernat Vivancos
Antic escolà (1983-1987)

EL MESTRE ADOLF CABANÉ PIBERNAT I L'ORFEÓ DE SABADELL

Durant l'any 2004, l'Orfeó de Sabadell va celebrar el centenari de la seva fundació, i en aquest context es va editar el llibre titulat *Apunts per a un centenari*, obra del Sr. Lluís Subirana, en el qual figura la biografia del mestre Adolf Cabané. En les ratlles següents volem destacar la tasca excel·lent del mestre Cabané en el camp de la música coral, de la qual l'Orfeó de Sabadell es va beneficiar durant els vint-i-set anys que el va dirigir.

El primer director de l'Orfeó fou el mestre Josep Planas i Argemí, que el dirigí gairebé quaranta-quatre anys. Durant aquesta etapa, el mestre Cabané, llavors molt jove i cantaire de l'Orfeó, va guanyar el primer premi del concurs musical organitzat per EAJ-1 Ràdio Barcelona, amb la composició *Suite muntanyenca*, sobre poemes de Carles Sindreu Pons. Aleshores, el mestre Planas incorporà a les obres que l'Orfeó presentava en primera audició, dues parts d'aquesta *Suite muntanyenca*: "El clavell de pastor" i "Tombarella", juntament amb la cançó "Clavellina de balcó". Fou en un concert dedicat als socis protectors celebrat el dia 8 de gener de 1932 al Teatre Principal de Sabadell. Havent accedit el mestre Cabané a la direcció de l'Orfeó, la *Suite muntanyenca* es va interpretar íntegra en el concert del dia 18 de juny de 1952.

Quan el mestre Planas, per raons d'edat, ja no podia continuar al capdavant

de l'Orfeó, va demanar de portar-ne les regnes al mestre Cabané, que ho acceptà; i així l'Orfeó prengué nova volada. El primer assaig en les noves condicions fou el dia 8 de juny de 1948.

El primer de juliol de 1949, en un concert anomenat de primavera i celebrat al Teatre Euterpe, amb l'Orquestra Clàssica Municipal, que dirigia Salvador Uyà, s'estrenà, dirigida per ell, la *Trilogia de l'amor i el mar*, amb lletra de Joan Sallarès Castells, que va causar una gran impressió. Aquest poeta fou musicat molt sovint pel mestre Cabané.

Aquesta va ser la primera de les vint-i-set composicions amb què el mestre Cabané obsequià l'Orfeó. La segona fou *Pensa en Jesús*, estrenada el 4 de juliol de 1951, i que el mestre Lluís Maria Millet va incorporar al repertori de l'Orfeó Català.

Vingueren després les cançons populars nadalenques harmonitzades, en nombre de tretze, com també cants per a promocionar entitats, com ara l'"Himne del cinema amateur", "Honor a Sabadell", "Himne a Sabadell-ciutat", i cançons de la nova collita. La més grandiosa, "Rura", sobre un poema que descriu la vida quotidiana rural, amb uns matisos molt ben definits.

Mentre el mestre Adolf Cabané en va ser director, l'Orfeó de Sabadell celebrà 562 actuacions. També cal fer constar

que durant uns quants anys alternà la direcció de l'Orfeó de Sabadell amb el càrrec de subdirector de l'Orfeó Català.

Aquesta és la tasca que s'imposà de fer per omplir l'obra que fan els nostres orfeons.

Obres d'Adolf Cabané:

Trilogia de l'amor i el mar
Pensa en Jesús
Suite muntanyenca
Rura
Himne del cinema amateur
L'enamorada
Lloanxa a la música
Cantantibus organis
Cançó de l'amor decebut
Lliris al Montseny
Nit al Montseny

Nadalenques:

Ballet de Nadal
L'adoració dels pastors
Josep i Maria
Clarícies de Nadal
La promesa
Les dotze toquen
Goig de Nadal
Camí de Nadal
Farem un pessebre
El rabadà i el rossinyol
Ganang, ganang, ja som Nadal
La visita del pobrissons
Pau a la terra

RECORDANT ORIOL MARTORELL, QUAN FA DEU ANYS QUE NO HI ÉS

La meua coneixença amb l'Oriol Martorell va venir a través d'un compositor admirat tant d'ell com meu: Johannes Brahms. La Coral Sant Jordi preparava la primera sèrie dels *Valsos amorosos* del músic d'Hamburg i necessitaven dos pianistes per a interpretar la part de piano a quatre mans. Una va ser Núria Bonells i l'altra..., jo. Això passava la tardor del 1958, si no ho recordo malament.

El primer assaig de cor i piano es va fer al local que Joventuts Musicals tenia a la Via Laietana (el piano del local de Sant

Lluc, on assajava la Coral, era un desastre). La primera impressió en veure'l treballar durant aquell assaig inicial va ser molt especial per a mi: aquell home alt, magre de cos, quasi trencadís, assegut dalt d'un tamboret més alt que les cadires dels cantaires, amb les llargues cames arronsades, mig cargolades, la seva veu una mica enrogallada, el gest ampli i comunicatiu, l'expressió del seu rostre...; tot era màgic per a mi! Com en sabia, d'extreure de la partitura tota la música que contenia! Recordo que se'm feia difícil seguir la meua partitura; era ell el qui m'atruïa amb la seva mane-

L'Oriol, als inicis de la Coral Sant Jordi

ra de dirigir l'assaig, de fer sorgir de mica en mica tot el que hi havia dins l'obra. Les seves observacions, tant pel que fa a l'afinació com a la interpretació, m'eren tan properes a com sentia jo la meva comesa de pianista...!

Primer van ser els molts assajos dels *Valsos*, que vam arribar a interpretar més de deu vegades, tant a Catalunya com a França i a Bèlgica. Com que treballar amb ell i amb tota la Coral m'agradava, li vaig demanar per cantar-hi quan no havia de fer de pianista. Cap problema! I quan es va acabar la tanda dels *Valsos*, s'hauria acabat allò de cantar..., però circumstàncies personals van contribuir a fer que, gràcies a l'Oriol, m'incorporés "de ple dret", amb els altres cantaires, a fer una mica de tot dins la "família Sant Jordi": d'"orquestra" quan tocava assajar una cantata, una passió o un oratori (i que difícils que són les reduccions per a piano!); prendre la corda de contralts o de tenors o baixos per treballar-hi separatament algun passatge més o menys complicat; substituir l'Oriol (!) quan a ell li calia absentar-se per a assistir a alguna reunió important per aquests mons de Déu -em deixava el que ell anomenava el seu "testament" (instruccions refe-

rents a les qüestions en què ell pensava que calia treballar) damunt del seu faristol particular i un "fes el que vulguis" com a comiat-; col·laborar estretament amb ell quan va dirigir el *Canto general* de Theodorakis, a Vaison-la-Romaine, etc. Tanta responsabilitat m'atordia, de veritat..., fins que m'hi vaig acostumar!

Ell em va empènyer a aprendre a dirigir de manera més eficient de com ho feia (força intuïtivament), mitjançant la participació en cursets d'estiu a Lleida, a França, etc., i em va proposar de dirigir un cor de noies adolescents, el 1966 -"les nenes de la Maria Teresa" en dèiem...-, i ben aviat el vam batejar com a Grup Llevant durant l'època que va ser un grup intermedi (actualment, Corals de Joves de Catalunya) i fundador d'aquesta branca del cant coral. El 1980 ja érem un cor mixt i se'ns va "emancipar". Ja no érem una "filial" de la Coral Sant Jordi, com ho són encara les dues d'infants: L'Esquitx i L'Espurna; ara havíem de caminar solets..., i enguany hem celebrat els quaranta anys de caminar cantant tan bé com ens és possible com a Cor Llevant, tot recordant jo, tantes vegades, frases, moments, opinions (i també desacords)

entre l'Oriol i jo...

No li vaig sentir mai fer cap retret referent a algun aspecte que no hagués sortit tan bé com calia durant un concert; sempre "era culpa seva": ell assumia la responsabilitat total del que pogués passar i sempre ens feia comentaris respecte als aspectes que havien anat bé. Recordo una frase que sovint apareixia, tant als assajos com als concerts: "Sí, és veritat, us heu abaixat..., però heu fet música!".

La tinc present i l'he usada algunes vegades. Penso que és encoratjador per als cantaires reconèixer el seu esforç, la seva entrega, la seva atenció, sense deixar de procurar aconseguir la millora que faci falta, naturalment, en el futur! I això és tasca del director...

Jo el vull recordar així, ple de vitalitat, de "nervi", amb les seves rauxes i amb el seu seny quan convenia. Jo el vull recordar com l'amic que, a més de "fer música", sabia "fer d'amic" en moltes ocasions. Sabia... A mi em semblava que *ho sabia tot!!*

M. Teresa Giménez i Morell

QUAN LA VEU SURT DEL COR

Formar part d'un equip humà que s'expressa a través del cant és una experiència única. Un grup que comunica i pren com a mitjà de transmissió la veu humana, conjuntant el cant amb el d'altres veus, timbres universals que coincideixen en l'espai i el temps; una manifestació musical i artística que vibra amb tons humans, més que cap altra formació instrumental de variada naturalesa. Aquesta pot resultar una descripció un pèl científica, o fins i tot filosòfica, i de ben segur insuficient a l'hora d'esgrair el que representa cantar des del cor. Però us puc assegurar que per a molts dels que avui integren l'equip de Catalunya Música el cant coral és molt més que una vivència compartida.

Com a emissora dedicada íntegrament a la música clàssica, l'apartat coral -com a gènere, pràctica i especialitat- té un lloc i una importància preeminents en la graella de programes. Setmanalment dediquem un espai de 30 a 40 minuts de durada (cada divendres a partir de

les 13 h) a explorar el repertori coral, espai presentat per Xavier Chavarria. I també a través de microespais que cada setmana il·lustren alguna informació o notícia vinculada amb l'actualitat del món coral, de dins i de fora, com a complement de l'informatiu musical -"Línies addicionals"- que presenta Marc Canals i que ens posa al dia dels concerts, les novetats discogràfiques i les notícies que per al món coral poden revestir un interès especial (cada dijous, a partir de les 20 h, hi trobareu el vostre espai coral).

No cal dir que el repertori coral de tots els temps forma part regularment del *continuum* de la nostra programació setmanal a través dels diferents programes. Hi destaca de manera especial el programa "Grans obres" -que molt sovint ofereix repertori coral de gran format-, però encara més la incorporació de concerts que Catalunya Música enregistra i produeix perquè els oients en puguin gaudir posteriorment.

Alex Robles

Des dels seus inicis, les emissores de Catalunya Ràdio han anat a l'avantguarda a tot l'Estat en les diferents tecnologies que han anat sorgint, i en el cas d'Internet podem refermar el nostre paper de lideratge. Actualment, i gràcies a la xarxa, les emissores de Catalunya

Ràdio es poden escoltar des de qualsevol punt del món a través del servei de *streaming* del web, més enllà de la cobertura hertziana que té el nostre grup d'emissores. A més, les nostres emissions permeten escoltar els programes preferits per cada oient, en directe, a la carta, a qualsevol hora del dia que vulgui, i també pel sistema de *podcast*. Aquest últim facilita, per exemple, emmagatzemar en el disc dur tots els espais d'un mateix programa que s'han emès durant tota la setmana i després poder-los escoltar en el mateix ordinador o també en un aparell de guardar

àudios, com ara els petits reproductors MP3. La nostra web també permet la creació de fòrums on, per exemple, es poden incloure notícies i comentaris sobre un programa en concret i també sobre temàtiques generals, amb les respostes i contrarèpliques dels oients. Amb l'actual servei web de les nostres emissores estem oferint un servei equiparable al de qualsevol altre canal, però utilitzant les tecnologies d'avantguarda.

Aviat, Catalunya Música té previst dedicar una sèrie de vuit a deu programes a desenvolupar a través d'un cicle temàtic

de diferents continguts seriatos que ens ajudin a descobrir la música coral; un autèntic mosaic cromàtic dins de l'extens repertori clàssic. Us informarem puntualment del dia i l'hora que el Cicle Coral serà realitat a la nostra antena, però penseu que aquest programa serà també descarregable a Internet. Tot això, i molt més... ho trobareu detallat, com sempre, a la nostra pàgina web www.catradio.cat/cm, per viure la música coral... intensament.

Àlex Robles Fitó
Coordinador Catalunya Música

PROGRAMAR MÚSICA CATALANA, EXIGÈNCIA I EQUITAT

Dos fets recents de característiques dissemblants però amb nexes comuns han contribuït a fer evident una realitat somorta però d'una importància indiscutible. El primer, l'excel·lent mostra de música catalana amb què es va inaugurar el cicle Cobla, Cor i Dansa al Palau, amb l'Orfeó Català i la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona dirigits per Josep Vila. Escoltar en versions modèliques música de la qualitat de la de Morera, Ricard Lamote de Grignon, Vives, Millet (pare i fill), Pujol, Joaquim Serra o Pérez Moya va significar una mena de redescoberta d'un tresor impagable i alhora massa oblidat.

El segon, la convocatòria de l'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans, en la qual es diu que hom farà incidència particular en els repertoris de compositors catalans, i en el cas de l'edició actual, en la recuperació de quatre composicions inèdites de l'esmentat Enric Morera.

Per raons ignorades, però fàcilment escatibles, vivim en un ambient de manca d'autoestima dels nostres valors més sòlids que té com a víctima òbvia i primera el nostre patrimoni musical, arraconat com un trast inservible i indigne a les golfes impenetrables.

La importància del fet és que aquesta no és una qüestió de xovinisme més o menys carrincló o de nacionalisme llosc, sinó simplement de justícia i d'equitat. I també, molt important, de descapitalització del gaudi, als intèrprets i destinataris, d'un cabal de música que té una gran capacitat per a oferir-ne.

L'espectacle de l'oblit obstinat en les nostres programacions -simfòniques, de cambra i també corals- de noms com els esmentats o els d'Oltra, Toldrà, Sor, Manén, Samper, Pahissa, Blancafort, Mompou, Albéniz, Nin pare i fill, Granados, Taltabull, Pedrell, etc., i,

en l'àmbit operístic, de Tarradellas i Carnicer -per parlar dels de vàlua consolidada per la història-, i els més reculats barrocs i renaixentistes, entre altres, és un senyal d'anormalitat propi d'una situació objectivament malaltosa -no és corrent enlloc- i, per tant, exigent de reequilibri.

Som davant d'una qüestió de fons, que, per tant, exigeix, també, respostes de fons; no perifèriques i més o menys vistents o cridaneres. Es tracta d'entrar en l'àmbit de la convicció i de la sensibilitat davant d'uns valors que intrínsecament, sense l'ajut de components aliens als pròpiament creatius, mereixen una consideració que circumstàncies -aquestes sí, alienes a aquells valors- han marginat. L'objectiu no és fàcil i correspon a tots els segments de l'arc musical del país.

Editorial de la *Revista Musical Catalana*, número 258

MÚSICOTERÀPIA: "QUI CANTA ELS SEUS MALS ESPANTA"

Així ho diu la dita popular, i és veritat! Qui de nosaltres no s'ha evadit, en un moment o altre de la seva vida, cantant una cançó o escoltant una música? Qui és que no té la cançó de la seva vida? Qui no té "la seva" música?

La música és present en tots els actes de la nostra vida, no pas des d'ara, sinó

des de ben antic. Els grecs ja sabien que cadascun dels modes musicals tenia un valor i un sentit que actuaven i incidien de manera diferent sobre les persones: les excitava, les calmava, les animava... Les tribus utilitzaven la música amb finalitats màgiques i rituals de tota mena; fins i tot, a l'Amèrica del Sud n'hi ha una que executa els condemnats a mort a

ASSOCIACIÓ DE MUSICOTERÀPIA

so de tambors que, accelerant lentament la pulsació, acaben provocant el col·lapse en el cor del condemnat.

La música ens emociona, ens relaxa, ens altera, ens anima, ens entristeix... Ens "manipula", sí, efectivament: per què penseu que les botigues tenen música? I us heu fixat, a més a més, quin

tipus de música tenen? No cal dir-ho, adient a qui està interessat a fer que la gent hi compri. La música fa que el ritme cardíac de la persona s'acobli al seu tempo i que la seva actitud a la botiga sigui una o una altra, en funció del que es desitgi.

Si sabem que la música té tot aquest poder de, per què no la fem servir de la manera més beneficiosa possible? Això és precisament el que ens planteja la musicoteràpia. Segons definició de l'American Music Therapy Association (AMTA), del 2004, "la musicoteràpia és la utilització científica de la música i de tot tipus d'experiències musicals en un procés interpersonal, per a facilitar canvis de conducta en aquelles persones que pateixen de problemes físics, cognitius o emocionals". Des del punt de vista clínic, la música té molt a fer i molt a dir en tot el que són intervencions de suport a la tasca mèdica. Aquestes intervencions incideixen en els pacients, en les seves famílies i en tota la comunitat hospitalària, perquè, tal com afirma Maranto (1993): "La musicoteràpia és un tractament no invasiu ni dolorós i té poques contraindicacions i pocs efectes secundaris; el pacient assumeix una part de responsabilitat i de participació en el tractament, i abarateix el cost d'una malaltia".

La musicoteràpia és reconeguda en diversos països del món, en especial als EUA des de fa més de quaranta anys. Allà, el musicoterapeuta forma part de l'equip mèdic de gairebé tots els hospitals i treballa sobretot amb malalts de llarga durada, en neonats, en processos d'acompanyament a la mort, etc. Fa pocs dies va visitar Barcelona la Sra. Deforia Lane, musicoterapeuta de gran renom que treballa en el University Hospital Cleveland-Ireland Cancer Center i que ens va fer conèixer uns estudis comparatius que s'han efectuat entre nens que en la mateixa situació reben musicoteràpia i d'altres que no en reben. Als nens a qui s'han de fer puncions, per exemple, i als seus pares, els és més efectiu i menys traumàtic fer-ho amb la participació del musicoterapeuta cantant cançons i bufant amb un kazoo que fer-ho sense la seva intervenció, ja que l'angoixa que es produeix fa que el temps de realització d'aquesta prova sigui més llarg que de l'altra manera. Un altre estudi és el que es va fer amb nadons prematurs d'1,250 kg que, per tant, havien d'estar a la incubadora.

Els van dividir en tres grups: a) els que reben les atencions normals, les de sempre, i s'estan 72 dies a la incubadora; b) aquells als quals posen orelles per a emmascarar els sorolls que produeix la incubadora i s'hi estan 68 dies, i c) aquells als quals, durant quatre hores al dia, els posen cançons de bressol enregistrades, combinades amb el so del batec del cor; aquests nens s'estan 58 dies a la incubadora i gasten menys oxigen per a respirar.

També s'ha comprovat a través d'una experiència instrumental amb neonats,

efectuada en un hospital de Portugal, en què uns flautistes van integrar els xiulets de les màquines, tot intentant mantenir la tonalitat i la pulsació que emetien les màquines; immediatament, les constants dels nadons es van estabilitzar.

En una altra experiència realitzada en un hospital d'Estrasburg, un infant va ser acompanyat per la música d'un saxo no sols fins a l'entrada de la sala d'operacions, sinó també mentre l'anestesiaven i fins quan es va despertar, que encara tenia al costat el saxo tocant la mateixa melodia; la quantitat d'anestèsia que va necessitar aquest pacient va ser inferior a la que normalment cal utilitzar sense música, i el despertar es va produir sense cap trauma ni angoixa.

L'Associació Ressonà de Musicoteràpia fa més d'un any que dona continuïtat al Projecte Xarxa, que consisteix a aplicar la musicoteràpia a nens ingressats en hospitals que pateixen malalties de llarga durada i als seus familiars, i al Projecte Fes-Ressonà, encaminat a dur la música a l'hospital per mitjà de la creació d'una xarxa de músics voluntaris que acceptin col·laborar-hi per millorar l'ambient sonor hospitalari i humanitzar-lo.

Actualment treballem als departaments d'oncologia infantil dels hospitals de la Vall d'Hebron i de Sant Joan de Déu, de Barcelona, i de psiquiatria infantil de Sant Joan de Déu. L'experiència de tot aquest temps de fer música per als nens

i les seves famílies ens ha confirmat el poder de la música i ens encoratja a continuar lluitant perquè sigui una teràpia acceptada i aplicada també, i al més aviat possible, al nostre país. Aquests nens hospitalitzats tenen un seguit de necessitats físiques i psicosocials provocades per la malaltia que els impedeix desenvolupar-se plenament com a persones. La música contribueix a satisfer aquestes necessitats i també incideix en les famílies i en l'ambient hospitalari. Sortosament, ara ja són les mateixes infermeres les que de vegades demanen una intervenció musical per a prac-

ticar millor una cura, una estimulació, un acompanyament, etc. La música facilita i afavoreix la possibilitat d'expressar estats d'ànim dels nens impossibles de traduir en paraules i que mitjançant un instrument, una cançó, una audició, afloren. Hem pogut comprovar canvis de tota mena: d'estat d'ànim, físics...; la rialla del nen mentre canta i toca, tot i estar connectat a un tractament; l'activació de nens enllitats de molts dies; la reducció de l'excitació i de l'agressivitat provocades per un tractament; menjar després de tres dies de no fer-ho tot distraient-se amb la música; nens pràcticament privats de mobilitat esforçant-se per tocar un instrument, i molts altres.

La música no cura, però contribueix a reduir els estats d'estress, a distreure del dolor, a rebaixar el nivell d'angoixa, a alliberar una estona els pares i els familiars, a donar eines i recursos a tota la comunitat per a passar les hores a l'hospital... Per tant, "afirmem que la música contribueix a la millora de l'estat d'ànim dels infants i afavoreix una millor recepció del tractament que se'ls aplica".

Núria Bonet
www.ressomt.org
ressomt@yahoo.es

PIERRE CAO

Pierre Cao.

Fa uns mesos vaig coincidir amb Pierre Cao a la Cereria Subirà. Era l'últim dia que venia a fer classe de direcció coral a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). I, tot parlant, va dir: "Ah! Sabeu? He descobert que fa cinquanta anys que dirigeixo cors!".

Això em va fer pensar que estaria bé entrevistar-lo per a la nostra revista *Quatre Veus*, com a mestre que ha estat de tants directors de les nostres corals.

I com a complement d'aquesta entrevista, hem demanat a dos d'aquests directors que ens parlessin del seu mestre i de la significació que havia tingut en el seu procés formatiu. I, efectivament, enraonant amb Mireia Barrera i Josep Vila i Casañas també han sorgit dues entrevistes més, a propòsit de Pierre Cao i d'altres aspectes del món coral.

- Pierre, ens pot explicar com va començar la seva relació amb el món coral? Va començar com a cantaire? Com a director?

- Com a nen cantor. Cantava en la coral de l'església de la meua ciutat natal. Ja tenia divuit anys quan el meu professor de solfeig, que dirigia la coral dels obrers de la meua ciutat, va demanar-me que el rellevés, i ho vaig fer. És clar que no tenia cap coneixement per a treballar amb un cor, a part del meu entusiasme i unes ganes enormes de fer cantar. Crec que va ser, sobretot, el record de la ignorància que tenia en aquella època, el factor que més tard em va empènyer a ensenyar, a fi d'evitar que altres directors joves haguessin de passar per les situacions per les quals vaig passar jo.

- Quins estudis i coneixements musicals tenia quan va començar a dirigir?

-No tenia gaires coneixements al principi, a part d'una formació "solfística". Però dels cors no en sabia res. Des de molt jove, però, sempre he tingut molt d'entusiasme.

Després vaig fer estudis d'escriptura (harmonia, contrapunt, fuga, etc.) i direcció d'orquestra al Conservatori Reial de Brussel·les, i vaig tenir també la sort de treballar amb certs grans directors com Kondraïxin, a Moscou, i d'altres.

- Quins cors ha dirigit de manera estable?

- La coral dels obrers de Dudelange; la Coral Municipal d'Esch de l'Alzette, la Coral del Musikinstitut de Koblenz, a Alemanya, la Coral del Conservatori de Luxemburg, l'Escolania de Lorena, el Conjunt Vocal de Luxemburg, el Cor de Cambra de Namur i, ara, el meu Conjunt Arslys Bourgogne.

- Com li sembla que ha evolucionat el cant coral al llarg d'aquests cinquanta anys?

- Penso que el gran canvi resideix en el fet que, avui dia, molts directors de cor tenen una formació sòlida, la qual cosa també permet que les corals evolucionin. Fa trenta anys eren molts pocs els directors que disposaven d'una formació que els permetés dirigir tant una partitura del segle XVI com una del XIX. Avui hi ha, per exemple a Catalunya, un cert nombre de directors dotats d'una formació molt sòlida que els permet fer un treball d'alt nivell tant pel que fa a un text com en l'àmbit estilístic, etc. Així mateix, i és natural, les exigències d'aquests directors han creat en els cantaires la necessitat d'una formació vocal que els permeti satisfer els seus requeriments.

- Ens pot donar la seva opinió sobre el cant coral amateur, el professional i la seva interrelació?

- Resulta difícil de parlar de coral amateur, ja que la diferència de nivell entre les diferents corals pot ser enorme. Mireu, només a Barcelona, hi ha certs cors amateurs que tenen un nivell altíssim en relació a altres corals que tenen el mateix estatus, és a dir, amateur, però la diferència de nivell és impor-

tant. Podem trobar, fins i tot, corals dites amateurs que canten tan bé com certs conjunts formats per cantaires professionals. Aquesta és una situació que no es pot produir en l'àmbit instrumental. Els cantaires professionals tenen, sobretot, la capacitat d'aprendre's una partitura més de pressa i a un nivell més perfeccionat. La qualitat vocal i el nivell musical fan, sovint, que les exigències encara s'intensifiquin més quan es tracta d'un conjunt professional que quan es tracta d'un conjunt amateur.

- Quan i per què va començar a impartir cursos de direcció?

- Ja no me'n recordo ben bé; fa tant de temps...! Però devia tenir vora trenta anys quan vaig donar les primeres classes al Conservatori de Luxemburg; era una classe de direcció d'orquestra, i molt aviat també vaig començar a ensenyar direcció coral al Conservatori. No sé si hi va haver una causa especial que m'hi portés; era evident, per a mi, fins i tot diria que era una necessitat.

- Parli'ns de la importància de la formació dels directors.

- Penso que avui dia la formació dels directors sembla més evident que fa trenta anys. Els directors formats aporten tant al moviment coral, que la formació ja no es qüestiona. A més, a Catalunya, el treball de la Federació és molt important, i també ho és el fet que l'ESMUC, des dels seus inicis, va crear una classe de direcció. Aquesta creació també ha contribuït molt a fer que la formació dels directors sigui decisiva. I un director ben format i exigent no reuneix al seu entorn solament cantaires de qualitat, sinó, sobretot, cantaires que tenen ganes de fer un treball exigent i interessant.

- Com a director, en diverses ocasions, de tallers de les Jornades Internacionals de Cant Coral de Barcelona, s'han sentit opinions sobre que era molt estricte. Com ha de ser un director?

- Una de les qualitats principals ha de ser la paciència i les ganes de compartir alguna cosa amb persones que, sovint, el que tenen és bona voluntat, però no sempre les qualitats tècniques i musicals que reclamen les partitures.

Crec que el director ha de ser exigent en tots els aspectes i ha d'intentar que els cantaires aprofitin els coneixements

que ell té. És cert que, sovint, em retreuen (crec que més aviat és un compliment) que sóc massa exigent amb els amateurs. Per a mi és una qüestió de respecte, no solament amb relació als cantaires, sinó també amb relació a la meva feina. I el dia que ja no tingui ni la paciència ni la força d'exigir, deixaré la feina, perquè això voldrà dir que ja no estaré a l'alçada de fer correctament el meu treball.

Un auditori mut d'emoció escolta la interpretació del mestre.

- I, segons la seva opinió, quin ha de ser el paper del director dins del cor?

- En el marc d'una coral, el paper del director és molt variat. Ha de ser un bon organitzador, un bon pedagog, un bon músic i estar, humanament, atent. Ha de tenir un vertader projecte amb la seva coral, i això tant en l'àmbit musical com en el de la vida del conjunt.

La vida de les associacions és més difícil ara que fa trenta anys. El problema és, sobretot, fer que els joves s'interessin per la vida coral. Per exemple, a França, els cantaires de les corals són molt grans. A més, es fa difícil d'entendre on són tots els nens i tots els joves que hi havia a les corals d'infants i d'adolescents i que ara no estan en les corals d'adults. Crec que tots plegats, els responsables, ens hem de retreure alguna cosa, i em temo que devem haver comès uns quants errors.

És massa tard per a canviar? No ho sé. Només sé que, sovint, m'entristeixo quan veig corals on no hi ha ni un sol cantaire jove. I, amb les responsabilitats que he tingut, m'he de dir: "Cao, no has fet el que calia".

- Quina és l'obra que li ha fet més il·lusió dirigir?

- Sempre és la peça que he de dirigir aquell vespre, en el concert. Sempre he

intentat no ser "racista" pel que fa a la música i penso que és important prendre's seriosament cada obra que es vol compartir amb els cantaires. És cert, però, que la música de Bach ha tingut un paper important en la meua vida. Però em penso que molts músics podrien dir el mateix.

- I quins són els escenaris on l'ha impressionat més dirigir? I quins cors?

- Durant tots aquests anys és cert que he tingut la sort de dirigir concerts en llocs prestigiosos i magnífics. Pel que fa als cors, he tingut el plaer de dirigir el R I A S Kammerchor, però he de dir que el meu conjunt Arsys Bourgogne em proporciona una gran

satisfacció i em permet dirigir, en aquest moment, concerts d'un nivell que no havia conegut mai.

- Quin ha estat el director coral, o els directors, de referència?

- Més aviat hi he tingut directors d'orquestra, com a referència, però és cert que tinc una certa admiració pel treball de Philippe Herreweghe.

- I el compositor favorit?

- És molt difícil de dir quan s'ha tingut la sort de dirigir tantes partitures com n'he dirigit jo, però potser esmentaria els noms de Bach i Brahms. Crec que n'hi ha molts altres, però.

- Durant aquests cinquanta anys, de segur que ha viscut moltes anècdotes durant els concerts. Quines en destacaria?

(Diu que n'hi ha tantes...)

- Ens pot explicar com va començar la seva relació amb el cant coral català? Quan va començar a venir?

- Fa uns trenta anys que tres directors de coral catalans van venir a França a fer un cursset amb mi. Van preguntar-me si estaria interessat a anar a Barcelona per fer-hi curssets. Ho vaig acceptar de seguida, i aquest va ser l'inici d'una llarga aventura de formació dins el marc de la

Federació de Barcelona, amb el meu amic Jordi Subirà. És cert que he tingut al davant molts joves catalans als quals parlava del "clic", i estic content quan avui dia veig que alguns d'aquells joves, gràcies a les seves qualitats, però també al treball i a la voluntat que van esmerçar en la seva formació, han esdevingut directors d'un nivell molt elevat.

- Quina és la seva opinió sobre el cant coral i els directors catalans? Com veu el futur del cant coral a Catalunya?

- No em preocupo ni pels directors de coral ni pel cant coral a Catalunya. Catalunya ja no té necessitat de fer venir un Cao; amb les capacitats que té, el futur del cant coral català solament pot ser positiu.

- Vostè que ha estat a l'ESMUC com a professor, com valora la formació musical i de direcció coral existent a Catalunya?

- És cert que l'ESMUC aportarà molt des del punt de vista de la formació, però no s'ha d'oblidar que el nombre d'interessats és molt alt i que el treball de la Federació continua sent primordial. L'ideal seria trobar una relació entre aquestes dues estructures, i això en benefici del cant coral.

- I finalment, quins són els projectes de futur?

- És clar que la major part del meu camí ja queda darrere meu. Però actualment estic content d'ensenyar direcció d'orquestra i tornar, d'aquesta manera, als meus inicis: el cicle es tanca. Encara tinc molts projectes amb el meu conjunt de Bourgogne, i, per a mi, és magnífic poder treballar, al final de la meua carrera, en aquest nivell.

Vull afegir una darrera paraula d'agraïment a Catalunya. Fa més o menys trenta anys que vinc regularment a Barcelona per fer-hi curssets i classes. No es pot visitar un país tant de temps sense que et marqui, i aquí hi tinc molts amics. Hi he trobat molts joves formidables que han esdevingut molt bons directors i sóc feliç d'haver contribuït, amb altres, a l'evolució que viu actualment el cant coral català.

Moltes gràcies per la seva gentilesa i fins aviat!

Montserrat Cadevall
Traducció: Lídia Anoll

Mireia Barrera

- Mireia, quan i com vas conèixer Pierre Cao?

- Jo el vaig conèixer quan tenia disset anys. En Pep Prats em va demanar que entrés a dirigir el Violet. Llavors em van dir que a la Coral Cantiga, i també al Violet, era tradició que tots els directors fessin un curset amb en Pierre Cao, i jo m'hi vaig apuntar, com tot-hom. Es feia a l'Orfeó Gracienc. Llavors feia dos anys que dirigia corals infantils i havia fet un o dos cursos d'estiu a Lleida. Tenia només alguna petita noció de direcció. També feia dos anys que cantava en una coral.

Ja des dels inicis del curs em vaig adonar que coincidíem en gairebé tot. Jo entenia molt bé com ensenyava ell, el que demanava i la seva manera de concebre la pedagogia i de com ho havíem de fer. Com que jo no tenia cap mena de vici, ja que no havia cantat gaire en cors, no en sabia la dinàmica ni havia viscut gens en el món coral, per a mi era com començar de zero i, per tant, tot el que ell deia ho anava assimilant com la cosa més natural; no tenia prejudicis de cap mena ni tenia experiència en res.

Allò va ser el principi d'una relació que ha sigut molt llarga. Al cap d'uns tres anys d'anar seguint aquests cursos, primer perquè dirigia el Violet, i després perquè volia fer-los, en Pierre em va dir que per què no anava a estudiar a Namur, al Centre Internacional de Cant Coral. Gràcies a en Jordi Subirà, que ho va proposar i em va fer de mediador, i a en Manuel Cabero, que sempre m'ha donat suport, m'hi vaig decidir. I en això hi ha una anècdota molt divertida, perquè jo no sabia parlar francès, no en tenia ni idea. L'entenia una miqueta a ell, però no podia dir-li ni una paraula -bé, *oui*, i *non*, i res més-, i en el moment que li ho explicaven, en Jordi m'havia de fer de traductor.

Vaig anar a fer-hi tres cursos. No hi vivia; anava i venia. Em guanyava els diners dirigint cors a Catalunya, com el cor de Cornellà, en el Conservatori de Badalona i treballant per pagar-me els estudis. La relació amb ell es va anar fent més estreta. Anava a classe allà cada quinze dies. La formació a Namur era molt completa, ja que l'estructura de l'escola era molt bona.

Després encara vaig anar a París, a fer-hi un curs que donava ell amb repertori de cor i orquestra.

Més tard, i durant uns quants anys, vàrem coincidir a Cervera, on jo li feia

Mireia Barrera dirigeix un concert a l'Europa Cantat de Barcelona (2003).

d'assistent en el que va ser un projecte embrionari del que podria ser després l'ESMUC. D'allà vàrem anar al Conservatori de Terrassa. I també vàrem coincidir en els cursos continuats -el superior- que organitzava la FCEC setmanalment a l'Orfeó Gracienc.

La nostra relació professional ha anat continuant, i al cap dels anys ens hem trobat a l'ESMUC; ell va arribar-hi primer, i després em vaig afegir al seu equip, també com a professora.

Tot i que també he estudiat amb altres mestres, la meua formació és, bàsicament, la seva ensenyança.

- I què n'opines?

- Tot el que en puc dir és positiu. Tot el que he après és gràcies a ell. Evidentment que hi ha altres fonts i persones, i és clar que no tot el que ell digui "va a missa" per a mi. En aquest aspecte, ell, encara que aparentment sembla poc tolerant, si tu li rebaties les coses i veia que tenies un criteri, era molt obert. El que passa és que havies de tenir la gosadia de fer-ho i havies de basar-te en uns coneixements.

Una cosa molt important que va fer, cap als anys seixanta, va ser crear un mètode de direcció que li va demanar À Coeur Joie. Fins llavors no n'hi havia cap que fos un mètode amb exercicis. I com que ell també tenia coneixements orquestrals, va resultar un mètode molt clar i definit. Després, podia haver-hi aspectes amb els quals no estiguessis tant d'acord, però aquesta tasca va ser molt important.

- Sempre hi ha gent que diu que és molt estricte...

- Sí, és veritat, però és que a en Pierre se l'ha de conèixer bé. Jo també li conec els defectes, i hi ha cops que és molt dur. Recordo els inicis; sort que jo li vaig caure bé, però reconec que, pedagògicament, feia coses amb els alumnes que penso que no eren del tot correctes. Venia amb una mentalitat professional i no entenia que nosaltres no ho érem. Però si veu que l'alumne estudia molt i que té respecte per l'estudi, per a ell és molt diferent. Amb mi ha estat molt generós i sempre ha estat obert a altres mentalitats i a les crítiques. Potser amb grups grans no ha sabut tenir la mà esquerra adequada que potser cal tenir. Ell és com és, es dóna en tot i diu el que pensa.

- Quina influència ha tingut en Pierre a Catalunya?

- La influència que ha tingut en tota una generació de directors de Catalunya i en l'aprenentatge de la direcció a Catalunya ha sigut molt important, bàsica. El fet que hagi vingut tants anys vol dir que ha ensenyat a moltes generacions: començant per Manuel Cabero i continuant amb Sergi Riera, Pep Prats o Jordi Casas, i evidentment ens ha deixat la seva petjada. Potser la generació que més ha influït, per l'edat i les condicions en què ens va agafar i per la facilitat amb què hem pogut estudiar, és la de Pep Vila, Xavier Sans, Emilio de la Linde, Alfred Cañamero, Xavier Chavarría... Va ser clau, perquè nosaltres ja ens hem pogut dedicar a la música professionalment, encara que haguéssim d'ampliar la formació anant a fora.

Tot l'ensenyament que nosaltres hem tingut és tècnica Pierre Cao, i això

durant dues generacions. I ara ja hi ha les influències indirectes a través de nosaltres. Tot el que s'ha fet en els cursos de la FCEC prové de la seva influència, i la seva pedagogia és la que hem ensenyat també nosaltres, tot adaptant-la a les nostres necessitats, amb petits canvis i amb aportacions de tots.

I no hem d'oblidar que ha vingut tants i tants anys a treballar en setmanes cantants i en jornades, a través de les quals ha donat a conèixer un repertori i la seva manera de fer a molts cantaires de la Federació.

- Ja que som al teu despatx de l'Auditorio Nacional de España, parlem de la dicotomia cor professional - cor amateur.

- Ara visc la primera experiència en el camp professional i, de fet, amb la institució més "grandiloqüent", com és el Coro Nacional de España. El que ja he pogut veure en aquest poc temps que sóc aquí és que això que diuen que els cantaires dels cors professionals s'anquilloren i perden la il·lusió, és mentida. És evident que depèn de qui n'estigui al capdavant, de si se sap portar la gent, i que hi ha cicles i que quan hi ha un canvi sempre es remouen els aires. Certament, hi ha dificultats, com en tot,

i saber gestionar i portar cent persones no és fàcil, ni tampoc no ho són les relacions laborals. Però tot i que eren el cor més desprestigiats, si se sap fer bé, no ha de tenir pas tots els defectes, perquè, a més de ser funcionaris, aquí fem art. Com que és una activitat creativa, es pot recuperar il·lusió si es fan coses que engresquin.

Una de les diferències amb els cors amateurs és que aquí pots aplicar una exigència que en un cor amateur no pots demanar.

I quant a la selecció i la permanència de la gent, aquí no pots fer fora ningú, excepte algú que tingui un problema crònic i no pugui continuar, com passa en qualsevol professió. Podria haver-hi jubilacions a partir de cinquanta-dos anys, però una decisió com aquesta és molt cara per l'Administració. És evident, i es nota, que hi ha molta gent gran, però en general tenen unes veus extraordinàries. Seria millor, molt millor, si hi hagués més gent jove.

Els cors professionals tenen els seus problemes, com en tenen els amateurs, i penso que, si fos possible, a Catalunya n'hi hauria d'haver un de debò. Com que hi ha cors amateurs molt bons, entitats com l'OBC no es plantegen la creació d'un cor professional, que és molt car. I, per més bé que

ho facin aquests cors, no poden arribar mai al nivell que assoliria un de professional, perquè la manera de treballar-hi és molt diferent. Crec que s'hauria de començar amb un cor de cambra professional que estrenés, bàsicament, obres de compositors catalans i en fes enregistraments.

- Ara, a Catalunya hi haurà directors professionals que sortiran de l'ESMUC. Quin futur tenen?

- Se l'han de buscar. I hi ha molt poques sortides com a directors professionals. De fet, només hi ha la plaça que ara ocupo jo, però es poden presentar en altres països. Les corals que els contractin hauran fet molta sort. I aquests directors hauran de triar entre responsabilitzar-se d'un cor ja format o formar-ne un de propi i treballar almenys durant deu anys per aconseguir que sigui bo. Tot i que han tingut l'educació més a l'abast, el futur se l'han de construir, com ho hem hagut de fer nosaltres. I això ha de fer-ho cada director, i els músics i els instrumentistes també: treballar en el terreny amateur tot donant-se a conèixer per guanyar prestigi.

Josep Vila

- Pep, quan i com vas conèixer en Pierre Cao?

- Vaig conèixer en Pierre Cao gràcies a en Manuel Cabero, amb qui vaig començar a aprendre direcció: primer vaig anar als cursos que feia a Audicor, i després també vaig anar a la Universitat de les Balears, a Mallorca. Allà hi havia un professor francès que era deixeble de Pierre Cao i que cantava en el seu cor de cambra.

Quan vaig tenir notícia que en Pierre feia uns cursos a Barcelona, va ser el mateix Manuel Cabero qui em va dir que m'hi inscrivís. Eren uns cursos que organitzava la Federació, i se n'ocupava en Jordi Subirà. Durant uns tres anys vàrem assistir a aquests cursos, que consistien a fer (cada mig any, aproximadament) una setmana llarga de classes. N'havíem fet a l'Orfeó Gracienc i al Conservatori del carrer del Bruc.

Sempre hem mantingut molt bona amistat, amb en Pierre, però després vaig començar a treballar amb Laszlo Heltay, i més tard amb Eric Ericson, i

Pep Vila dirigeix l'estrena de la seva composició *El mirador*, en el marc d'Europa Cantat 2003, a Barcelona.

vaig conèixer més a fons l'escola escandinava. Amb en Pierre, però, sempre hem conservat una bona amistat i una simpatia mútua, i jo el continuo admirant com a professor i com a músic.

- Quina opinió en tens?

- Tots els cursos que feies amb ell eren una descoberta, perquè en Pierre tenia una capacitat extraordinària per a dues coses. En primer lloc, per a organitzar-

nos tot el que era la tècnica del gest, és a dir, entendre una partitura musicalment, però tenir les eines per a fer-la funcionar mecànicament amb el gest; i era molt bo comunicant-nos la pedagogia de l'assaig. Això volia dir com organitzar-nos el temps d'assaig per a fer-lo amè, perquè no fos gens avorrit, i també per a aconseguir que la sintonia amb el cor fos bona: parlar sempre d'una cosa positiva més que no pas d'una de negativa; que si hi ha una cosa que no ha anat bé, sempre s'ha de trobar el millor camí per a dir-ho; que hi hagués complicitat amb els cantaires, etc. L'altra gran aportació seva és que estava molt engrescat amb la música antiga, tant amb els madrigals italians o anglesos i amb la *chanson* francesa, com amb la música barroca posterior; i estava fascinat per les tesis que la defensaven i també per la interpretació estilística que en aquell moment començava a aflorar. A nosaltres se'ns obria un món: es començaven a sentir les versions de la *Passió segons sant Mateu* que en feia Harmoncourt, es començava a sentir parlar d'un tal John Eliot Gardiner i ens adonàvem que aquella música sempre l'havíem sentida en versions monumentals i que de cop i volta es començava a interpretar amb un esperit cambrístic, amb una articulació molt més retòrica, més transparent, i tot això ens ho va transmetre molt bé a través de la interpretació de les peces que ell incloïa en el repertori.

El treball de Pierre Cao en concerts i en tallers és una altra faceta que fa que l'admiri, veient l'enorme energia que té, absolutament inexhaurible, unes piles que no s'acaben mai, un entusiasme que s'encomana, i també la capacitat d'administrar l'energia de grans masses corals, la qual cosa no està renyida amb

Josep Vila, digne deixeble d'un gran mestre.

el fet que últimament sempre hagi preferit treballar en obres més cambrístiques. Però continua sent un líder de masses que aconsegueix refinar les formacions corals més eclèctiques.

- Sempre hi ha gent que diu que és molt estricte. Durant les Jornades n'hi havia que advertien que no eren professionals i es queixaven de l'exigència del mestre.

- Estem en un moment cultural molt pobre, en tot el que té a veure amb l'esforç, amb els intents de superació i amb l'autoexigència. És un dels valors que es va perdent. Penso que la millor escola en qualsevol matèria és el moment en què et trobes en l'obligació de fer un esforç molt gran per a aconseguir una cosa. Llavors, la satisfacció també és molt gran, i segurament ja estàs preparat per a acarar nous reptes. Actualment, però, la cultura, els mitjans de comunicació i tots els altres factors

conduïen a preferir la màxima comoditat en tot. I això és greu.

- És amb el seu exemple que vàreu crear els cursos de la FCEC?

- Sí. Probablement devia ser la voluntat que en aquell moment tenia en Jordi Subirà d'aconseguir una estructura més estable, i com que en Pierre continuava veient-se amb la Mireia Barrera a Namur, també hi va intervenir animant-nos a fer que ens reuníssim els que havíem fet classes amb ell.

I van ser dos anys molt interessants, durant els quals ens vàrem reunir mensualment sis persones: Poire Vallvé, Emilio de la Linde, Xavier Sans, Alfred Cañamero, Mireia Barrera i jo. Imagina't què devia ser posar en comú durant aquests dos anys tot el que recordàvem de la tècnica d'ell i tot el que cadascú pel seu costat havia anat incorporant d'altres professors, per a fer-ne una ideologia comuna i procurar que, encara que cadascú tingués alumnes diferents i que els tinguéssim de manera rotatòria, ells veiessin que, malgrat la personalitat de cada un de nosaltres, hi havia uns principis bàsics de tècnica i de pedagogia d'assaig.

Jo recordo aquests dos anys com els més interessants de la meua activitat en el camp de la pedagogia coral.

- Per què l'ESMUC va anar a buscar Pierre Cao com a primer professor de direcció?

- Van considerar que, per a arrencar, s'havien d'assegurar la participació d'una persona que disposés d'una experiència i d'una trajectòria indiscutibles, i ho van aconseguir: era la persona que, continuant activa, presentava la trajectòria més dilatada com a director i pedagog.

L'ENTREVISTA INACABADA A JOSEP MARIA DESCARGA

El mes de juliol de l'any passat, la Demarcació del Bages-Berguedà de la FCEC va organitzar un homenatge als directors pioners de l'associacionisme coral en aquestes comarques. Un d'aquests directors era Josep Maria Descarga, i vaig decidir de fer-li una entrevista per la revista *A Quatre Veus*. Abans de l'hora de dinar vàrem parlar un bona estona, però quan el dinar ja era a punt, ens ho van fer deixar, tot i que ell volia continuar. I ens pensàvem que després de dinar continuaríem, però en acabat hi havia assaig, el concert i... "Bé, un altre dia..." I aquest

dia, que ens hauria permès de publicar l'entrevista en el número anterior de la revista, no el vàrem saber trobar. I, malauradament, tampoc no l'hem pogut trobar per al present número, perquè la mort li ha arribat abans que ens reuníssim novament.

A ell li agradava molt parlar. Sempre tenia coses a dir, te les explicava amb l'entusiasme i la veu que el caracteritzaven, i fins a l'últim moment va treballar en el món coral i per al món coral. En Josep Maria va fer molt pel cant coral i ha estat una persona puntal per a la vida

de l'associacionisme coral. Era una persona que sempre assistia a les reunions i que sempre hi aportava idees.

Per això, en homenatge a la seva persona i en agraïment a la tasca que va desenvolupar, ara publiquem la part d'entrevista que vaig fer-li aquell dia a Balsareny.

Montserrat Cadevall i Vigués

Josep Maria Descarga va néixer a Manresa el 9 d'octubre de 1927 i als vuit anys li proposen d'entrar a formar part del cor de l'església de Sant Ignasi. A l'edat de catorze anys va començar els estudis de música, i durant la seva vida va cantar en diverses formacions i va dirigir diverses entitats. Va estudiar cant al Liceu, on després va estar-se tres temporades i on va cantar sota destacades batutes. Va fer classes de música i va crear diversos cors d'adults i d'infants, a més de ser cantaire, sotsdirector i

- Quan va començar la vostra relació amb el cant coral i la direcció?

- Jo, de fet, des de petit que ja cantava; però, pel que fa a la direcció, vaig començar imprudentment, sense saber-ne. Em van fer dirigir un cor de Clavé. El director d'aquest cor es va posar malalt i em van demanar de dirigir-lo. Jo els vaig haver de dir que cantessin allò que havien de cantar i que jo els escoltaria. Llavors em vaig adonar que, per a poder dirigir, cal estudiar i saber molta música. Havia començat a estudiar música cap als anys quaranta amb en Sant Sagrera, a Manresa; ell tocava el violoncel i em va animar a aprendre'n. I la meua filla em diu que tinc una predisposició innata per a retèner i que sóc (o era, diria jo) capaç de dirigir-ho tot ràpidament.

- La majoria de directors d'aquella època tampoc no tenien formació?

- No era pas així. La majoria tenien més bona formació musical: o eren organistes o tocaven el piano o sabien molta música.

- I després d'aquest primer contacte amb la direcció?

- Després, cap a l'any quaranta-set, em vaig assabentar que a Manresa hi havia un grup de gent que es feien dir Agrupació Coral Mixta i que eren les persones que continuaven el que havia sigut l'Orfeó Manresà, que en aquells anys no podia existir: estava "vetat". Vaig començar a anar als assaigs, i no va ser fins al cap d'un quant temps que va poder presentar-se novament com a Orfeó Manresà, amb el nom recuperat i sota la direcció d'Agustí Coll. Per cert, el dia que l'Orfeó Manresà va fer aquest concert, que era el mes de febrer del mil nou-cents quaranta-vuit, va fer una nevada impressionant. Durant aquells anys compaginava l'Orfeó amb la Capella de Música de la Seu i una Capella de Música de la Cova, perquè aleshores a la Cova ja fèiem la missa dialogada en català. I també formava part d'un doble quartet vocal. Pel que fa a cursos de direcció, vaig

assistir als que feia en Lluís Virgili a Lleida. Allà tothom em deia que era molt intuïtiu i, per exemple, Helmut Lips se'm volia emportar a Gènova.

- Expliqueu-nos records dels vostres anys a l'Orfeó Manresà.

- Tal com he dit, hi vaig començar com a cantaire. Després vaig passar a ser-ne sotsdirector, i des de l'any mil nou-cents setanta-sis fins al mil nou-cents vuitanta-set en vaig ser el director.

Recordo especialment que després d'escoltar una lectura del *Poema de Nadal* de Josep Maria de Segarra combinada amb la interpretació d'algunes cançons, se'm va acudir que estaria molt bé fer-ne un muntatge. I, amb l'ajuda d'unes quantes persones, vaig fer-lo. Hi participava un rapsode manresà i nosaltres hi fèiem la música adient. El vam interpretar més de cent vegades voltant per tot Catalunya, però amb el Cor de Cambra de l'Orfeó, perquè fer sortir tot l'Orfeó costava molts diners.

També vull explicar que, en un altre període, durant els anys seixanta, vam cantar la *Novena Simfonia* de Beethoven a Manresa i al Palau de la Música Catalana, a Barcelona. Però aquests concerts van generar un gran dèficit. Per a eixugar-lo, vaig proposar de sortir amb el Cor de Cambra, perquè era més fàcil i més àgil que fer-ho amb tot l'Orfeó, i, per les festes nadal·lenques, anar a cantar cançons de Nadal a les cases dels socis, cobrant. Havíem arribat a aplegar cinc mil o sis mil pessetes en un sol diumenge. I a partir d'aquesta experiència vàrem començar a fer més activitats amb el Cor de Cambra, com ara cantar en casaments, i molts més concerts.

Vam començar a introduir els espirituals negres en els programes, i una vegada que va venir a Manresa el prestigiós pianista negre Lou Bennett, algú li va dir que hi havia un cor que en cantava, i ell va demanar que l'anéssim a veure, que ens volia escoltar. Hi vàrem anar un dia al migdia, i jo, innocent de mi, li vaig donar les partitures de les obres que cantaríem; ell les va llençar a terra tot

dient que, per a ell, allò no servia. Vàrem començar a cantar i, veient que ell s'anava entusiasmant, nosaltres també, i al cap d'una estona va aparèixer el bateria, que era al camerino, i es va posar a tocar, i després també el guitarrista. El concert que vàrem fer va tenir molt d'èxit. L'any següent, quan Lou Bennett va tornar a Manresa va preguntar si encara existíem i ens va demanar de fer un altre concert. En acabat em va dir que volia organitzar una gira amb nosaltres, però li vaig contestar que nosaltres no érem professionals, que la gent treballava i que les famílies em matrien si la fèiem!; fet i fet, que no podíem, però que, evidentment li agraïem molt que ens ho hagués proposat. I aquesta feta va sortir a la premsa, perquè ell la va explicar.

També estic molt content del repertori que vàrem aconseguir cantar, com ara *Alexander Nevski* de Prokòfiev, *Oda a Santa Cecília* de Händel i altres obres com aquestes, moltes en l'idioma original.

- Quin és el concert que us va fer més il·lusió de dirigir?

- El segon concert que vaig dirigir d'espirituals negres, que he esmentat abans. Em va agradar molt que un negre hi gaudís i ens demanés de tornar a cantar amb ell, a pesar que nosaltres érem blancs. A més, ens va ensenyar obres noves. Jo hi vaig fruit d'allò més.

- I actualment, quins cors dirigiu?

- L'Agrupació de Cantaires de Navarcles i La Verbena de Sant Joan de Vilatorrada. També vaig a Santpedor, a una fundació on es reuneixen nens que toquen instruments de metall i clarinets; jo els faig classe de música.

- Quines altres activitats corals heu fet?

- Vaig crear l'Orfeó Infantil en una acadèmia que va muntar a Manresa. Un altre aspecte pel qual vàrem lluitar va ser perquè la música entrés a l'escola. També, cap a l'any mil nou-cents seixanta-sis, i a petició de l'Oriol Martorell i en Lluís Virgili, que em van demanar

d'activar el cant coral a la meua zona, amb l'ajuda d'en Travé vaig voltar tot el Bages, el Berguedà i el Solsonès per saber on hi havia cors i per veure quins directores hi trobava. Quan ja els havia visitat tots, vaig convocar una reunió de presidents i directores i vàrem fer un sopar a Navàs per a assabentar-los de quants cors érem; així és com va començar això que ara és aquesta Demarcació.

Una altra tasca que vaig fer a Manresa van ser uns cursets de direcció coral que també impartien Maria Teresa Giménez, Pep Prats i Quim Sabaté, entre altres. A cada curs hi assistien unes cinquanta o seixanta persones. Molts dels directores d'aquests rodals van començar a aprendre'n en aquests cursets.

- Per a cantar bé, en quins aspectes creieu que és més important treballar?

- L'afinació i la respiració. Hi ha molts directores joves que no saben fer col·locar la veu, no saben fer treballar el diafragma, no saben fer respirar...

I, en tot el que es fa, cal posar-hi nervi, delit...

També cal respectar el poeta fent la música amb el sentit de les paraules que ell ha escrit.

A més, és indispensable que els directores sàpiguen què poden fer cantar als seus cors.

I els cantaires han de mirar el director.

- Què aporta el cant coral a la persona?

El cant coral aporta moltes coses al creixement de la persona. Però, com a director, he de dir que de vegades també proporciona un desencís, perquè veus que els cantaires no poden fer allò que tu voldries que fessin. Hi ha gent apàtica, n'hi ha que tenen problemes de feina i d'altres per als quals el cant coral és l'última cosa de totes. A més, ara també n'hi ha que volen fer "pluriocupació coral", i a tot, un no hi arriba; volen fer massa coses.

- Com estava el món coral quan hi vàreu entrar i com el veieu ara?

- Quan hi vaig entrar, em trobava un drama a cada poble que anava. Et deien: "Sort en tenim del mossèn...". N'hi havia molts que només cantaven de tant en tant. A molts indrets ni sabien que abans hi havia hagut un cor. Avui, per l'efecte de tants cursets i que la gent sap molta més música, el nivell és molt més alt, però sempre cal reflexionar, i també insistir i treballar sempre, i determinar què s'ha de canviar per mirar de recuperar l'al·licient de les trobades... I pel que fa a les corals, ara n'hi ha que comencen a cantar bé.

- Hi ha d'haver cors professionals?

- Sí que n'hi ha d'haver, tant si són cors professionals com semiprofessionals, sense que representin cap problema per als que no ho són.

- Què es pot fer perquè el jovent entri a les corals?

- El jovent és com el paper assecant, que tot hi va entrant; però després, quan està tot xopat, arriba un moment que aixequen el cap i miren què hi ha al voltant que sigui completament nou; això els crida més l'atenció i aleshores abandonen les corals. És molt difícil, en aquests moments.

- I amb els mitjans de comunicació?

- Els mitjans de comunicació sembla talment que, la majoria, estiguin renyits amb nosaltres: es pensen que el cant coral és una cosa superficial i que és una forma de "cultureta" que no ven.

En canvi, sí que els interessen les notícies espectaculars, com els grans titulars que van publicar quan vaig dimitir de director de l'Orfeó Manresà. Però dels concerts, absolutament res, ni una paraula

- Parleu-nos del Josep Maria Descarga compositor...

- Jo sóc autodidacte pel que fa a composicions i harmonitzacions. A més d'algunes cançons, he escrit dos ballets per a cobla d'uns quinze minuts cada un i unes quantes sardanes.

("A dinar!")

- Bé, continuarem després...

- No, dona, ara!...

Josep M. Descarga a la direcció

LLIBRES

Sidokus. El sudoku musical

L'editorial Clivis ha publicat el llibre *Sidokus. El sudoku musical*, creat per David i Bernat Puertas.

És un llibre molt interessant i divertit per a totes les persones que s'han afecionat a resoldre sudokus i també per a totes les que "encara" no hi estan.

Per a fer-vos-en venir ganes, us reproduïm el comentari que s'inclou en la presentació del llibre:

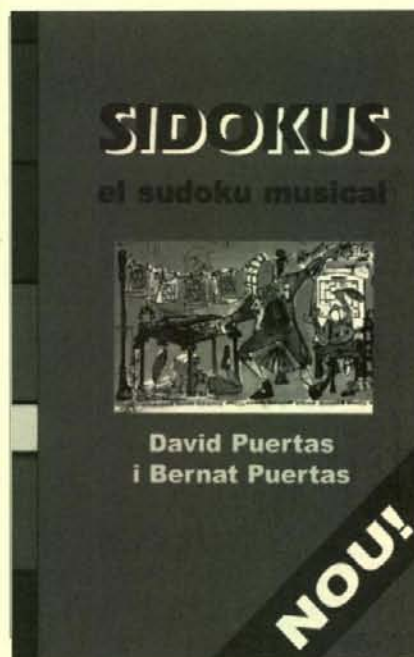
"Teniu a les mans el primer llibre de sidokus de la història. Ja cal que aneu amb compte, perquè els símptomes de la malaltia que contraureu ben aviat són els mateixos que provocava el virus del sudoku numèric: el sidoku musical provoca addicció, passió, espavila l'intel·lecte, fa treballar les neurones, et fa cantar i xiular... i quan comences a resoldre sidokus, ja no pots parar".

Els 51 sidokus del llibre estan ordenats per grau de dificultat, i, a més de fer-nos passar bones estones fent treballar el magí, els sidokus donen molt de joc. Quan n'heu resolt un podeu provar de fer-lo sonar, per exemple tocant les notes per columnes, o potser millor en diagonal, o fins i tot en espiral! S'hi poden buscar noves melodies i fins i tot alguns secrets que s'amaguen on menys t'ho esperes.

També hi ha sidokus per als més menuts de la casa, en els quals s'han de posar quatre símbols musicals (figures, claus, pauses...). Són els sidokus de símbols musicals. I els poden resoldre nens i nenes de cinc anys.

És un llibre que us farà passar bones estones i, sobretot, us farà ballar el cap al so de la música.

També podeu visitar el web www.sidokus.com

Els ensenyaments musicals a Catalunya (1996-2002)

és obra de Maria Serrat i Martín i ha estat editada el 2005 a Barcelona per Prohom Edicions i Serveis Culturals, SL, amb la col·laboració de l'Obra Social de Caixa Catalunya i el Conservatori del Liceu.

Maria Serrat, professora del Conservatori del Liceu barceloní, ha fet una anàlisi exhaustiva de la situació i de l'evolució de l'ensenyament musical, públic i privat, reglat i no reglat, inserit en la societat catalana. Després d'una àmplia i aclaridora introducció, l'autora revisa el marc legal i normatiu, en especial la LOGSE, per raons evidents de sincronisme. A continuació fa una detallada ressenya dels centres d'ensenyament musical i de la seva distribució en el territori, comarca per comarca, amb expressió del nombre d'alumnes i dels instruments que cultiven, per a acabar amb unes conclusions generals que no tenen pèrdua.

No s'ha acabat aquí, el llibre: continua amb una breu història del Conservatori del Liceu, un apartat de bibliografia, una

relació d'escoles autoritzades i un CD amb estadístiques comparades.

L'aspecte estadístic és potser el més rellevant d'aquest treball. Conté no menys de 33 taules de doble entrada i sis gràfics; tots aquests quadres combinen sàviament la quantitat d'informació amb la claredat expositiva i fan d'aquest llibre una referència obligada, una pedra de toc, per a tots aquells que tant des del punt de vista pedagògic com polític o de gestió es relacionen amb la música i, sobretot, amb l'ensenyament musical.

Acabem amb unes xifres anecdòtiques però significatives: dels alumnes que cursen ensenyaments musicals de grau elemental, només un 35 % accedeixen al grau mitjà. D'aquests, només un 7 % promociona al grau superior. Un 7 % del 35 % representa, si no m'equivoco, que només dos de cada cent alumnes del grau elemental arriben a posar els peus en un conservatori superior. I que hi entrin no vol dir que acabin els estudis. La meva inter-

pretació personal és que els nous músics professionals són relativament pocs, però que són bastants els ciutadans que tenen accés a una educació musical de base i que segurament això és normal i fins i tot bo.

Dirección coral. La forja del director és una obra d'Alberto Grau que va publicar el 2005 GGM Editores.

Alberto Grau va néixer a Vic l'any 1937. Dos anys després va acompanyar els seus pares pel camí de l'exili, amb destinació a Caracas, terra d'acollida, on va créixer i es va formar com a músic. És director de corals, especialment de la Schola Cantorum de Caracas, que ell mateix va fundar. També és compositor i arranjador i, en conjunt, ha assolit un prestigi ben sòlid enllà i ençà de l'Atlàntic. Parlem d'una persona pròxima i apreciada a Catalunya, on ha col·laborat de manera activa amb les nostres formacions corals i, d'una manera destacada, amb la FCEC.

En aquest llibre, Alberto Grau exposa les seves reflexions pel que fa a la tasca

de direcció, fruit dels seus anys d'experiència, i com a corollari lògic, un seguit de consells que poden ser útils a les persones que es vulguin iniciar en la difícil i meritòria tasca de dirigir grups corals.

Alberto Grau hi analitza qüestions com ara la música com a llenguatge, la figura del director, la selecció del repertori, el cor com a grup humà, aspectes tècnics de la direcció -el gest, el ritme, el tempo, la intensitat- i la preparació del concert o, si n'és el cas, d'un enregistrament.

Acompanyen el text nombrosos exemples en forma de partitures, amb les quals il·lustra les seves idees pel que fa al fraseig, la pulsació i l'expressió musical.

Completa l'obra un annex amb l'índex temàtic, per ordre.

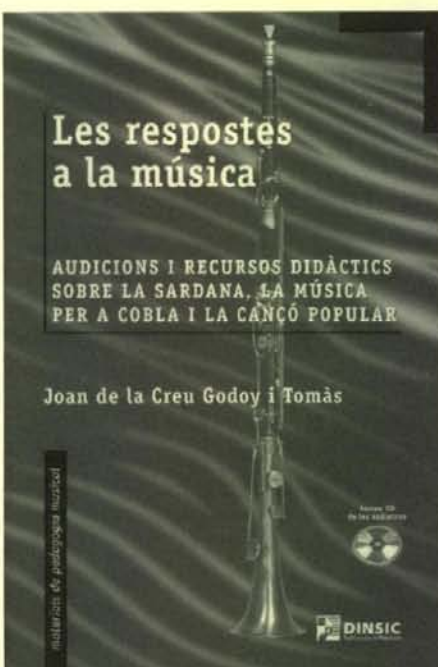
Les respostes a la música. Audicions i recursos didàctics sobre la sardana, la música per a cobla i la cançó popular és un llibre de Joan de la Creu Godoy editat el 2005 a Barcelona per DINSIC Publicacions Musicals, SL, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament d'Olot.

És un llibre eminentment didàctic, adreçat no pas als alumnes sinó als pedagogs. Conté un conjunt de tècniques, propostes i activitats encaminades a facilitar als mestres i professors de música la introducció de la mainada en la música, emprant com a material sonor la sardana i, més en concret, sardanes que són glosses de temes populars, acompanyades -cal precisar-ho- d'alguns temes populars per a cobla que no són pròpiament sardanes.

per a introduir-hi temes gens secundaris, com ara els següents:

- La formació de la cobla i la seva evolució històrica; la descripció i la funció de cada un dels instruments que la componen.
- La forma del gènere sardana: ritme, pulsació, curts i llargs, nombre de compassos.
- Els autors de les obres que presenta, en una breu nota biogràfica.

El material de treball que hi empra és el següent:

Se'n desprèn que aquests temes populars, sardanes o no, deuen ser coneguts segurament per un bon nombre d'infants i que, per tant, amb aquesta tria resultarà més planera la tasca de - citant l'autor- "*sentir, escoltar, entendre i comprendre* la música".

Acompanyen el text nombrosos exemples en forma de partitura, amb la lletra.

Godoy no es limita al material estrictament musical, sinó que aprofita l'avinentesa

Manuel Oltra
 Marià Mayral
 Tomàs Gil Membrado
 Josep Prenafeta
 Lluís Albert
 Pepita Lluell
 Ricard Viladesau
 Joan L. Moraleda
 Lluís Albert
 Josep "Pep" Ventura

La nina i el gegant
 El rabadà
 Fum, fum, fum
 A Betlem me'n vull anar
 Cantant al pessebre
 Estels de Nadal
 Xerínola
 Cançó del lladre
 Canigonenca
 Lo cant dels ocells

Els intèrprets són la Cobla Montgrins, la Cobla Ciutat de Girona, la Cobla Selvatana, la Cobla de Cambra de Catalunya i la Cobla Sant Jordi.

CONCERT PER A COR, ORQUESTRA I... PAPER DE CAMEL

Era un dia cap al vespre en una població del Baix Llobregat (però, de fet, aquest concert es repeteix cada setmana a diverses poblacions i, tant amb orquestra com sense, sempre podem sentir-lo a la perfecció):

Surten els cantaires i els músics, surt el director i comença el concert...

En el moment que l'orquestra toca molt fluix, allà cap a la fila vuit se sent: "Grrrrrrrrrr..." (Perill! Algú obre la cremallera de la bossa), i se sent "clinc", "clinc"... (soroll de claus..., un que no

troba una cosa que busca...).

El concert continua, i quan les veus canten més suaument..., llavors se sent "nyic", "nyic"... (algú que desembolica un caramel... i se'l posa a la boca!) i... "nyec"... (sí, efectivament, s'ha de convertir el paper en una boleta ben menuda!).

Uf, que bé..., quin silenci...

I al cap de poca estona..., al quart rengle un/una nou/nova instrumentista de paper de caramel entra en acció...,

però ara ho fa a duo amb el de la sisena fila...

Més tard, assistim a un cànon de papers de caramel entre instrumentistes de la setena i de la desena fila...

Caldrà fer una campanya demanant que emboliquin els caramels amb un paper que no faci soroll..., o potser demanant una mica més de respecte per a les persones que actuen i per a la resta del públic?

EUROPA CANTAT I FEDERACIÓ INTERNACIONAL

KULTURSOMMER RHEINLAND-PFALZ

Registration Brochure - Anmeldeprospekt - Brochure d'inscription

EC XVI Europa Cantat
Mainz 2006

28 July to 6 August

Stadt Mainz

EUROPA CANTAT INTERNATIONAL MAINZ

Fins ara s'hi han inscrit les entitats següents: Cor Maragall, de Girona; Coral Polifònica de Girona; Coral Ginesta, de Cervera; Coral Mixta d'Igualada i Coral La Fònica, de Freixenet.

També s'hi han inscrit cantaires de l'Agrupació Coral de Matadepera i d'Euter Càmera, de Barcelona.

ENCREUATS MUSICALS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2									♪			
3					♪						♪	
4			♪				♪			♪		
5								♪				
6						♪	♪	♪				
7							♪					
8							♪			♪		
9		♪		♪					♪		♪	
10			♪							♪		
11					♪	♪		♪	♪			
12												

MELÒDIQUES

- Dit dels que toquen la trompeta (de vegades, els veïns els diuen altres coses).
- Idiòfons basats en làmines de fusta. ♪ Lletra que designa la nota fa.
- Capgirat: ho fa amb la partitura en acabar. ♪ Música no religiosa. ♪ Empat.
- El, a Ponent. ♪ Una mica d'enuig. ♪ Societat cooperativa (de músics, naturalment). ♪ C.
- Cançó que s'envola. ♪ Capgirat: acció de l'arquet contra les cordes.
- Anar cap als aguts. ♪ Així se saluden els cantaires italians.
- En llatí, atots. ♪ Tractat Contractual de la Unió de Músics Navarresos.
- Capgirat: nom apropiat per a un tenor ♪ Lletra H tal com sona. ♪ Ho diem quan hem desafinat.
- Una T. ♪ La. ♪ En Bach, en Mozart, en Van Beethoven... ♪ La. ♪ Segno.
- Un bon solista. ♪ Teixit apropiat per a uniformes de cantaires. ♪ Abans, do.
- Viola de... ♪ Boca de bon cantaire en acció. ♪ Unió de Radioaficionats Espanyols.
- Dit dels que toquen idiòfons.

HARMÒNIQUES

- A Euskadi, dit del que toca la txalaparta.
- Que cal cantar o tocar amb decisió. ♪ Capgirat: tants fan un duo.
- Seguidilla gitana també dita polo. ♪ No t'hi cansis: diu EJODA, sense ànim de molestar. ♪ Prefix que duplica.
- Que cal cantar o tocar amb moderació. ♪ Principi de l'univers en la filosofia xinesa taoista.
- Abreviat, pianoforte. ♪ País natal de Grieg. ♪ Fa.
- Divinitat grega del vent. ♪ Capgirat, realitats. ♪ Boca de bon cantaire en acció.
- Tractat Nord Atlàntic. ♪ La. ♪ A Torrelodones, gas que fa llum quan s'enrampa.
- Divinitat egípcia que surt a La flauta màgica. ♪ Atiat, escapçat i capgirat. ♪ Un romà.
- Dal segno. ♪ Do ostinato. ♪ La. ♪ Al segno.
- El te dels cantaires anglesos. ♪ En Peius sense cap ni peus. ♪ La. ♪ Abans, do.
- Mi-fa. ♪ Pot ser cantat o parlat, però és dramàtic. ♪ La colla dels radioaficionats.
- Dit dels que toquen el saxo

TROBAREU
LA SOLUCIÓ
A LA PÀGINA WEB:
www.fcec.cat

Federació Catalana d'Entitats Corals

Via Laietana, 54, 2n. Despatx 213
08003-Barcelona
Tel. 932680668 - Fax. 933197436
E-mail: fcec@fcec.cat
http://www.fcec.cat

PRESIDENTA

Montserrat Cadevall i Vigués

E-mail: presidencia@fcec.cat

VICE-PRESIDENT

Montserrat Lluveras

SECRETARI

Joan Jordana i Ollé

TRESORER

Josep Antonio i Bonvehí

VOCALS

Lluís Gómez
Rosa Guerola
Toni Prat

CAP DE L'EQUIP TÈCNIC

Ramon Vilar

E-mail: ramonvilar@fcec.cat

CAP DE L'EQUIP TERRITORIAL

Elisabet Talavera

E-Mail: terresdelleida@fcec.cat

EQUIP TÈCNIC

Xavier Baulies

Manuel Cabero

Enric Navàs

Montserrat Rios

Sergi Valls

Ramon Vilar

EQUIP TERRITORIAL

BAGES-BERGUEDÀ

Carme Quintana

E-mail: bages-bergueda@fcec.cat

BAIX LLOBREGAT

Josep Maria Pinyot

E-mail: baixllobregat@fcec.cat

BARCELONÈS

Mariona Ardèvol

E-mail: barcelones@fcec.cat

CAMP DE TARRAGONA

Josep M. Bru

E-mail: camptarragona@fcec.cat

COMARQUES DE GIRONA

Antoni Amorós

E-mail: comarquesdegirona@fcec.cat

MARESME

Montserrat Grau

E-mail: maresme@fcec.cat

OSONA-RIPOLLÈS-CERDANYA

Jaume Vilarrasa

E-mail: osonaripollescerdanya@fcec.cat

PENEDÈS-ANOIA-GARRAF

Teresa Ribosa

E-mail: penedesanoiagarraf@fcec.cat

TERRES DE LLEIDA

Elisabet Talavera

E-mail: terresdelleida@fcec.cat

TERRES DE L'EBRE

Josep Vaqué

E-mail: terresebre@fcec.cat

VALLÈS

Joan Martínez Colàs

E-mail: valles@fcec.cat

Moviment Coral Català

PRESIDENT

Lluís Gómez i Roldan

Via Laietana, 54, 2n. despatx 214

08003-Barcelona

Tel.: 933192294

E-mail: movicoralcat@telefonica.net

FEDERACIÓ CATALANA D'ENTITATS CORALS

Montserrat Cadevall

Via Laietana, 54, 2n. despatx 213

08003-Barcelona

Tel.: 932680668 - Fax 933197436

E-mail: fcec@fcec.cat

SECRETARIAT DE CORALS INFANTILS DE CATALUNYA

Roser Pugès

Pl. Víctor Balaguer, 5, 3r.

08003-Barcelona

Tel. i Fax 933104721

E-mail: scic@scic.net

CORALS JOVES DE CATALUNYA

Conxita Garcia

Via Laietana, 54, 2n, despatx 214

08003-Barcelona

Tel. i Fax: 933197476

E-mail: cjc@coralsjoves.org

FEDERACIÓ DE CORS DE CLAVÉ

Antoni Carné

Pl. Víctor Balaguer, 5

08003-Barcelona

Tel. 933199777 - Fax: 933197622

E-mail: secretaria@elcoro.net

FEDERACIÓ CATALANA DE PUERIS CANTORES

Albert Garcia Sánchez

Turull, 109

08202-Sabadell

Tel. 937250591

E-mail: algarcia@cetib.icnet.es

EUROPA CANTAT

President: Jeroen Schrijner

Montserrat Gual, membre del

Consell Directiu

Secretaria:

Weberstr., 59a

D-53113 Bonn

Tel.: +492289125663

Fax: +492289125658

E-mail: info@europacantat.org

http://www.europacantat.org

IFCM - International Secretariat

Jean-Claude Wilkens, Secretary General

Nadine Robin, Assistant

Z. A. Le Mesnil - Chemin des Carreaux

14111 Louvigny - France

Tel.: +33-2-31733881

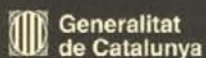
Fax: +33-2-31735415

E-mail: jcwilkens@ifcm.net or nrobin@ifcm.net

Website: www.ifcm.net

LA TELEVISIÓ DIGITAL TERRESTRE PREN EL COMANDAMENT.

Un dia d'aquests, la televisió, tal com la coneixem ara, desapareixerà. A canvi, però, tindrem una nova televisió: la TDT, televisió digital terrestre. La TDT ofereix més canals gratuïts i nous continguts amb una qualitat d'imatge similar a la d'un DVD. És una televisió participativa i interactiva que permet, per exemple, accedir a molta més informació, participar en jocs i enquestes, o seleccionar l'idioma i subtítols d'una pel·lícula. Com deia algú que era molt savi: no deixi per demà el que pugui fer avui. Consulti-ho a un instal·lador registrat per la Generalitat de Catalunya. Prepari's per a la TDT com més aviat millor i comenci a gaudir de la televisió.

informi-se'n a: 012 · www.tdt.cat

27^è FESTIVAL INTERNACIONAL DE CANT CORAL CATALUNYA CENTRE

Castellbell i el Vilar / Puig-reig

Del 31 d'agost al 3 de setembre de 2006

CARNET DEL CANTAIRE

Festival Internacional de Cant Coral Catalunya Centre

20% descompte a concerts normals

10% de descompte a concerts de cloenda:

2 de setembre a Castellbell i el Vilar i 3 de setembre a Puig-Reig

RESERVA DE LOCALITATS

CONCERTS A CASTELLBELL I EL VILAR : TEL. 938 28 30 07 - 619 46 79 61

CONCERTS A PUIG-REIG TEL. 938 02 94

CONCERTS

CASTELLBELL I EL VILAR

DIMARTS 29 d'AGOST , 2/4 de 10 :

PILGRIM MISSION CHOIR - COREA del SUD
Dir: Jae - Joon -Lee

DIMECRES 30 d'AGOST , 2/4 de 10 :

CHOIR ORFEJ of LUTOMER - ESLOVÈNIA
Dir: Romana Rek Gnezda

DIJOUS 31 d'AGOST 2/4 de 10 :

ESTUDIO CORAL CHACAO - VENEZUELA
Dir: Raúl Delgado

DIVENDRES 1 de SETEMBRE 2/4 de 10 :

CHOIR CHORAL de SOFIA - BULGÀRIA
Dir: Krasimira Spiridonova

DISSABTE 2 de SETEMBRE a les 21 h :

CAPELLA DE MÚSICA BURÉS
DE CASTELLBELL I EL VILAR
CORAL RENAIXENÇA
DE SANT BOI DE LLOBREGAT
CHOIR ORFEJ of LUTOMER - ESLOVÈNIA
ESTUDIO CORAL CHACAO - VENEZUELA
PILGRIM MISSION CHOIR - COREA del SUD

PUIG-REIG

DIJOUS 31 d'AGOST 2/4 de 10 :

PILGRIM MISSION CHOIR - COREA del SUD
Dir: Jae - Joon -Lee

CHOIR ORFEJ of LUTOMER - ESLOVÈNIA
Dir: Romana Rek Gnezda

DIVENDRES 1 de SETEMBRE 2/4 de 10 :

ESTUDIO CORAL CHACAO - VENEZUELA
Dir: Raúl Delgado

DISSABTE 2 de SETEMBRE a les 21 h :

CHOIR CHORAL de SOFIA - BULGÀRIA
Dir: Krasimira Spiridonova

DIUMENGE 3 de SETEMBRE a les 18 h.

POLIFONICA DE PUIG-RIEG
CAPELLA DE MÚSICA BURÉS
de CASTELLBELL I EL VILAR
CHOIR CHORAL de SOFIA - BULGÀRIA
CHOIR ORFEJ of LUTOMER - ESLOVÈNIA
ESTUDIO CORAL CHACAO - VENEZUELA
PILGRIM MISSION CHOIR - COREA del SUD